לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

יום ב', א' באב תשמ"ז, 27 ביולי 1987 / שנת מ"ה מס' 13404 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

ציפייה דרוכה לקראת עדות דמיאניוק — בהתחדש משפטו היום

משפטו של ג'ון דמיאניוק יתחדש היום בבנייני האומה בירושלים לאחר פגרה על כחודש ימים. תהיה זאת ישיבת המשפט הראשונה שבה תביא הסניגוריה את מסכת ראיותיה. בפתח המשפט יבקש הסניגור, עו"ד יורם שפטל להשמיע נאום פתיחה של הסנגוריה, כרוגנית נאום הפתיחה שנשא פרקליט המדינה עם תחילת המשפט. אם יאשרו זאת השופטים יפתח עורך דין שפטל בנאומו. הנאשם עצמו יתחיל גם הוא את עדותו היום. עדותו של הנאשם והחקירה הנגדית יימשכו ככל הנראה כל השבוע הקרוב. (עתים)

הממשלה החליטה לתמוך בקיצור שבוע העבודה „בתנאי שיהיה תחליף לתביעות שכר"

חששות בהסתדרות: התנאים הנלווים להחלטה עלולים לרוקן אותה מתוכנה

קיסר סבור שהחלטת הממשלה היא צעד בכיוון הנכון „אם כי איננו מאושרים מההתניות הגלויות להחלטה" ● לדבריו גם להסתדרות יהיו התניות משלה ולפיכך עצם ההחלטה העקרונית היא החשובה ● הברפלד קרא לראות את החיוב ולא השלילה — מעודד בעיקר מדברי הממונה על השכר, הלל דוראי, שאמר כי למרות הנאמר בהחלטה, יהיה מו"מ על תוספות לדרגות הנמוכות ● סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים ז'ילוני: ראשי ההסתדרות מתעלמים מההחלטה ככתבה וכלשונה — ואינם רואים כי אין בה פריצת דרך ● הזהיר כי אין לתת אמון להבהרות בעל־פה של האוצר ● הוקמו 3 צוותים למו"מ: לגימלאים, לקיצור שבוע העבודה ולתוספות שכר לדרגות הנמוכות

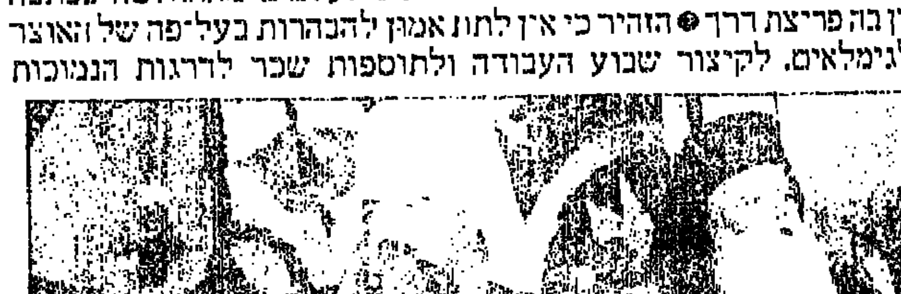

המטרופוליט פילארט (משמאל), ראש־המחלקה ליחסי חוץ של הפטריארכיה הרוסית של מוסקבה, בא אמש לישראל דרך קפריסין כדי לחוג כאן מלאת 140 שנה לייסוד המשלחת הרוסית הקבועה של הכנסיה הרוסית בירושלים. (צילום: פרטוש)

מאת כתבנו הכלכלי ב"ים ומאת כתבנו לענייני עבודה

החלטת הממשלה אתמול להסמיך את שר־האוצר לשאת ולתת עם ההסתדרות על קיצור שבוע העבודה ל־5 ימים אינה מבטיחה שקיצור כזה ייכנס לתוקפו בעת הקרובה. לאחר תגובות השמחה הראשונות מן הכסים, עתה ראשי ההסתדרות אם להיות שבעי רצון מן ההחלטה.

ההחלטה עצמה נתקבלה אתמול בהצבעה שבה תמכו בקיצור שבוע (סוף בעמוד 2)

צ'אושסקו לגרנות ולצבן: לו פעל פרס בראשית כהונתו כרה"מ למען ועידה בי"ל — היה משיג פריצת דרך

מאת כתבנו

המזכיר הכללי של מפ"ם ח"כ אלעזר גרנות והמזכיר המדיני ח"כ יאיר צבן התקבלו אתמול לשיחה ממושכת אצל נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו במעון הנופש שלו בעיירת קייט לחוף הים השחור.

המזכיר הכללי של מפ"ם ח"כ גרנות הבהיר בדבריו את עמדת מפ"ם בכל הנוגע להשגת פריצת דרך במערכה למען השלום ובקידום (סוף בעמוד 2)

מאמר שיטנה בקריית־שמונה: השכם להרוג בקיבוצניקים ● עמוד 4 / צלצול מהיר עמ' 2

הבנקים יסכימו למחיקה אם יקבלו ערבות מדינה ● הכלכלה והאדם

קצין חינוך: הם לומדים תורה ואחרים נהרגים ● עמוד 4

„אור שמח" מחזיר בתשובה את מלון „הנשיא" ● עמוד 15

העתונאי אהרון בכר (45) נפטר ● עמוד 15

ישראל מחרימה את רשת אנ.בי.סי. ● סגן נשיא הרשת:

יצוא של הצנזורה הישראלית לארה"ב

סיבת המחלוקת: סרט שהקרינה רשת הטלוויזיה על ההתנהגות האכזרית של כוחות הבטחון בשטחים ● יועץ רה"מ פונר: סרט מסולף, מגמתי, שבו הישראלים מכים ומענים את הפלשתינים שהם כולם קורבנות; הח"כ היחיד המופיע בו מהצד הישראלי הוא כהנא ● בתגובה החליטו יועצי שמיר, פרס ורבין שהם אלה לא יעניקו ראיונות לרשת ● כתב הרשת בישראל, לארי ויידמאן: תגובת ישראל הפכה נושא שנוי במחלוקת לתגובה שנוייה במחלוקת ● חרף חילופי הדברים הקשים יבוא סגן נשיא מחלקת החדשות של אנ.בי.סי., אד פלאנה, לישראל כדי לברר את הביקורת שיש לה על הסרט

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר" ומאת ירון זליג, כתבנו בת"א

סגן נשיא מחלקת החדשות של רשת אנ.בי.סי. האמריקנית אד פלאנר יגיע לישראל לקראת סוף השבוע כדי לברר עם יועצי התקשורת של ראש־הממשלה, שר־החוץ ושר־הביטחון את הביקורת שיש לישראל על סרט ששידרה הרשת ב־1 ביולי השנה, ובו מראות קשים על התנהגות כוחות הבטחון בגדה המערבית, בלי כל תגובה מטעם גורם רשמי ישראלי. (סוף בעמוד 4)

גל החום מפיל מאות חללים ביוון

הטמפרטורות בעמק לאריסה הגיעו ל־46 מעלות — כ־500 בני־אדם מתו עד כה ביוון ● תוהו ובוהו בבתי־החולים — הכנסייה התירה קבורות ביום ראשון — בניגוד למקובל ● מזג אוויר בלתי־רגיל גם בשאר חלקי העולם ● המכון המטאורולוגי בבית־דגן: חום נדיר בחודש יולי — יבוא לקיצו תוך יומיים

אתונה. — גל החום הפוקד זה שבוע ימים את יוון, לבש ממדים דרמטיים: בתי־החולים מסרו כי מאז ראשית יולי, מצאו את מותם כ־500 איש, לאחר שהטמפרטורות העפילו עד 46 מעלות בעמק לאריסה, במרכז המדינה.

קורבנות גל החום הם אנשים מבוגרים מעל 70 שנה, מסר רופא בחדר המיון בבית־חולים באתונה. הוא הסביר כי הקשישים רגישים במיוחד לשינויים פתאומיים בטמפרטורה, ואלה גורמים להם קשיי נשימה ומיחושי לב.

בתי החולים האזרחיים והצבאיים, שכולם הועמדו במצב כוננות, קולטים יומם ולילה אנשים שנפלו קורבן לגל החום, שמקורו במאסה של אוויר חם שהגיע מצפון אפריקה.

כדי להתגבר על נהירה זו, לוחצים בתי החולים על חלק מהחולים הנמצאים בשלבי החלמה, לחזור לבתיהם כדי לפנות את המיטות.

השלטונות, תוך הסכמה עם ראשי הכמורה, הסכימו להפר את המסורת האוסרת קבורות ביום ראשון. בשכונות שונות של עיר הבירה, צמצמו הכמרים את טקסי ההלוויה לכדי רבע שעה, למרות שבדרך כלל טקסים אלה ארוכים מאוד בכנסיה היוונית־האורתודוכסית. וזאת כדי לאפשר לכל המשפחות להביא לקבורה את יקיריהן.

תוהו ובוהו בבתי־החולים

עתוני יוון הביעו ביקורת על שהשלטונות אינם מצליחים להתגבר על המצב, והם הדגישו את התוהו ובוהו בבתי־החולים, ואת אי־יכולתם של שירותים ציבוריים בסיסיים, כגון שירותי המים, לחדש את האספקה הסדירה של הנוזל היקר, שאיננו מגיע עוד לשכונות שונות.

החזאים סבורים, כי גל החום יתחיל לפוג בקצב איטי מאוד החל (סוף בעמוד 4)

משרד הבריאות: לשתות ולשתות

מאת כתבנו

משרד הבריאות שב וביקש מהציבור להקפיד על שתייה מרובה בימי החום הכבד, השורר עתה בארץ. עפ"י חוות דעת מומחים במשרד הבריאות על כל אדם לשתות בממוצע כ־14 כוסות מים ביום. ראש שירותי בריאות הציבור, ד"ר עלמה אבני, מסרה כי יש להקפיד במיוחד לגבי מתן שתייה מספקת לתינוקות, ילדים וקשישים. בכל מקרה של חשש התייבשות שסימניה הם — כאבי ראש, הרגשת עייפות וחולשה ואצל תינוקות — ירידה בעירנות, בתנובה ועליית חום הגוף ללא סיבה אחרת — יש לפנות מייד לטיפול רפואי.

איתות חלוש מבלגרד

ההודעה היוגוסלאבית על פתיחת משרד „טאניוג", סוכנות הידיעות היוגוסלבית הרשמית, בתל־אביב, ראויה לציון, אם־כי אין מקום להתלהבות יתרה מן הצעד הזעיר של בלגרד לחידוש היחסים עם ישראל. מדובר לא יותר מאשר בסוכנות ידיעות, כלומר פחות ממה שעשו כבר מוסקבה וורשה. פולין הקימה כידוע מעין יחסים קונסולאריים ואילו הסובייטים שיגרו אלינו משלחת קונסולארית, שעשויה לשמש גרעין לקשרים דיפלומאטים רחבים ומלאים יותר.

יש לתמוה על־כך שדווקא יוגוסלביה, אשר ניתקה את עצמה מזמן מתלות מדינית בברית־המועצות דבקה בניתוק היחסים עם ישראל. בזמנו, כאשר מדינה קומוניסטית מובהקת, כמו רומניה, הוסיפה לקיים קשרים עם ישראל, על אף הניתוק שבא מברית־המועצות ושאר מדינות הגוש המזרחי, נמצא הסבר דחוק לצעדה של יוגוסלביה. המרשל טיטו, אשר החליט אישית על ניתוק היחסים עם ישראל, נמנה עם השלישיה המובילה של גוש המדינות הבלתי־מזדהות. טיטו, נאצר ונהרו ראו את עצמם כמגבשים „גוש שלישי" בעולם, ומכיוון שגוש זה היה מורכב ברובו ממדינות ערב, או מדינות מוסלמיות, סבר טיטו, כי עליו להתנתק מישראל. אך בינתיים התחוללו תמורות רבות. לא זו בלבד שכל השלישיה הזאת הלכה לעולמה, אלא שגוש המדינות הבלתי־מזדהות חדל להתקיים. יתירה מזו מצרים, הגדולה שבמדינות ערב, חתמה על הסכם שלום עם ישראל, ושגרירה היושב בתל־אביב עורך קבלות פנים למכובדים ישראליים.

מה מעכב, איפוא, את הממשלה היוגוסלבית מלחדש את הקשרים הרשמיים עם ישראל? הרי הקשרים הבלתי־רשמיים הם מטופחים למדי, הן בתחום הכלכלה והן בתחום התיירות. היוגוסלאבים שמחים על זרם התיירים הישראלים המעשיר את קופתם המדולדלת. ליוגוסלאביה אין שום נקודות מחלוקת עם ישראל. יש לציין, כי בלגרד התירה עליה חופשית של יהודים לישראל וגם היום, המעטים שנותרו שם, יכולים ליהנות מן הזכות הזאת. על־פי הידיעות אפשר להתרשם, כי העם היוגוסלבי אינו מבין כלל את פשר הניתוק הזה, ואף יקבל באהדה את חידוש הקשרים.

קיים רושם, כי המנהיגות היוגוסלבית קופאת על שמריה ואינה מעזה לגלות יוזמה חדשנית. נראה, כי עדיין ישנם בצמרת השלטון בבלגרד הסבורים, כי ארצם תוכל להיבנות מתמיכה חד־צדדית במדינות ערב, תמיכה המחייבת כביכול להימנע מקשרים עם ישראל. ליומרה לזכות ב„מעמד" במזרח התיכון אין כיסוי, שכן היוגוסלבים אינם מסוגלים היום להעניק לערבים יותר מאשר את המשכו של הניתוק מישראל.

ישראל יכולה לראות בהקמת סניף „טאניוג" בתל־אביב לא יותר מאשר איתות חלוש למפנה במדיניות של בלגרד. אם לא יבוא לכך המשך בעתיד הקרוב, הרי אין ערך מעשי לאיתות זה.

לו יהי / צפוי השבוע

מכת חשמל קטלנית

● את הכומתה לקיטבג: טוב שמהבוקר צונחת כומתת הצמר החמה והמיותרת מראשם של חיילי צה"ל. אבל, אם הכומתה תחזור לראש רק בטקסים צבאיים נדירים, מדוע היא נוחתת על כתף החייל ולא לקיטבג?

מצחיק לחשוב על חייל המטלטל על כתפו שלוש שנים כומתה שאינו חובש, שרק מפריעה לרצועות הנשק והתיק שהוא נושא עמו. אם הסיבה היא גאוות היחידה שמתבטאת בצבע הכומתה — אפשר להלביש במקומה על אותה כותפת תג בולט ונאה בצבע המתאים, ורצוי לעשות זאת עוד לפני שייכנס לתפקידו הרמטכ"ל הבא.

● מתח גבוה בשטחים: אחרי שממשלת־ישראל מנעה את פיתוחה והרחבתה של חברת־החשמל הערבית במזרח־ירושלים, מנסה הליכוד השבוע לחסלה כליל בתירוץ הציני שאינה מסוגלת לעמוד באספקת החשמל למתנחלים בשטחים ולתושבים הפלשתינים.

לערביי השטחים אסור לרכוש מפעלים כמו „המגרר", ועכשיו מאיימים על המפעל הרציני היחידי שיש להם, עוד מימי שלטון ירדן. מרגיז לחשוב ש„השיקול המוסרי" היחיד שיכול לעזור לשחל למנוע את סגירת החברה הוא לחץ אמריקני כבד.

● מת בקלות: יהיה מעניין לעקוב השבוע אחרי חקירת מותו של עציר פלשתיני בן 23 ביום שלישי שעבר, בדרך ממקום מעצרו לחקירה של גורמי הביטחון בבית־הכלא של ג'נין. כמה שהפלשתינים האלה חלשים! בחור צעיר וחסון מת לפתע רק בגלל מה שעבר ביומיים של מעצר! איזה סיכוי היה לגיבור כזה לעמוד במה שנקרא „דרכי החקירה של השב"כ"?

עודד ליפשיץ

רגע בעיר / גגות

החיים בזפת

מדי קיץ, כופת שעל שפת הים, הם פושטים על הבתים המשותפים ומציעים עיסקת חבילה: סיוד הגג לקיץ הזה, פלוס זיפותו לחורף הבא. היגיון ישראלי. וכך, בוקר בהיר אחד אתה מתעורר מחלום ליל קיץ, משפשף עיניים ולא מאמין — התחנה המרכזית, על רעשיה וריחותיה, כאן בשכונה. עשן סמיך ממלא כל חלון פתוח וריח דביק של זפת מבעבעת מכה בנחיריים. בחצר משתולל הברנר על בלון של גאז וחיים משה, מן הקסטה שבטנדר, מרתף

על פני הבלגאן כווליום מחריש אוזניים, התופת של דאנטה אצלך בבית.

האיש אשר על היורה הרותחת, צעיר קולני כבן 28, שרשרת זהב עבה על חזה חשוף, ממטיר הוראות לכל עבר: עבד — תעלה על הגג! אחמד — איפה החבל? לא!! יא אהבאל! — החבל הגדול! עבד, לא מכאן — זאת לא שילמה — תתחיל מהמצע!

בעלבית, מוטי מ„זיפות־מוטי־אחריות־לחמש־שנים", יושב פשוק רגליים על כנף הטנדר, מוצץ מבקבוק קולה ומחלק פקודות כמפקד אוגדה בחמ"ל. ועבד ואחמד, שקטים וזריזים, עושים במלאכה. לא מדברים, מזפתים. מותחים יריעות פי.וי.סי. („גיברת, זה אחריות לכל החיים, עד שתצאי לפנסייה לא תהיה לך נזילה מהגג הזה!"). ולבסוף, על הזפת החמה עדיין, יוצקים סיד לבן מדליים, מטאטאים לכאן ולשם, וזהו. ה„גיברת" הזמינה סיד נגד החום, וקיבלה זפת רותחת וגג לוהט. „מחר בלילה תרגישי את הסיד", מבטיח הקבלן החרוץ, „הגג שלך יהיה כמו פריזר!" נניח. לא מש ממקומו שעל כנף הטנדר, אבל מניע נורא, הוא מחליף קסטה ומתחיל לחלק פקודות לאיסוף הכוח. „יאללה, עבד, עזוב ת'מים! אחר־כך תתרחצו. קודם תכניסו ת'דליים, ושלא תשכח ת'חבל על הגג, אחמד: יאללה, יש עוד עבודה היום!

עבד ואחמד, דמויות מטושטשות חסרות פנים בחולצות חאקי דהויות, כמעט לא מזיעים, אוספים בשקט את הכלים. מעמיסים הכל על הטנדר ורק אחר־כך שוטפים ידיים בנפט. מכניסים ראש מתחת לברז. עבד קצת מבוגר, אולי בן 50. כמה נפשות הוא מפרנס מהעבודה הזאת? אחמד צעיר, לא יותר מ־20. לאן יחזור בסוף היום — הביתה, או לאיזה כוך בדרום תל־אביב?

הקבלן הולך לגמור את החשבון. „עשיתי לך מחיר טוב, למה את מתווכחת?" הוא נוזף בשכנה שמנסה להתמקח. „בחיי שלא כדאי לי, כל העבודה המלוכלכת הזאת, ותאמיני לי, לעבוד עם הסתומים האלה זה לא תענוג", מפנה אצבע לעבר עבד ואחמד, „כל הזמן צריך לשמור עליהם"...

בינתיים, ה„סתומים" נחים בצילו של עץ. עבד מוציא פיתה ועיתון ערב. אחמד מעיין בחוברת עבה. כשאני יוצאת עם הכלב אני מציצה מעבר לכתפו. „דיני חברות", כתוב שם. סטודנט למשפטים.

מרים פרנקל

שטיפת־מוח / „משמעת־מים"

חבל על כל תשדיר

הוגי מסע הפרסום של נציבות המים — „עבור למשמעת מים" — שכחו, כנראה בלהט היצירה, אל מי בעצם הם פונים, מהי שפתו של נשוא פנייתם, מהו דימויו העצמי, אופיו, ומהו אורח חייו.

הוגי מסע הפרסום הבזבזני והחשוב הזה שכולל מודעות בעיתונים, סדרת תשדירי־שירות בטלוויזיה ועכשיו גם פוסטרים בתחנות האוטובוסים („מים או שממה") שכחו, כי אותו ישראלי אליו הם פונים החליף את שמו מיענק'לה ליאקי, שאופני המתכת הכבדות נשכחו במחסן ושבמקומן מפארת את החנייה סובארו חדישה, שמזונו השתבח, טעמו השתפר ושאופקיו התרחבו. מתכנני המסע שכחו, כי הישראלי של היום הוא לא הישראלי של אתמול וכי אופי פנייתם, לשון הפנייה והתימוכין לה, חייבים להיות מודרנים ואנושיים מחד־גיסא והססניים יותר מאידך־גיסא. פנייתם כפי שהיא היום — „עבור למשמעת מים" — המתמסמסת, אגב, עקב ריבוי המסרים, המודעות ותשדירי השירות, מזכירה פקודה צבאית יותר מאשר פנייה אזרחית, חוק חרום ולא הצעת יעול וחסכון שתשפר, אם הכל יזרום כשורה, את רמת־חייו של הישראלי המצוי.

סביר להניח שהישראלי אליו פונה נציבות המים באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית ידחק את הפנייה הקשה בעלת האופי הקטסטרופאלי, וימשיך לנהוג כפי שנהג עד כה, כלומר בבזבוז.

פנייה אחרת, דרמתית פחות ואנושית יותר, ציונית פחות ועכשוית יותר, הייתה מביאה לחיסכון משמעותי יותר במים. פנייה צבאית, תמונות מדבר, טפטוף מונוטוני ומעצבן וסיסמאות גדולות ומתחכמות, רק מפחידות, מצחיקות, מרתיעות ומעוררות את מנגנוני ההדחקה.

לסגור את ברזי הפרסום מידי

דון כחלילי

אח"מ / האנה מנדליקובה

בעקבות מרטינה ואיוון

הצ'כים יכולים רק לחרוק שיניים ולהרהר בבוגדים והם, שתענוגות החיים הקפיטלסטיים במערב עדיפים בעיניהם על גן־עדן הסוציאליסטי. מרטינה ואיוון כבר בחוץ ועכשיו עומדת להצטרף אליהם טניסאית נוספת: האנה מנדליקובה. לה, לכל הפחות, יש סיבה טובה, מעבר לממון הרב המובטח למצטיינים. מנדליקובה הולכת בעקבות האהבה.

לפני שנה בדיוק, נישאה הטניסאית בת ה־25 ליאן סראלק. נכון, השם אומר משהו על המוצא. הוא יליד צ'כיה שנמלט עם משפחתו מן המולדת, כאשר פרשו אליה צבאות ברית ורשה לפני 19 שנים. כיום הוא אזרח אוסטרלי,

מנדליקובה...

אמיד למדי, בעליה של מסעדת יוקרה, המתמחה, כמובן, באוכל צ'כי. במסעדה שלו צמחה האהבה בינו לבינה. תחילה הייתה זו ידידות ביישנית. היא לא חשבה עליו כמושגים רומנטיים משום הפרש הגילים ביניהם — הוא מבוגר ממנה ב־11 שנה. אבל לבסוף יצאה מזה חתונה.

מנדליקובה, שהטניס עשה אותה מיליונרית (הרוויחה למעלה מ־2.5 מיליון דולר מתחרויות טניס, לא כולל הכנסה מפרסומות וחסויות), אומרת שהיא נותנת לעצמה עוד כמה שנים על המגרש ו... הביתה, לעשות ילדים. היא מקווה שתגיע לראש דירוג הנשים בטניס, בטרם תפרוש סופית.

חוץ מן הבית בפראג והבית בפלורידה והדירה בה היא מתגוררת עם בעלה, יש לה גם יאכטה העוגנת בהולנד. לא רע בשביל אזרחית צ'כיה. אהה, חברים וחברות, זה העניין, מנדליקובה־סראלק מחזיקה עדיין באזרחות צ'כית אבל היא כבר הגישה בקשה לקבלת אזרחות אוסטרלית. „זו לא הייתה החלטה קשה במיוחד", אמרה הטניסאית, „אני פשוט רוצה להיות בעלת אותה אזרחות כמו בעלי". הצ'כים לא כל כך מאושרים.

עופר ניר

בשטח / עומק חום

כל מזגן מלך

לא וידיאו, לא וילה, ולא תואר אקדמי. אף אחד מהסממנים הללו לא יגדיר את הסטאטוס שלכם, רבותי, וגם לא את מידת אושרכם. יש רק קריטריון אחד ואין בילתו: אם יש לכם מזגן, או

הבית יהיה כמו פריזר...

אם אין. כי בחום המדברי הצהוב והמואר ונטול הרחמים שלנו (כבאר־שבע), או בחום הדביק והמיוזע והעיסתי שלכם (כתל־אביב), כולנו קטנים מאוד ומבועתים מאוד מהסנקציות שאיתני הטבע מפעילים עלינו.

כמובן שגם עניין המזגן מתחלק כמו כל דבר לשלושה חלקים: בית, רכב, עבודה. מזגן בשלושתם מבטיח חיי נצח. כשהיינו תיכוניסטים היינו מציצים מחלון האוטובוס אל מכוניות חרישיות ואטומות חלונות, ומפטירים — מסכנים, איך החלונות שלהם סגורים. בטח מתים מחום. היום בגרנו ואנחנו יודעים שזו בריחה לא מצחיקה. שלהיות עם מזגן או לא להיות עם מזגן, זה להיות או לא להיות. מה שמדהים הוא, איך גל החום של יולי נוחת עלינו כל שנה כמו עונש מפתיע ולא צפוי משמיים. כמו אסון שמתרחש פעם באלף שנה. והנה, מה מר גורלנו, הוא נחת דווקא במאה שלנו. הכל הופך להיות חסר ערך ונטול תכלית. לא קאריירה, לא פוליטיקה, לא בן הזוג שלך. רק אתה והטמפרטורות.

ד"ר סולי דרימן מאוניברסיטת בן־גוריון, פסיכולוג המתמחה בענייני גירושין, קבע שבנגב מתגרשים יותר. בין השאר בגלל החום. אנחנו רק נעיף מבט מצועף בבן זוגנו המתאדה לאיטו, ונהנהן בראשינו בהסכמה ובלאות.

שלי יחימוביץ

מן הכורסא / ערב־שבת

שיכפולים

חום הקיץ מעמעם את כוח השיפוט ואת כוח היצירה גם יחד, וכך זכינו למנת אירועים טלוויזיוניים של סופשבוע, שהתאפיינה בעיקרון השיכפול, כשמע, קח תמונה כלשהי, נוף או פעילות אדם, וחזור עליה כך וכך פעמים עד שיעבור זמן השידור, וכל זאת תוך דיבור בלתי פוסק, משוכפל אף הוא.

ב„יומן" הוכיח עיקרון השיכפול את עצמו בפריט שידור אודות שיט קאיאקים בירדן. הפוטנציאל הגלום בתמונת קאיאק הנע כעלה נידף במימי הקולורדו הישראלי, בין שיחים עבותים וחיות טרף העומדות להגיח עליך מכל עבר, מוצה כבר כמה ימים קודם לכן כרקע למזג־האוויר. אך משום מה התעקשו עורכי ה„יומן" לשכפלו שוב ושוב לאורך רבע שעה רטובה ומפוטפטת.

אחר־כך שוכפל עבורנו אותו משחק שכונתי שהפך בכוח המסורת הבריטית לאחת מפסגות התרבות — הטניס — וראינו 30 מכות פתיחה, 20 מכות החזרה מופלאות, 15 פגיעות חוץ מפוקפקות, 10 לגימות מים שוקקות, וכמובן, הגורם האנושי. מנסדורף לא מבין מה קרה, הוא חשב שהיה בפנים, אתם יודעים, ושירקו אאוט, קטע משוכפל שהוחזר מייד למקבץ הפתיחה והסיום עד וימבלדון הבא.

ואז — או אז — הגענו לשיאו של ערב שבת מהביל זה. ברט ריינולדס עושה סרט ובו הוא משכפל את ארבע הבעות היסוד שלו: עיניים למטה — תימהון; עיניים קדימה — כעס; עיניים פעורות לרווחה — פחד; וגרעפס כבר ושום לצורך האפקט ההומוריסטי. בין הבעת יסוד אחת לשנייה הוא מעביר מסרים עמוקים, מותאמים לכושר הקליטה של מכרסם פופקורן אמריקני, ביצירה הבנויה על העיקרון המכני: „בצלם סצינה ונחשוב מה לעשות הלאה". מול שהמפיק (ריינולדס) הורה לבמאי (ריינולדס) לחתוך, מה שלא יהיה, אחרי שעה וחצי. גם כך יצרה ה„קומדיה המשעשעת" הזו, יחד עם מזג האוויר הכבד, תחושה שהתמונות אמנם משתכפלות, אבל הזמן עמד מלכת.

דוביק רוזנטל

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

פרס משיב לאזהרות הסובייטיות: ישראל אינה רואה בבריה"מ אויב

ההודעה הוקראה בממשלה ואושרה על ידה ● מתייחסת להודעות רדיו מוסקבה בעניין הטיל „יריחו" וכן הקריאה לישראל לתמוך ביוזמה לפירוק הטילים באסיה

מאת דליה שחורי, כתבתנו המדינית

בהודעה שפרסם אתמול שר החוץ שמעון פרס נאמר, כי „ישראל דוחה איומים שהושמעו כלפיה מצד מוסקווה. תפיסתה הבטחונית של ישראל איננת תפיסה התקפית. ישראל אינה רואה בברה"מ אויב ואין לה כל כוונות עוינות כלפיה".

ההודעה, הנוקטת נימה חיובית כלפי ברה"מ, נדונה אתמול בממשלה ואושרה על ידה.

הממשלה החליטה, כי המסר הישראלי יפורסם כהודעה פומבית של שר־החוץ ולא כהודעת ממשלה או כמברק חשאי שישוגר בצנורות דיפלומטיים, מאחר שברה"מ שיגרה את הודעותיה לישראל בפומבי, באמצעות שידורי רדיו מוסקווה בעברית, ולא בצנורות דיפלומטיים.

אזהרות בעניין הטילים

בשידורי רדיו מוסקווה בעברית, בסוף השבוע שעבר, הוזהרה ישראל כי טיל „יריחו" מהווה איום על ברה"מ. כן נקראה ישראל לתמוך ביוזמת ברה"מ לפירוק הטילים לטווח בינוני באסיה. נוסף על כך, ישראל למדה, מכתבה שפורסמה בגליון „טיים" האחרון מאת כתב השבועון במוסקווה, כי לברה"מ יש הצעה לפירוק נשק ולפירוז אזורים באירופה ואסיה, והמזרח התיכון בכלל זה, מנשק גרעיני.

בהודעת פרס, אותה חיבר אתמול בבוקר, שבה ישראל וקוראת למו"מ ישיר בין מדינות האזור לשם כינון אזור חופשי מנשק גרעיני במזרח התיכון. כן חוזרת ישראל על נכונותה להידברות עם כל שכנותיה כדי להגיע להסכם של פירוז האזור מנשק גרעיני. פרס קורא לגורבצ'וב לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל.

לשון ההודעה

וזו לשון ההודעה בשלמותה:

„ישראל עוקבת בעניין ובאהדה אחר המגעים בין שתי המעצמות במאמציהן לגבש הסכמה בתאום צמצום החימוש, בכלל זה פירוז אירופה ואסיה מטילים גרעיניים.

„ישראל תומכת בכל מאמץ ויוזמה אשר יקדמו את ההידברות, יורידו את המתחים וימתנו את מירוץ החימוש הן בהיקף עולמי והן בהיקף אזורי.

„ישראל מקדמת בברכה את נכונות ברה"מ למתן את מירוץ החימוש באזורנו כפי שבאה לידי ביטוי בהודעה מוסקווה, שבדעתה להימנע מהצבת טילים לטווח בינוני או קצר במזרח התיכון. אכן, המזרח התיכון זקוק למירוץ של פיתוח ולא למירוץ של חימוש.

ישראל דוחה איומים

„יחד עם זאת דוחה ישראל איומים שהושמעו כלפיה מצד מוסקווה. תפיסתה הבטחונית של ישראל איננה תפיסה התקפית. ישראל אינה רואה בברה"מ אויב ואין לה כל כוונות עוינות כלפיה. אדרבה, ישראל מסכימה עם קביעתו של המזכ"ל גורבצ'וב, שאי־קיום יחסים דיפלומטיים בין ברה"מ לבין ישראל הוא מצב בלתי נורמלי. ישראל אינה מציבה תנאים לקיום יחסים דיפלומטיים תקינים והיא מצפה שגם לה לא יעמידו תנאים לקראת חידוש יחסים כאלה. ייצוג דיפלומטי מלא צריך להוביל לשיפור היחסים בין שתי המדינות ולא להיות תוצאה של שיפור כזה.

„ישראל שבה וקוראת למו"מ ישיר בין מדינות האזור לשם כינון אזור חופשי מנשק גרעיני במזרח התיכון וחוזרת על נכונותה להכנס להידברות עם כל שכנותיה כדי להגיע להסכם על פירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני, כולל מניעת הצבתם של טילים לטווח קצר או בינוני על־ידי צד כלשהו".

לאחר ששר החוץ הקריא את הודעתו בממשלה שאלו שרים מספר שאלות. סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון שאל האם צריך לקשור את התגובה הישראלית עם הנושא של אזור חופשי מנשק גרעיני. השר משה ארנס אמר, כי רצוי שהממשלה תקיים דיון בנושא.

המשכים

חששות בהסתדרות:

(המשך מעמוד ראשון)

העבודה 14 שרים: 3 שרים התנגדו: משה ארנס, גדעון פת ויצחק מודעי ו־4 נמנעו: יצחק רבין, חיים ברלב, יעקב צור ויגאל הורביץ.

אמש נפגשו נציגי ההסתדרות והאוצר להמשך המו"מ על השכר במגזר הציבורי והחליטו להגיש 3 צוותי משנה שיעסקו בשאלת הפיצוי לגמלאים, בקיצור שבוע העבודה ומתן תוספות שכר לבעלי השכר הנמוך במגזר הציבורי. (החלטת הממשלה ראה במשבצת נפרדת).

מחלוקת בהסתדרות

בהסתדרות הובעה שביעות רצון מהחלטת הממשלה לקיצור שבוע העבודה, והבוקר יוסכמו הנהלים לקיום דיונים בנושאי קיצור שבוע העבודה, תוספות השכר ופיצוי לגמלאים. עם זאת לא הכל קיבלו החלטת הממשלה בברכה. יו"ר סיעת מפ"ם בוועדה המרכזת, וחבר בצוות המו"מ, אפרים ז'ילוני, אומר כי ראשי ההסתדרות רואים בהחלטה דברים שאין בה. אין בהחלטת הממשלה שום פריצת דרך, ולעומת זאת יש בה הרבה תנאים והסתייגויות.

קיסר: החשיבות בעצם ההחלטה

מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר ציין, לעומת זאת, כי בהחלטת הממשלה רואה ההסתדרות צעד בכיוון הנכון אם כי „איננו מאושרים מהתניות המתלוות להחלטה. הוא הטעים כי „גם להסתדרות יהיו בוודאי התניות משלה". המזכ"ל שיבח את ההחלטה החד־משמעית של הממשלה ביחוד משום ניתוק הדיון בנושא מדיון בוועדות למיניהן, שעלולות היו לקבור את העניין לאורך ימים.

לדברי קיסר יש חשיבות רבה לכך שהחלטה על קיצור שבוע העבודה כבר קיימת, ושאר הנושאים פתוחים למשא־ומתן ישיר בין ההסתדרות לממשלה, לרבות עניין חתימת הסכם עבודה לשנתיים, שאותו מתנה ההסתדרות בהמשך הסכם היציבות במשק וכן בהארכת הסכם תוספת־היוקר שבין ההסת־דרות ללשכת התאום של הארגונים הכלכליים.

הברפלד: נתגבר על הקשיים

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד כרך גם הוא על החלטת הממשלה ואמר כי הוא מאמין שצוותי המשא־ומתן יתגברו במהרה על כל הקשיים שמצויים בהחלטת הממשלה מאתמול. „אנחנו נמצאים עכשיו בתחנה הראשונה שההסתדרות הציבה לעצמה, קיצור שבוע העבודה ושעות העבודה, ונתדיין גם על זה וגם על זה" אמר הברפלד. הוא הדגיש כי תביעות השכר של ההסתדרות לא יהיה בהן כדי לערער את היציבות. לדבריו אסור לראות רק את הקשיים וצריך למצוא את החיוב.

הברפלד קיבל בשמחה את הבהרת הממונה על השכר במשרד האוצר, הלל דוראי כי למרות הכתוב בהחלטת הממשלה שקיצור שבוע העבודה יהיה תחליף לתביעות שכר בסקטור הציבורי, עדיין תקיים הממשלה דיון עם ההסתדרות גם במתן תוספות ולפתות לבעלי השכר הנמוך.

ז'ילוני: ריקה מתוכן

בניגוד לעמדתו זו של הברפלד, קורא יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים ז'ילוני, לעריכת חשבון נפש בהסתדרות, כדי להבין שראשי ההסתדרות רואים עתה צל הרים כהרים כהגדרתו. ז'ילוני אינו מאמין להצהרות בעל פה של הממונה על השכר וקורא לחבריו בהנהגת ההסתדרות להבין את החלטת הממשלה ככתבה וכלשונה. אין בהחלטה שהביא אתמול השר ניסים משום פריצת דרך כלשהי במשא־ומתן וההגבלות וההתניות שהשר ניסים בכל עצמו בהן, באמצעות הממשלה, מרוקנות למעשה את ההחלטה מכל תוכן.

מו"מ בשלושה צוותים

כתבנו מציין שהיום יקבעו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות והממונה על השכר במשרד האוצר את נהלי העבודה להמשך, ויקבעו מועדים לכינוסם של שלושת הצוותים שאמורים לדון בסוגיית קיצור שבוע העבודה, מתן תוספות השכר ובפיצוי הגמלאים פורשי שרות המדינה.

מזכיר הסתדרות פועלי המתכת יצחק גלעדי קורא להסתדרות לנקוט בדרך של שביתה, או בחקיקה, כדי להביא את המעסיקים הפרטיים להסכים לקיצור שבוע העבודה. „רק שפה זו הם מבינים" אמר גלעדי. מזכיר הסתדרות פוע־לים המתכת החשמל והאלקטרוניקה מציע שעובדי התעשיה יעברו למתכונת של שבוע עבודה מקוצר ביום שבו יופעל הסדר זה במגזר הציבורי.

ניסים: מפנה במשק

במהלך הדיון הסביר השר ניסים כי הוא מביא את הנושא לישיבת הממשלה משום שהמדובר בעניין העשוי לגרום למפנה כלכלי במשק. הוא ציין, כי לחלק מההתניות, כמו שלא תהיה תוספת כוח אדם ושינתנו שרותים לצבור גם ביום ששי, כבר נתנה ההסתדרות את הסכמתה. שר־האוצר אמר, כי יציבות המשק לא תפגע מהצעד הזה ובלבד שיקויימו כל ההתניות.

מודעי: ניסים התהפך

שר־האוצר לשעבר יצחק מודעי, האיש שאותו החליף ניסים, ביקר את מהלכו של שר־האוצר הנוכחי על שהביא את הנושא כולו לפני הממשלה. הוא אמר, כי בכך סיבך ניסים את הממשלה. אילו היה עליו להחליט, אמר מודעי, היה מעדיף לתת תוספות שכר מאשר לקצר את שבוע העבודה. זאת בעיקר משום שחייבים להגדיל את התפוקה וכעת לא תהיה תפוקה נוספת אם יקוצר שבוע העבודה.

לאוטמן: חוסר אחריות

אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א מוסר:

כתגובה להחלטת הממשלה בעניין קיצור שבוע העבודה בסקטור הציבורי, אמר אתמול יו"ר לשכת הארגונים הכלכליים, דב לאוטמן, כי זהו צעד חסר תקדים המוכיח חוסר אחריות משווע, חוסר דאגה לעתידו של המשק וכניעה ללחצים פוליטיים.

לאוטמן אמר עוד, כי הממשלה החליטה על מהפיכה כלכלית־חברתית ללא כל בדיקה מקצועית ומעמיקה. „לא ייתכן כי נושא שהוא מאושיות המשק הישראלי יוכרע בהבל־פה. דייתפך לסעיף במו"מ על הסכמי השכר ל־450 אלף עובדי הסקטור הציבורי — ללא התחש־בות בשאר המועסקים במשק," אמר לאוטמן.

החלטת הממשלה והתנאים הנלווים

הממשלה המשיכה בדיון בנושא קיצור שבוע העבודה והחליטה: לאפשר לשר האוצר לנהל, במסגרת המו"מ על הסכם שכר לשנתיים, מו"מ עם ההסתדרות בדבר הנהגת שבוע עבודה של חמישה ימים. שבוע עבודה מקוצר ינוהג רק לאחר שיובטחו התנאים דלהלן:

1. קיצור שבוע העבודה יהיה תחליף לתביעת שכר במו"מ על הסכם השכר בסקטור הציבורי ויובטח כי לא תהיה פגיעה ביציבות המשק בשל כך.

2. לא תהיה הפחתה במכסות שעות העבודה השבועיות. התפוקה לא תיפגע ובשום מקרה לא תידרש בשל כך תוספת בכוח אדם או עלות תקציבית כלשהי.

3. יקויימו מגעים בהשתתפות נציגי הסקטור העסקי, כדי להבטיח שלא יחול שינוי בהסדר שעות העבודה ולא יגרמו הדבר ירידה בתפוקה או תביעות לתוספת שכר במגזר זה כתוצאה מהמעבר לחמישה ימי עבודה במגזר הציבורי.

4. כל השירותים הניתנים כיום לציבור בימי שישי (לרבות בתחום הבריאות והחינוך), יוסיפו להינתן באותה רמה ובאותו היקף.

5. המעבר לשבוע עבודה מקוצר יחול במועדים שונים אצל מעסיקים שונים, במגזר הציבורי, עפ"י היכולת להתארגן לכך ולא יוחל בו אלא לאחר שיקבעו הסדרים להבטחת התנאים המוקדמים.

לא יסוכם המו"מ בסוגיה זו לפני שעקרונותיו יובאו ע"י שר־האוצר בפני ועדת השרים לכלכלה, ייכתבו על ידם ויובאו לאישור הממשלה. (עשית למרמ)

"המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex. 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבוגר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

בנקאי מצרי נדקר למוות

לונדון. — בנקאי מצרי נדקר בשבת בערב מספר דקירות סכין על־ידי פורצים בלונדון, ואלה אילצוהו לפתוח כספת שהכילה תכשיטים, מסר אמש סקוטלנד יארד.

צלצול מהיר — אתי רונאל

אלון בכרך, מזכיר קבוץ שדה נחמיה

רוב מהומה על לא דבר

הוזכרת אתמול כמי שהחל את הסערה בקרית שמונה...

הסערה החלה בראיון שראיין כתבו בן ה־15 של המקומון „מידע 8" את מנהל החניון שלנו. ולדעתי, הוצאו הדברים מהקשרם, מה גם שתושב קרית שמונה, שנכח בראיון טען שהדברים לא נאמרו כלל. אנחנו, אגב, לא עמדנו מאחורי הדברים, מאחר שלא נאמרו בשם המשק.

ומה אמר מנהל החניון?

במקומון צוטט מנהל החניון, כמי שאמר שחבורה של אנשי מימונות ומסיתי כלבים מאנשי קרית־שמונה מגיעים לחניון האבוכים, מזהמים את המקום ומתנהגים שלא כמו שצריך. הדברים עוררו סערה בקרית־שמונה. כדי להרגיע את הרוחות כתבתי לחברי מועצת־העיר מכתב, שבו הצעתי להם לשבת ביחד על מנת לפתור את הבעיות.

ומהן הבעיות?

תושבי קרית־שמונה טוענים שלקחנו להם את חופו של הדן, אבל החוף שלקחנו הוא בסך הכל קטע שאורכו 300 מ', ששתלנו בו דשא התקנו סככות צל, שירותים, מקלחות ומקומות חניה, שהכניסה היא חפשית לכל דורש, כולל לאנשי קרית־שמונה. הדבר היחיד בתשלום הם האבוכים והקיוסק שבמקום, כך שאינני מבין על מה המהומה. כל מה שאנחנו מבקשים זה שלא ידליקו אש ולא יכניסו בקבוקי שתייה.

על איזה רקע, אם כן, התעוררו המתחים?

אני מניח, שזהו נסיון פוליטי להצית שוב את האש, שהוצתה כבר ב־1981, לקראת הבחירות הקרבות. למרות שהיחסים הם, בדרך כלל, טובים ורגועים, ישנם כל מיני טיפוסים, כנראה מהימין, שמנסים לרכוב על הסוסים האלה פעם נוספת. כי לטענה שהקיבוצים מתכוונים להקים מרכזי קניות ולהפוך את קרית־שמונה לעיירת פועלים, אין הרי, שום בסיס. בסך הכל, מדובר בהקמת חנות של המפעל של קבוץ עמיר בגודל של דוכן פלאפל, ואולי עוד מרכז מסחרי על יד גונן. מה ששכחו להזכיר הוא, שהקיבוצים הם שהקימו את המפעלים האזוריים, כשהיזמים הפרטיים סירבו לעשות זאת, למרות שהמפעלים האלה, מבחינתנו, אינם עושר וגם לא אושר גדול.

ובכל זאת, נמנעתם מלהתלונן במשטרה על דברי ההסתה נגדכם?

כן. חשבנו שעדיף לשמור על פרופיל נמוך ולהרגיע את הרוחות, למרות שיתכן שבשלב כלשהו נפנה לערכאות בכל זאת. אבל היום אפנה לראש עיריית קרית־שמונה, פרוספר עזרן, כדי לעזור לנו לשרש את הנגע של התנפלות חסרת־הרסן הזו, ואני מניח שהוא יתן לזה כתף.

תרעומת על מודעת תודה לשרון שפירסמו ראשי ערים של הליכוד

מאת ירדן זליג,
כתב „על המשמר"

ראשי ערי־הפיתוח ומועצות מקומיות, המשתייכים למערך, יקיימו ביום חמישי הקרוב אסיפת חירום בה ידונו בצעדים למניעת מה שהם מגדירים „פוליטיזציה של ועד ראשי ערי הפיתוח בישראל".

כתבנו מוסר כי רבים מחברי המערך בפורום זה הביעו בימים האחרונים תרעומת על מודעה שפירסם הוועד כשבוע שעבר במעריב בה מובעת הערכה לפועלו שר־המסחר והתעשייה אריאל שרון.

מודעת תודה לשרון

כתבנו מציין כי ההחלטה על פירסום המודעה התקבלה לפני כשבועיים במהלך פגישה של כעשרים ראשי ערי פיתוח מרביתם אנשי הליכוד עם השר שרון בלישכתו. בה נידונו בעיות הקשורות למישרדו ראש המועצה המקומית כפר תבור, מיכה גולדמן, מסר אמש כי חברי המערך בוועד ראשי הערים החליטו לדון בהתפתחות זו, כדי למנוע מיקרים בהם יתקבלו החלטות שלא בידיעת כל חבריו. לדבריו אין זה מתפקידו של הוועד לעסוק בפוליטיקה צרה ולהכנס למאבקי כוח פנימיים של שרים במפלגותיהם.

„על הוועד לדון בבעיות ענייניות ולא לעסוק ברדיפה אחרי שר זה או אחר". אמר גולדמן. הוא הוסיף כי להערכתו יש מקום לפגישה עם ראשי ערים של הליכוד לשם ליבון הבעייה במטרה למנוע את הפיכתה של תועדה לזירה פוליטית.

צ'אושסקו לגרנות וצבן

(המשך מעמוד ראשון)

רעיון הוועידה הבינלאומית. נציגי מפ"ם הדגישו את הצורך שגורמים בינלאומיים יפעילו את השפעתם במחנה הפלשתיני כדי שתשמע אותה הצהרה מוסכמת וחד־משמעית בדבר הנכונות להכיר בישראל ולהתנער מטרור.

נציגי מפ"ם הביעו הערכה לתפקיד החיובי שמילאה וממלאת המדיניות הרומנית בקידום תהליך השלום. הטלוויזיה הרומנית והעתונות נתנו ביטוי נרחב לפגישה.

הנשיא הרומני תיאר את מדיניותו במזרח התיכון על הקשרים הבינלאומיים והדגיש את הצורך שישראל תקבל ברזיפות הבריעה אמיצה בדבר תמיכה ברעיון הוועידה הבינלאומית בשיתוף אש"ף.

צ'אושסקו: לשלב אש"ף

ניקולאי צ'אושסקו הדגיש, כי בהחלטה המשותפת שפירסם יחד עם ערפאת בחודש יוני הושם דגש על ההכרה בפעילות פוליטית ודיפלומטית לקידום השלום ונכללו אלמנטים נוספים המצביעים על נכונות אש"ף להשתלב בתהליך המדיני.

צ'אושסקו הדגיש, כי הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני היא מפתח לכל התקדמות בפתרון הסכסוך. כן ציין הנשיא הרומני, כי רומניה ממשיכה להדגיש בכל מגעיה הבינלאומיים, וכן גם עם אש"ף, את הצורך לכבד את השלמות הטריטוריאלית ואת הריבונות הלאומית של כל מדינות האזור. בהעריכו את ההתפתחויות במזה"ת בשנים האחרונות אמר צ'אושסקו, כי הזמן פועל לרעת הצדדים בסכסוך. „אילו שמעון פרס היה מקבל את רעיון הוועידה הבינלאומית בראשית כהונתו כראש־ממשלה, והיה פועל להגשמתו באותו מרץ שהשקיע בסוף כהונתו — אין ספק שהיה מצליח להשיג פריצת־דרך, אך הוא עשה זאת מאוחר מדי", אמר נשיא רומניה.

השיחה שנמשכה למעלה משעתיים עברה באוירה לבבית ביותר כאשר גם בשאלות שנויות במחלוקת נערכו חילופי הדברים בגילוי לב ובידידות רבה.

ח"כ פלד: משלחת של „אנשי שלום" ישראלים תוזמן לביקור ביוגוסלביה

בלגרד מעוניינת בהידוק הקשרים בהדרגה □ סוכנות הידיעות היוגוסלבית מסרה רשמית על כוונתה לפתוח משרד בת"א — ובינתיים שוהה הכתב שלה בירושלים משום שהוא סובל מקצרת

ח"כ מתי פלד שב אמש מביקור ביוגוסלביה ואמר, שמדינה זו מעוניינת בהידוק הקשרים עם ישראל, אם כי לא מדובר בשלב זה בחידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי הארצות.

ח"כ פלד שהיה ביוגוסלביה במשך כשלושה ימים, כאורח הברית הסוציאליסטית, שהינה למעשה המפלגה השלטת ביוגוסלביה, אמר לכתב עתי"ם בנמל בן־גוריון, כי לא נפגש עם שום פלשתינאי או איש אש"ף וכל שיחותיו היו עם מארחיו היוגוסלביים על הקשרים בין שני העמים. „מדובר כאן בקשר של עם־לעם", אמר פלד, אשר הוזמן לשם באופן אישי. הוא סיכם עם מארחיו שיוזמנו עתה משלחת של אנשי שלום ישראלים ממפלגות שונות ומתחומים שונים, לביקור ביוגוסלביה.

מארחו הבכיר והאיש שאיתו ניהל את רוב השיחות הוא ראנקו אוסטוייץ', חבר הנשיאות של הברית, הממונה על קשרי־החוץ ולשעבר סגן שר החוץ של יוגוסלביה.

פירסום נרחב בטאניוג

ביקורו של פלד בא על רקע ידיעות שסוכנות החדשות היוגוסלבית טאניוג פותחת משרד בישראל, וח"כ של הרשימה המתקדמת לשלום אמר, שטאניוג נתנה פירסום רחב לביקורו בעיתונות היוגוסלבית. הוא נפגש עם אנשים המייצגים אירגונים שונים, והתרשם שיוגוסלביה תומכת נלהבת ברעיון הוועידה הבינלאומית לשלום במזרח התיכון.

זקוק לאוויר יבש

נציגות של סוכנות הידיעות היוגוסלבית הרשמית טאניוג כבר התחילה לפעול למעשה בירושלים, והעיתונאי המייצג אותה מחפש עתה משרד לסוכנות ודירה לעצמו — זאת מסר אתמול מירוסלב וישנייץ', שהיה עד כה עורך־מקוצע של סוכנות טאניוג בקהיר.

וישנייץ' מסר לכתב עתי"ם אריה מיילס, כי הוא מתאכסן כבר ימים מספר במלון בירושלים, ושולח יום־יום ידיעות לסוכנות טאניוג בבלגרד. הוא הסביר, כי בחר בירושלים, משום שהוא סובל מאוד מקצרת־הסימפונות, ולכן הוא זקוק לאקלים יבש. משפחתו תישאר לעת־עתה בקהיר, עד שהוא יסתדר בירושלים, הוסיף. סוכנות טאניוג מסרה בשבת רשמית מבלגרד, כי היא עומדת לפתוח משרדים בת"א. וישנייץ' מסר, כי הוא מקיים קשר קבוע עם משרד החוץ ועם לשכת העיתונות הממשלתית בירושלים.

דובר משרד החוץ, אהוד גול, מסר ביום ראשון לכתב עתי"ם, כי ישראל מקדמת בברכה פתיחת משרד של סוכנות טאניוג בארץ. הוא הוסיף, כי וישנייץ' עדיין לא הודיע רשמית על פתיחת המשרד. הוא ציין, כי הוא כבר ביקר פעמים רבות בארץ, כדי לדווח על הנעשה.

(עתים)

קורת־רוח

כתבתנו דליה שחורי מוסרת כי החלטת יוגוסלביה לפתוח משרד של סוכנות הידיעות הלאומית שלה „טאניוג" בישראל התקבלה במשרד החוץ בירושלים בקורת־רוח. דובר רשמי ישראלי אמר אתמול, כי זוהי „סנונית קטנה" בדרך לחימום היחסים בין שתי המדינות.

כזכור, הוצג שר החוץ שמעון פרס בפני נשיא יוגוסלביה בקבלת־הפנים שנערכה לפני כשלושה שבועות לבאי ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח שהתקיימה בז'נווה. לאחר מכן ביקר בבלגראד נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן ומזכ"ל הארגון והם נפגשו עם נשיא יוגוסלביה וראש ממשלתה.

הוקרה לדייל שמנע טבח במטוס „אייר אפריק"

המעשה הנועז של הדייל הראשי של מטוס „אייר אפריק" הקונגולזי ז'אן פייר אלומה, שלפת את החוטף שעה שהנוסעים החלו להמלט בפתח האחורי, הציל חייהם של כמה נוסעים.

אלומה המאושפז בבית חולים לאחר שנפצע קשה בבטנו, סיפר כי החוטף ניסה לירות לעבר הנוסעים המבקשים להמלט והוא חשש שמעשיו של האיש יביאו להתפוצצות המטוס. „לא יכולתי לסבול זאת" אמר אלומה לסגן הקונסול הכללי של צרפת בז'נבה, שביקר אצלו בבית החולים אתמול, כדי להביע לו את „ההערכה וההוקרה" של ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק ושר החוץ ז'אן ברנאר ריימון.

(ע"צ)

5 מדענים ישראלים שוהים בסין בסמינר של חוקרי מדבריות

מאת שלי יהימוביץ'

חמישה מדענים ישראלים שוהים כעת בסין כאורחים רשמיים של האקדמיה הסינית. החמישה הוזמנו להשתתף בסמינר בינלאומי המתקיים בעיר לנג'ו בסין, לאחר שהתוודעו אל חוקרים סיניים בסמינר הומה במצרים.

החמישה הם פרופ' יהודה גרדוס, דיקן הפקולטה למדעי הרוח והחברה באוניברסיטת בן גוריון, פרופ' לואיס ברקובסקי, מנהל המכון לחקר המדבר בנגב, ד"ר שבתאי דובר, המשנה למנהל המכון, ד"ר אברהם עמיאל ממכון ויצמן, וד"ר יחיאל זוהר מן המנהל למחקר חקלאי.

בסין יש למעלה מ־300 אלף קמ"ר של מרבה, המשתרע על פני 13 פרובינציות. כ־35 מיליון סינים חשופים ל„סכנת המידבור", והשתלטות המדבר על אזורים ירוקים). הסמינר בסין מוקדש לפקוח משולב על תופעת המידבור, וחמשת הישראלים הוזמנו לשם בשל הנסיון שרכשו בחקר תופעות מדבריות שונות.

„אנדרטה נגד השיכחה" קיבלה את פני ואלדהיים בזלצבורג

נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים ניצב מול מפגינים נגדו זה היום השני ברציפות, באשר פתח היום את הפסטיבל ה־65 של זלצבורג.

ליד תיאטרון הפסטיבל הקימו חבר קבוצה קטנה של מפגינים „אנדרטה נגד השיכחה" בצורה של „סוס עץ החובש כובע של מדים נאציים". הסוס, שעוצב על ידי הפסל אלפרד הרדליצ'קה לפי בקשת המועדון הרפובליקני האוס־טרי — קבוצה של אינטלקטואלים המנהלת מסע נגד ואלדהיים והמבקשת להעריך מחדש את עברה של אוסטריה, מתייחס לעובדה שואלדהיים היה קשור לפני מלחמת העולם השניה עם קבוצה של פרשים שהתמזגה כעבור זמן בארגון הנאצי „ס.א." (פלוגות הסער הנאציות).

חברי המועדון, שמביאים את סוס העץ לכל המופעים המרכזיים של הנשיא, השמיעו קריאות גנאי נגד ואלדהיים כאשר הגיע אתמול לזלצבורג כדי לפתוח את הפסטיבל.

ואלדהיים הגיב על ההפגנה באומרו „אינני חושש מהדיון המתנהל עתה כפי שלא מחדתי מפסקי דין צודקים ומחקרים הוגנים שמטרתם להגיע לאמת".

(עדר ע"צ)

מיליון נוסעים ביום תקלוט הרכבת התחתית החדשה בקהיר מאוקטובר

קהיר. — הקונסורציום ה־צרפתי שעליו הוטל לבנות את הרכבת התחתית של קהיר מסר אתמול באורח רשמי לשלטונות מצריים את המסמכים המצי־ביעים על סיום העבודות. עתה תופעל הרכבת התחתית במשך חודשיים במסגרת „מערכת הרצה".

ההרצה תימשך עד 26 בספטמבר ואז תיפתח הרכבת התחתית בטקס רשמי במעמד הנשיא חוסני מו־בראק ואולי אף בהשתתפות ראש ממשלת צרפת ז'ק שיראק.

בניית הרכבת התחתית בקהיר נמשכה 65 חודשים בהם נעשה מאמץ עליון כדי להשלים אותה בעור מועד, מצרים הקציבה למטרה זו סכום של 480 מיליון לירות מצריות. הרכבת התחתית תסיע בממוצע 60 אלף נוסעים בשעה, והיינו כמיליון נוסעים ליום.

שלטונות קהיר מתכוונים לבנות שני קווים נוספים של הרכבת התחתית. התכניות לבניית קוים אלה כבר מוכנות. (ע"צ)

בריה"מ תשפר איכות צוללותיה הגרעיניות

מוסקווה. — אדמיראל ולאדימיר צ'רנאבין, המפקד העליון של הצי הסובייטי, אמר אתמול כי מוסקווה מתכוונת לשפר את איכות הצוללות הגרעיניות שלה ולא להגדיל את מספרן.

בראיון שהעניק לכתב בטאון הממשלה הסובייטית „איזבסטיה" לרגל יום הצי, ציין צ'רנאבין כי בידי ברה"מ פחות נושאות מטוסים ואניות מלחמה מאשר לארה"ב, אך לעומת זאת מצויד הצי הסובייטי ביותר צוללות מאשר ארה"ב. הוא לא מסר מספרים.

צ'רנאבין הצביע על העובדה, כי בשנים האחרונות פיתחה ברה"מ דגמים חדשים של אניות כגון נושאת המטוסים מסוג „קייב" ונושאת הטילים המונחים המונעת בכוח גרעיני מסוג „קירוב". הוא העיד, עם זאתו „עתה, כוח המחץ העיקרי של הצי הוא הצוללות ומטוסי הצי".

מובארק ייפגש עם ערפאת באתיופיה

כווית. — נשיא מצרים חוסני מובארק אמור להפגש מחר עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת באדיס אבבה, שם יתארחו שניהם לרגל ועידת הארגון לאחדות אפריקה.

ג'מאל סוראני, חבר הוועד הפועל של אש"ף, אמר לכתב העתון הכוויתי „אלקבאס" כי הפגישה תערך בנוכחות שר החוץ המצרי עסמאת עבד אל־מגיד (מארק קאוומי, מנהל המחלקה המדינית של אש"ף.

(ע"צ)

ה„אקילה לאורו" נדדה בין הנמלים — הפעם בגלל הדתיים

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

השר יוסקה שפירא ביקש אתמול לדעת בישיבת הממשלה מדוע נאוות נמל חיפה לאשר כניסתן של שתי אוניות בשבת לפני שבועיים (אחת מהן — „אקילה לאורו"), לאחר שבנמל אשדוד לא איפשרו להן להכנס בשבת.

השר חיים קורפו אמר, כי התכוון להשיב רק על חלק השאילתה הנוגע לנמל אשדוד ושם לא אופשרה הכניסה בשבת משום שהדבר נוגד את מדיניות הממשלה לשמירת הסטטוס קוו בענייני דת.

רבין: לא היה לחץ אמריקני והעסקים עם דרא"פ — כרגיל

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר הבטחון יצחק רבין הכחיש אתמול בישיבת הממשלה פרסומים לפיהם דרש הקונגרס האמריקני מישראל להפסיק מיד את העיסקות הבטחוניות שלה עם דרום אפריקה.

בתשובה לשאילתה של השר יוסק'ה שפירא אמר רבין, כי לא היתה שום פנייה לישראל ו„לא היו דברים מעולם. יש הרבה פרסומים לא נכונים בנושאים אלה. לא היה לחץ לא עלי ולא על שרים אחרים".

"יישום דו"ח המבקר: הממשלה רשמה לפניה...

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה רשמה אתמול לפניה את הדו"ח של שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי על שיעור תיקון הליקויים במשרדי הממשלה שעליהם הצביע מבקר המדינה. השר יעקבי מסר, כי עד 30.6.87 תוקנו או הוחל בתיקונם של כ־30% אחוז בלבד מן הליקויים הנזכרים ברוח.

הממשלה רשמה לפניה את ממצאי הדוח האחרון של מבקר המדינה והחליטה להטיל על משרדי הממשלה ועל הגופים המבוקרים האחרים לפעול לתיקון הליקויים שעליהם הצביע המבקר.

כן הטילה הממשלה על משרד הכלכלה והתכנון להעמיק ולהגביר את המעקב אחר תיקון הליקויים, באמצעות אגף הפיקוח הכללי.

תרחוב תראשי של אתונה ריק מאדם ומתנועה, עם נטישת העיר ע"י תושביה מחמת החום הכבד (צילום: אי.פי.)

פרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מ. נמיר
הרשמת מועמדים לשנת תשמ"ח־1988
● את המועמדים לפרס זכאים להציע ועדי עובדים, הנהלות מפעלים, מועצות ייצור, מועצות פועלים, הסתדרויות ואיגודים מקצועיים, הנהלות חברות, מוסדות ומשקי עובדים.
● מועמדים לקבלת פרס העבודה זכאים להיות עובד או צוות עובדים, ועד עובדים, מועצת ייצור והנהלה משותפת, — אשר הצטיינו בהישגים בולטים בעבודה מבחינת היוזמה, יחסי העבודה, תכמות, האיכות, היעילות, החיסכון והשיפור.
טפסים והדריך להגשת מועמדות ניתן לקבל במועצות הפועלים, באיגודים ובהסתדרויות הארציות, במפעלים ובמוסדות ארציים (במשרדי ועדת פרס העבודה בבית הוועד הפועל של ההסתדרות (רח' ארלוזורוב 93, תל־אביב, טל' 431440 — 03־431438).
המועד האחרון להגשת מועמדים — 15.10.87.

המשכים

גל החום מפיל

(המשך מעמוד ראשון)

מהיום ביבשת יוון, האיים סובלים פחות מהחום, מכיוון שבהם נושבות רוחות.

באיטליה עדיין [illegible] אזורי הצפון משטפונות, ואילו המרכז והדרום נתונים זה כמעט [illegible]בוע ימים בגל חום כבד ביותר.

גם באיטליה

בשבת נרשמו 15 מקרי מוות בקאלאבריה שבדרום איטליה — שם הגיע החום ל־42 מעלות — ואדם נוסף מת בסיציליה. כמו ביוון, נפגעו גם באיטליה בעיקר הקשישים.

טמפרטורות שיא

ביוגוסלביה נמשך גל החום בדרום ומזרח המדינה, ואתמול בערב השתוללו סערות בצפון־מערב המדינה, וגרמו לאובדן יבולים רבים. ביוגוסלביה נרשמו היום טמפרטורות־שיא: בעיר רוס, החום הגיע ל־43.6 מעלות ובסופיה נרשמו 38 מעלות.

הטמפרטורה בעיר רוס על נהר הדאנובה היא הגבוהה ביותר מזה 115 שנה. החום גבוה עד כדי כך שהיה צורך לשנות את שעות העבודה של החקלאים והתלמידים, והללו אינם עובדים ולומדים עוד מהצהריים עד לשעה 16.00. גם בטורקיה נתרבו דליקות היער מאז יום חמישי שעבר, באזור הים האגאי, שם עלתה הטמפרטורה ל־42 מעלות. מיוגוסלביה נמסר על ששה מקרי מוות כתוצאה מגל החום.

מזג אוויר נדיר

מזג אוויר כמו זה ששרר בארץ בשבועיים האחרונים הוא נדיר מאד בחודש יולי, ובי־33 השנים האחרונות ידוע רק על מקרים ספורים שתנאי מזג אוויר כאלה שררו במשך 7 עד 10 ימים רצופים. על כך נמסר מטעם המכון המטאורולוגי בבית דגן.

רק ביולי 1956 שרר מזג אוויר קשה יותר מזה המוקר את הארץ בימים אלה. במשך רוב ימי החודש בעונת הקיץ מצוי איזורנו בדרך כלל תחת השפעת אפיק המפרץ הפרסי, שהוא שלוחה של לחץ נמוך המשתרע לאזורינו מהשקעים המונסוניים הנמצאים בדרום מזרח אסיה. לחץ נמוך זה ממתן את אקלים הקיץ על ידי עידוד נשיבת רוחות קרירות מכיוון צפון מערב, מהים התיכון. אולם לעתים נחלשת מערכת זו, כפי שקרה בשבועיים שחלפו, ואז מתפתח מערך של לחץ גבוה ברום האטמוספירה. דבר זה גורם להתחממות, ליובש בראשי ההרים ולעליית הלחות במישור החוף. כתוצאה מכך נוצר מזג אוויר חם ויבש בהרים וחם ולח הביל) במישור החוף.

עוצמת התופעה תלויה במשכה והיא מתחזקת עם כל יום נוסף שהיא שוהה מעלינו. מערכת מסוג זה החלה להתפתח באזור ב־17 ביולי ולפי התחזיות תשהה בו עד 29 בחודש, דהיינו כשבועיים.

לחות גבוהה

במישור החוף היו הטמפרטורות בפרק זמן זה גבוהות במעלת צלזיוס אחת מהממוצע והלחות היחסית היתה גבוהה מהנורמלי ב־5־10 אחוז. בשעות הצהרים, עומס החום היה בינוני עד כבד ומזג אוויר הביל גרם לאי נוחות ניכרת במישור החוף. בנגב היו הטמפרטורות גבוהות ב־2־3 מעלות מהממוצע והלחות היחסית בשעות הצהרים היתה 15־20 אחוז (ב־10־15 אחוז פחות מהממוצע). טמפרטורה של 42 עד 44 מעלות נרשמו בתקופה זו באילת (2־4 מעלות מעל הממוצע) והלחות היחסית בשעות הצהרים ירדה ל־5־15 אחוז בלבד.

(עי', ע"צ, עתים)

יצוא של הצנזורה הישראלית

(המשך מעמוד ראשון)

נודע, כי בעקבות שידור הסרט היו פניות מחאה אל התחנה מארגונים יהודיים בארה"ב וכן מהקונסוליה הכללית של ישראל בניו־יורק. אך הן לא נענו. יועץ ראש הממשלה לענייני תקשורת אבי פזנר מסר, כי גם הוא ביקש לברר עם הנהלת אן.בי.סי מה כוונתה לעשות כדי שישראל תוצג באור הנכון, אך טרם קבל תשובה.

חרם על הרשת

יועצי התקשורת של ראש הממשלה (פזנר), שר־החוץ (אורי סביר) ושר־הבטחון (איתן צבר) החליטו כי בינתיים, עד לסיום הבדיקה לגבי שידור זה, לא יעניקו ראש־הממשלה, שר־החוץ ושר הבטחון ראיונות לרשת האן.בי.סי. נשיא מחלקת החדשות של הרשת האמריקנית הגיב על כך בחומרה ("ישראל מייצאת את הצנזורה הישראלית לארה"ב"), אך בכל־זאת נתחלט לשגר את נציג הרשת לישראל, כדי לנסות ליישר את ההדורים.

"ישראל יוצגה ע"י כהנא"

בהופיעו אתמול בתוכנית "ערב חדש" בטלוויזיה אמר פזנר, כי "כל הכתבה בנוייה בצורה מגמתית, מסלפת את תדמיתה של ישראל. הישראלים שמופיעים בה מכים, מענים משתוללים, נוגשים בפלשתינאים, שהם כולם מתנים וקורבנות. הדוברים הישראליים הם רובם מהשוליים הקיצוניים, לדוגמה, הח"כ היחיד שזכה להופיע בתוכנית הוא הרב מאיר כהנא".

פזנר הוסיף, כי מפיקי הסרט (השדרן תום ברוקאו) לא פנו בבקשת תגובה ללשכת ראש הממשלה או למשרד החוץ. היתה פנייה לדובר צה"ל ורואיין בארוכות תת־אלוף אפרים סנה, אך הראיון לא שודר כלל.

תגובות חשנויות במחלוקת

כתבה הכביר של רשת הטלוויזיה אן.בי.סי. בישראל, לארי ויידמאן, אמר אמש לכתבינו כי להערכתו מנסה ממשלת ישראל, מסיבה השמורה עימה, לנפח את נושא הסרט הדוקומנטרי.

ויידמאן אמר כי התוכנית עצמה אפשר שעוררה ויכוח ואולם תגובתה של ממשלת ישראל הבטיחה שהנושא יהפוך לשנוי במחלוקת, וכך נוצר מצב שתגובתה של ישראל הינה נושא בפני עצמו, השנוי במחלוקת. הוא הוסיף כי במיקרים מסוג זה ישנן דרכים לבירור חילוקי דיעות ואי־שביעות רצון, ואין צורך לנקוט בצעד מסוג זה אותו נקטה ישראל. ויידמאן הכחיש את הידיעות כאילו מתקיימת באן.בי.סי. חקירה פנימית בכל הנוגע לשימוש בחומר ארכיוני במהלך הכנת הסרט, והדגיש כי בדק את הנושא וכי לא מתקיימת כל חקירה מסוג זה.

"סרט מרתק"

הוא שב ודחה את טענתה של ישראל לפיה הסרט מעוות את דמותה של ישראל. לדבריו עסקו בהכנת הסרט ארבעה צוותים שונים במשך שישה חודשים ולהערכתו התוצאה היתה סרט טלוויזיה מרתק אשר בתר להראות את הבעייתיות בישראל מזווית אחרת ושונה מזו הרגילה. ויידמאן הוסיף כי מרבית הטענות כלפי הסרט היו לא מה שהראנו, כי אם היעדר ראיונות עם אישים ישראליים נוספים. ויידמאן אמר עוד כי לטווח הארוך עשוי צעדה של ישראל לפגוע בה יותר מאשר ברשת הטלוויזיה.

כתבנו מוסיף כי שבוע לפני שהוחלט על אי־הענקת ראיונות לרשת מצידם של רה"מ שר הבטחון ושר החוץ, הגיש משרד אן.בי.סי. בישראל בקשה לראיון עם שמעון פרס בנושא יוזמת השלום, תוכנית בה אמורים לקחת חלק גם הנשיא מובארק ונשיאה הקודם של ארה"ב ג'ימי קרטר.

שטראוס מציע לשגר אניות מלחמה מערב גרמניות למפרץ

בון. — מנהיג הימין בגרמניה המערבית פרנץ יוזף שטראוס, הציע אתמול שגרמניה המערבית תשגר אניית מלחמה למפרץ, כדי להביע תמיכה באניות האמריקניות הצרפתיות והבריטיות באיזור.

ראש עיריית ק' שמונה: כותב מאמר השיטנה נגד הקיבוצים הוא „מטורף"

המשטרה החליטה להתייחס רק לתלונות אישיות ☐ חברי קיבוצים הגישו תלונות ☐ עורכי המקומון מזוהים עם הליכוד, וחבר קיבוץ כפר גלעדי התבטא שהרקע למאמר הוא פוליטי

צמרת המחוז הצפוני של המשטרה התכנסה לישיבה מיוחדת כדי לדון בפרסומים שראו אור במקומון „מבט לקריה" היוצא בקרית שמונה, ובהם ביטויים קשים ביותר נגד חברי קיבוצים בגליל, במאמר תחת הכותרת „הפתרון הסופי". נודע כי המשטרה תתייחס אך ורק לתלונות אישיות.

כתב עתי"ם מוסר, כי כמה חברי קיבוצים בגליל כבר התייצבו במשטרת קריית שמונה והגישו תלונות על הפרסומים נגד עורך המקומון. ראשי הקיבוצים מנסים להרגיע את הרוחות ולהביא לישור ההדורים ללא התערבות המשטרה.

במאמר מסופר על תוכנית הקיבוצים להקים קניון ענק סמוך לקיבוץ גונן, ולחבר אותו בכביש לקיבוץ כפר בלום. בעל המאמר טוען כי הדבר עלול לגרום שואה כלכלית לקריית שמונה. שכן כל התיירים המגיעים לאזור ייערכו קניותיהם בקניון וימשיכו משם לקיבוץ כפר בלום לשיט קיאקים ומשם לקיבוץ חוליות לשיט אבובים. התוצאה תהיה שכל מסלול התיירות יעקוף את קריית שמונה, דבר שיפגע קשות במסחר, לדעתם.

המאמר מצטט תגובות חריפות מפי אחרים מהסוחרים. אחד מהם אומר: „לאחר שהמחבלים לא הצליחו למוטט אותנו באים עתה הקיבוצים. אין לי כוח להתמודד גם נגדם ואני פשוט עוזב". אחרים אמרו: „הבא להרגך השכם להורגו — הרצחת וגם ירשת" ועוד ביטויים קשים כיוצא באלה.

ראש עיריית קריית שמונה פרוספר עזרן גינה את הפרסומים במקומון, שראשיו מזוהים עם הליכוד, ואמר כי מי שכתב את המאמר הוא פשוט מטורף. עם זאת הזכיר עזרן, כי רק באחרונה צוטט חבר קיבוץ חוליות שהגדיר את תושבי קריית שמונה „אנשי כיכרות וחוגגי מימונות". אותו חבר קיבוץ חזר בו מדבריו אלה, אולם המשקע של הדברים נשאר בעינו.

גדעון גלעדי, מראשי קיבוץ כפר גלעדי, אינו מופתע ממאמר השטנה. הוא סיפר כי בתקופת הבחירות לראשות עיריית קריית שמונה פורסמו מאמרים זהים. הוגשה תלונה למשטרה אך הנושא משום מה לא טופל. „אין לי ספק שמאמר השיטנה הנוכחי הוא המשך לאותה מגמה. כאשר הדבר אינו מקבל את התגובה במקום ישנן תוצאות הרסניות. שכן מדובר באנשים שלא משיגים את מטרותיהם בדרכים פוליטיות ולכן אינם בוחלים בשום דרך אחרת".

המשטרה עדיין לא פנתה לעורך העתון כדי לזמנו לחקירה בנושא הפירסום, אך הוא אמר שאם יוזמן למשטרה יבוא ברצון. (עתים)

<u>קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן:</u>

בני ישיבות הפטורים מגיוס לומדים תורה בשבילנו ואנו נהרגים עבורם...

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

קצין חינוך ראשי של צה"ל תת אלוף נחמיה דגן אומר כי לדעתו צה"ל אינו יכול לוותר על אלפי בחורי ישיבה הפטורים היום מגיוס. תא"ל דגן מוסיף, כי כל מי שלומד תורה יכול לעשות פסק זמן בן שלוש שנים ולהמשיך אחר כך בלימודיו.

בראיון ל„במחנה" יוצא תא"ל דגן בתקיפות נגד הסדר הפטור הניתן כיום לבני הישיבות. „מזלם שאני ושכמותי שאיננו לומדים תורה, קיימים ומאפשרים להם ללמוד תורה. שהרי אם כולנו היינו לומדי תורה מה היינו עושים? לא היינו מתגייסים לצה"ל? חרי כלי צה"ל לא יהיו הם, ולא נהיה אנחנו. צריך לזכור שהגרמנים לא בדקו מי חובש כיפה ומי לא." אומר תא"ל דגן.

קצין חינוך ראשי אומר עוד כי בשרות הצבאי, שלא כמו בלימוד התורה — קיים סיכון החיים. „בדבר הזה כולם צריכים להתחלק. קיימת שותפות מוזרה בעניין הזה: אני שולח את בן הישיבה ללמוד בשבילי והוא שולח אותי להיהרג עבורו. זה מקומם" אומר דגן.

בנושא הכנות המצהירות על היותן דתיות וזוכות לפטור מהשירות אומר קצין חינוך ראשי שלא מקובל עליו הניצול הציני של הצהרות הדתיות לטובת מטרות אחרות (הכוונה להצהרות כוזבות א.ב.) „כל יהודי רתי יכעס אם מישהי שהצהירה שהיא דתית, תהלך בשפת הים בחצי גוף עירום".

תא"ל דגן אומר כי חיילי ישיבות ההסדר המשרתים בצה"ל מוצאים עצמם מבודדים ובלתי מעורבים בין יתר החיילים בעיקר בשל העובדה שהם מרוכזים בפלוגות הומוגניות.

מגיד הבטיח תשובה בתוך 10 ימים בנושא הפיצויים לנפגעי ראס־בורקה

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר החוץ של מצרים ד"ר עיסמת עבד אל־מגיד הבטיח להשיב תוך 10 ימים על פניית ישראל בעניין הפיצויים למשפחות הנפגעים בראס בורקה — זאת מסר אתמול בישיבת הממשלה שר החוץ שמעון פרס, במהלך סקירתו על ביקור ד"ר מגיד בישראל.

מצרים תובעת כי המשפחות יגישו תביעות לבית־הדין המיוחד שיעסוק בשאלת הפיצויים, ואילו ישראל תובעת, כי ייערך עמה דיון על הגובה הכולל של סכום הפיצויים. כאמור, ד"ר מגיד ישיב על דרישת ישראל בעוד כשבוע.

בהתייחסו לתקרית כשתוצאה ממנה לא נפגש שר החוץ המצרי עם ועדת החוץ והבטחון של הכנסת אמר פרס, כי המגעים בעניין זה התנהלו עם שגרירות מצרים בישראל, ולא כללו את משרד החוץ.

פרס פירט את עמדת מצרים בעד ועידה בין־לאומית, כפי שבאה לידי ביטוי בדברי ד"ר מגיד. בן הזכיר כי מצרים לוחצת על אש"ף שיקבל את החלטות 242 ו־338 וכי היא רואה עצמה בעלת יכולת־תיווך משום שיש לה גישה לכל הצדדים, לרבות בריה"מ. פרס ציין עוד, כי מצרים אינה מקבלת את החלופות לוועידה בין־לאומית שהוצעו (על־ידי ראש הממשלה).

ראש הממשלה יצחק שמיר דיווח כי ד"ר מגיד פתח את פגישתו עמו באמרו, כי „מצרים נאמנה לחוזה השלום". בהמשך דבריו אמר, וזאת לא התכוונה, כי כדי שהשלום יהיה מוצק יותר, צריך להרחיבו. כאשר דיבר ד"ר מגיד על ועידה בין־לאומית הוא אמר, שהסכמי קמפ דייויד הם „גון סטארטר" (אין בהם בסיס אף להתחלה). השר משה ארנס שאל אם כך אמנם התבטא ד"ר מגיד ושמיר השיב בחיוב. עוד אמר, כי הזכיר לשר החוץ המצרי ש־1982 נקבע עם שר החוץ המצרי דאז כמאל חסן עלי, כי יהיו ביקורים הדדיים של שרי החוץ כל שלושה חודשים.

שר הבטחון יצחק רבין אמר, כי בשיחתו עם שר החוץ של מצרים העלה מספר נקודות בעייתיות הנוגעות לתושבי רצועת עזה. הוא מסר כי המצרים מסרבים לאפשר לתלמידים מעזה לעבור ישירות למצרים, אלא דרך ירדן, וכי מצרים אינה מאפשרת יצוא דגים מעזה דרכה. רבין אמר, כי הדבר נובע מאי רצונה של מצרים להיות אחראית לפלשתינים.

השר עזר וייצמן אמר, כי להערכתו רואה מצרים את עזה כחלק מהבעיה הפלשתינית, הקשורה ליהודה ושומרון, ולכן היא מאפשרת לתושבי עזה לנסוע למצרים דרך ירדן.

צור הצטרף למפגינים מעולי אתיופיה שהפגינו נגד... הממשלה

טוענים שהממשלה אינה עושה דבר להעלות את קרוביהם באתיופיה

שר הקליטה, יעקב צור, נקט אתמול צעד לא שיגרתי בשעזב את ישיבת הממשלה והחליט להצטרף להפגנה שארגנו עולי אתיופיה מול משרד ראש הממשלה, וזאת, מתוך הזדהות עם כאבם.

השר צור עמד מספר דקות בקרב המפגינים, שהניפו כרזות הקוראות לממשלה לעשות להבאת משפחותיהם שנותרו באתיופיה — לישראל וקראו קריאות קצובות: „רוצים את אמא, רוצים את אבא". לאחר מכן פנה שר הקליטה למפגינים ואמר כי הוא והממשלה כולה מזדהים עם סיבלם של עולי אתיופיה, אך ברגע זה אין באפשרותו להבטיח מתי ישתנה המצב. „אנו יודעים את הכאב הנורא שלכם ואולם אתם מרגישים אותו בצורה הכואבת ביותר", אמר השר צור.

הוא הוסיף, כי ממשלת ישראל עושה הכל כדי להבטיח שבסופו של דבר יתאחדו עולי אתיופיה עם עשרת אלפים קרוביהם שנותרו שם. הוא אמר כי הוא משוכנע כי כפי ש־15 אלף העולים הגיעו לישראל, כך יגיעו גם בני משפחותיהם.

השר צור הבטיח למפגינים כי יביא את מצוקתם לישיבת הממשלה, שהיתה מכונסת באותה שעה.

הפגנת עולי אתיופיה אתמול סימנה פתיחת מאבק ציבורי, למען איחוד משפחות, על רקע העובדה שכ־15 אלף יהודים אתיופים עדיין מצויים באתיופיה ונמנעת עלייתם ארצה.

פרדה אקלום ואסף פרוה, מראשי המאבק, האשימו את ממשלת ישראל שאינה עושה די, לדבריהם, כדי להביא ליציאתם של 15 אלף יהודי אתיופיה ועלייתם ארצה. לטענתם, הדלפה מכוונת על מבצע משה גרמה להפסקתו. (עתים)

ויינברגר: אם נגלה מי הטמין המוקש אנו מסוגלים לגמול

גל ביקורת בארה"ב על מבצע הליווי החפוז שהתבצע בלא שנלקחה בחשבון אפשרות המיקוש ☐ לכוח המשימה האמריקני אין שולות מוקשים ומסוקי גילוי מתאימים

מאת דליה רפאל, כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — שר ההגנה האמריקני קספר ויינברגר, אמר אמש כי יש ביכולתה של ארה"ב לנקוט באמצעי תגמול נגד טומני המוקש שהתפוצץ תחת המיכלית הכוויתית בריג'טון.

אולם, הוא סייג את דבריו — בראיון לרשת הטלוויזיה A.B.C — והסביר כי עדיין לא ידוע מי הטמין את המוקש ואפילו לא הובהר סופית אם הפיצוץ היה תוצאת מיקוש. „אם נמצא את הגורם שטמן את המוקש, אנו בהחלט מסוגלים לנקוט באמצעי תגמול", אמר ויינברגר, „אך על דברים כאלה אין מודיעים מראש".

ביחס ליכולת איתור ושליית מוקשים, והביקורת על העדר ספינות אמריקניות שולות מוקשים טען ויינברגר שלארה"ב יכולת מצוינת לאתר ולשלות מוקשים, ללא שימוש בספינות כאלה.

היכולת הוכחה לדבריו כבר לפני שנה וחצי „כשהתבקשנו לסייע בשליית מוקשים שהוטמנו ע"י אידאן, לוב ואחרים בים סוף ועשינו זאת בהצלחה רבה", אמר.

כמו כן הצביע על כך שכ־10 מוקשים אותרו ונוטרלו בכניסה לנמל כווית, לפני שהחל מבצע ליווי המיכליות הכוויתיות ע"י הספינות האמריקניות.

הנושא מהווה מוקד לביקורת רבה בוושינגטון, ביקורת המכוונת נגד ה„פזיזות והחפזון" בה הוחל במבצע, מבלי להתכונן לכל האפשרויות.

מפקד כוח המשימה הימי האמריקני, ספטן רייויר יונקרס, אמר כי אין לכוח שלו „היכולת להתגונן מפני מוקשים", כיוון שאין הוא מצוייד במסוקים ובשולות־מוקשים. לארה"ב אמנם מסוקים המתמחים בגילוי מוקשים, אולם הללו אינם נמצאים כעת במפרץ.

כתב רויטר מוסר מכווית, כי דייגי כווית מפחדים עתה לצאת לדיג, מחשש למוקשים. הם מעיזים לצאת רק לקרבת החוף, אך לא מעבר לזה.

חמש מיכליות נפט נפגעו בראשית השנה ממוקשים בקרבת כווית.

(ע"צ, עיד)

נושאת מטוסים צרפתית למזה"ת להגנת אוניות נוסעים מפני ה„חיזבאללה"

מאת ארנון יפה, כתבנו בצרפת

פאריס. — צרפת משגרת נושאת־מטוסים ושתי ספינות טילים אל מזרח הים התיכון, או אל המפרץ הפרסי להגן על אניות צרפתיות מפני מתאברי „חיזבאללה" ומשמרות המהפכה האיראנית.

בישיבת חירום באליזה הורו הנשיא מיטראן ורוה"מ שיראק לכוח הימי הצרפתי להפליג לאזור תוך יממה.

ערוצי הטלוויזיה הציגו את כוננות הצי בים התיכון בדרמאטיות, כאילו מדובר במצב מלחמה. בפאריס מסרו, כי השירותים הצרפתיים קיבלו מידע לפיו האייטולות זוממים להשתלט על אוניות משא צרפתיות בים התיכון או במפרץ הפרסי, על מנת לחטוף את אנשי צוותן כבני ערובה.

האיראנים מפעילים את משמרות המהפכה שלהם ואת כל משרתיהם בביירות — „חיזבאללה" ו„ג'יהאד איסלמי", במשימה לבצע חטיפה המונית של צרפתים.

כישלון חטיפת מטוס „אייר אפריק", מלא בצרפתים, לביירות — נחשב כמהלומה לאייטולות, אך הם לא נואשו. הם מתוארים „כזוקקים נואשות לבני ערובה צרפתים על מנת לחלץ את וואיד גורדג'י, מספר 2 בשגרירות איראן, המבוקש כראש מטמיני הפצצות בפאריס. האיראנים סבורים, שכמה עשרות בני ערובה יכניעו את הצרפתים.

שר ההגנה הצרפתי ז'ירו סירב לגלות לאיזה יעד מפליג הכוח הימי. הוא אמר, כי הכוננות מיועדת להגן על נתיבי השייט של אוניות צרפתיות.

מחירו של גורדג'י עלה מאד ביממה האחרונה. שופט שציווה להביאו לחקירה, הוציא כתב־אישום לשני לבנונים, האחד מוחזק מאסמור שעבר בשגרירות איראן תחת סמכותו של גורדג'י. הוא מסר, כי גורדג'י הורה לו לצבוע מכונית בא.מ.וו ממנה הושלך חומר נפץ על חנות „טאטי", כדי לטשטש עקבות. המכונית נמצאה במגרש חניה פרטי של גורדג'י וצבועה באפור. הלבנוני מסר, לחוקריו כי שגרירות איראן עסקה במרץ בהפעלת טירור ומימון נארנאצים, הקמת תאים לסיוע למחבלים ובהפצת תעמולה אנטישמית.

עיתונים כאן הזכירו אתמול את ישראל כאחת מספקיות הנשק של האייטולות. „ז'ורנאל דה דימנש" טען, כי ישראל תיווכה בעיסקת נשק בסך מיליארד דולר בין איראן לסין כשנשק סיני שוסע בחשאי לאיראן, עבר דרך סוכניות ישראליות באירופה. העיתון מסר, כי ישראל חידשה את יחסיה העיסקיים עם האייטולות בעיסקות הנשק עם סין.

עיתון זה מוסר גם, כי הגרמנים בונים כור אטומי באיראן. על פי חישובי מומחים צרפתים, יוכלו האיראנים לייצר פצצה אטומית כ־1990.

השיידה מתעכבת

כווית. — צאתה של השיירה הימית האמריקנית לדרך במפרץ, מסע שנועד להתחיל היום בערב, נידחה בכמה ימים. ייתכן שהשיירה תפתח במסע ביום ד' או ביום ה' — על כך מסרו מקורות בכווית.

נודע כי הנזק שנגרם ל„בריג'טאון" שנפגעה ביום ו' על ידי מוקש אינו רציני ביותר. המומחים סבורים כי מיכלית זו תוכל לצאת לדרך בעוד כמה ימים לאחר שיבוצעו בה אי אלה תיקונים.

מפקד חצי האמריקאי במפרץ אמר לכתבים כי הוא מייחס עדיפות עליונה לשבוע זה לכינוי נתיב חופשי ממוקשים.

על פי מידע משירותי ביון

חוליית טרוריסטים אנשי ג'יהאד איסלמי מנסה לחדור לארה"ב

וושינגטון. — כוחות הבטחון האמריקנים בגבול מכסיקו הועמדו לפני שבועיים במצב כוננות, לאחר שנתקבל מידע שלפיו יתכן שטרוריסטים העשויים להשתייך ל„ג'יהאד איסלאמי", נמצאים בדרכם לארה"ב כדי לרצוח שם אישיות רמת דרג — מסר אתמול ה„וושינגטון פוסט".

הממונה על שומרי הגבול בתחנת מאקאלן שבטכסאס, סילווסטר רייס, אמר כי על־פי מידע שנתקבל משירותי הביון, עושים עתה עשרה אנשים בעלי אזרחויות שונות את דרכם ממקסיקו לארה"ב, כדי לרצוח שם אישיות שלא זוהתה.

„ג'יהאד איסלאמי" קיבל עליו את האחריות לחטיפתם של מספר אזרחים זרים בלבנון, ולפיצוץ הקטלני במטה הכללי של חיל הנחתים בביירות ב־1983, וכן לשני פיגועים נגד שגרירות ארה"ב בביירות.

שירותי ההגירה מסרו, כי מלבד מכסיקנים רבים החוצים את הגבול שלא כחוק, נעצרו אשתקד 49,000 אנשים בעלי נתינויות שונות בנסותם להבריח את הגבול.

השלטונות מעריכים, כי הם מצליחים לעצור רק 40 אחוז מהאנשים החוצים את הגבול שבין ארה"ב ומכסיקו, שאורכו 3200 קמ"ר.

רייגן ניסה להסתיר פרטי העיסקה האירנית — מתברר מפרוטוקול של הבית הלבן

מאת דליה רפאל, כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — הנשיא רייגן הוא שריכז את המאמץ הראשוני, בנובמבר שעבר, להסתיר פרטים מרכזיים ביחס לעסקת בני־ערובה תמורת נשק עם האיראנים. הוא רצה להמשיך ולקיים את היוזמה, בעוד הגילויים הראשונים אודותיה איימו להופכה לנושא מחלוקת ציבורית רצינית — זאת מתברר מרישומים של ישיבה שהתקיימה בבית־הלבן ב־10 בנובמבר 1986 ואושרו לאחרונה לפרסום — מוסר ה„וושינגטון פוסט".

בישיבה בראש ישבה כה נכחו כל חברי הקבינט שלו ויועציהם. הנחה רייגן את הנוכחים: „אנחנו לא מדברים על טילי „טאו", לא מוסרים פרטים", אמר בהתייחסו לטילים האנטי־טנקים האמריקניים, שהיו המרכיב העיקרי במשלוחים לאיראן.

הרישומים נעשו ע"י אלטון ריל, שהיה אז סגן היועץ לבטחון לאומי, ולפיהם, אמר הנשיא כבראשית הישיבה, כי דרושה הודעה רשמית „עבור כולנו", שתציין ש„אין התמקחות עם טרוריסטים ולא כופר לטרוריסטים".

הרישומים אושרו לפרסום עבור ועדת־החקירה של הקונגרס, אך לא הוכרו במהלך ישיבותיה. מקריאתם מסתבר, לכאורה, שהנשיא מתוך תקוות להשיג שחרור בני־ערובה נוספים, סייע בהכנת הודעה רשמית בה הוסתרה מטרתה האמיתית של העסקה עם האיראנים, ובמקומה הורגשו „האינטרסים הבינלאומיים".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 24.7.87

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6696	1.6904	1.6775
דולר אמריקני	1	1.57	1.65	1.6070	1.6270	1.6158
מרק גרמני	1	0.85	0.89	0.8670	0.8778	0.8699
לירה סטרלינג	1	2.53	2.65	2.5784	2.6106	2.5879
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2601	0.2633	0.2615
ין יפאני	100	1.05	1.10	1.0685	1.0818	1.0722
גילדן הולנדי	1	0.75	0.79	0.7700	0.7796	0.7725
פרנק שוויצרי	1	1.03	1.08	1.0472	1.0603	1.0502
כתר שבדי	1	0.24	0.26	0.2491	0.2522	0.2499
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2368	0.2398	0.2381
כתר דני	1	0.22	0.24	0.2285	0.2313	0.2293
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3574	0.3619	0.3595
דולר קנדי	1	1.18	1.24	1.2042	1.2191	1.2124
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.18	1.1389	1.1532	1.1455
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.79	0.7786	0.7883	0.7802
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4172	0.4224	0.4195
שילינג אוסטרי	10	1.21	1.27	1.2300	1.2453	1.2367
לירה איטלקית	1,000	1.17	1.25	1.1952	1.2102	1.2022

שר המסחר האמריקני נהרג בתאונת רודאו

בולדריג' בתחרות רודיאו ב־1977 (תצלום: אי.פי)

מאת דליה רפאל, כתבתנו בארה"ב

וושינגטון.— שר המסחר האמריקני מלקולם בולדריג', נהרג אתמול בשעה שעסק בספורט „קשירת־עגלים", בסגנון הרודאו, עיסוקו האהוב ביותר.

זהו ספורט של קאובויס, אותו למד בצעירותו ואף זכה להשגים ניכרים בו. הוא התאמן לקראת תחרות שהיתה אמורה להתקיים באותו ערב בעיירה וולנאט שבקליפורניה. הסוס עליו רכב התרומם על רגליו האחוריות, הפיל אותו ואח"כ נפל על בולדריג', שנמחץ תחתיו.

בכיה"ח אליו הובהל נכשלו מאמצי הרופאים להצילו והוא נפטר לאחר שעות ספורות, כתוצאה מדימום פנימי שגרמו פציעותיו.

מותו של השר בולדריג' הוא „אבידה קשה לאומה" אמר הנשיא רייגן בהודעה שפרסם הבית הלבן. „הוא מילא תפקיד מרכזי בלידה מחדש של השגשוג בארצנו".

בולדאריג', בן ה־64, אלוף רודאו לשעבר, היה אחד משרי הממשלה ה„מקורית" של רייגן ששרדו עד היום. הוא היה אהוב, מוערך ומקובל מאד בוושינגטון, בחוגי הממשל והקונגרס כאחד. הוא העריץ קאובויס, כיוון ש„אינם מדברים אלא אם כן יש להם מה לומר", כפי שהתבטא פעם.

בתפקידו כשר המסחר שינה כליל את תדמיתו ותפקידו של המשרד. מסוכנות שהתרכזה בנושאי תעשיה מקומית, הפכה בהנהגתו לגורם מרכזי בנושאי־סחר עולמיים בהם עוסקת ארה"ב.

„מונקי ביזנס" בנמל התעופה של מוסקווה

מוסקווה. — הפעילות בנמל התעופה הבינלאומי הראשי של מוסקווה שובשה בצורה תמוהה, כאשר קופים נמלטו מכלוביהם, והתחילו להשתמש במעליות של נמל התעופה.

רדיו מוסקבה מסר, כי התפתח „מצב קריטי" בנמל התעופה שרמטייבו, לאחר שמספר קופים נמלטו מכלוביהם, שיחררו את כל האחרים, והתחילו לעלות ולרדת במעליות־מטען.

הקופים, מגן־חיות במזרח ברלין, הפעילו שלא בכוונה את המעליות תוך כדי להיצה על כפתורים. הם נרגעו רק לאחר שהורקו להם וריקות־הרדמה. (עיד)

תענוגות מפוקפקים לתיירים באי איוס

מאת עלי בזק, כתב „על המשמר" בדנמרק

קופנהגן. — השגרירות השוודית באתונה הוציאה אזהרה לתיירים המבקשים להגיע לאי היוני איוס שבים האגאי לאחר שמשטרת האי היכתה קשות צעיר שוודי, שנחשד על־ידם בגניבת אופנוע.

הוא הוכה עד לאיבודו הכרה וכאשר התעורר למחרת מעלפונו, גילה כי גם גזזו את שערותיו.

בלית ברירה שילם לשוטר סכום כסף, כדי שיאפשר לו לעזוב את המקום.

השגרירות השבדית באתונה מסרה, כי אין מדובר במקרה בודד של ברוטליות באי זה והיא מיעצת לתיירים להדיר רגליהם מהמקום.

גם צעיר דני הוכה במשך 14 שעות לאחר שהואשם על־ידי המשטרה כי שבר כיור שמוש ועליו לשלם עבור הנזק.

הטאטרים ייפגשו היום עם הנשיא גרומיקו

מוסקווה. — כ־300 טאטרים מחצי־האי קרים, שהפגינו במשך יותר מ־24 שעות בשערי הקרמלין, סיימו אתמול את פעולת המחאה שלהם, לאחר שהוסכמו להיפגש עם נשיא ברה"מ, אנדריי גרומיקו.

פגישה זו הוצעה להם על ידי השלטונות בשבת אך המפגינים דחו אותה ודרשו להיפגש עם גורבאצ'וב.

לאחר שדרישה זו לא נענתה, הסכימו לבסוף לשגר משלחת של כ־20 איש לפגישה עם גרומיקו.

גרומיקו עומד בראש ועדה שהוקמה בראשית יולי, ושעליה הוטל לבחון את „מכלול הבעיות" של הטאטרים. הללו דורשים את הזכות לשוב למולדתם לחופי הים השחור משם גורשו על־ידי סטאלין ב־1944, בנימוק כי שיתפו פעולה עם הנאצים. (ע"צ—עיד)

עקורי הקרים ובריה"מ

הטטארים שגורשו "זמנית" מחצי האי קר"ים לאחר שחרור האיזור מן הכיבוש הנאצי רוכבים על גל ה"גלאסנוסט" בנסיון לפתור בעייתם ● החזרתם תחייב מציאת פתרון לתושבים שהתיישבו במקומם ● מצלצל מוכר

טטארים מפגינים במוסקבה ● הביתה

מאת יהודה להב

הגנרל גריגורנקו, חייל אמיץ, בעל עיטור "גיבור ברית־המועצות" מימי מלחמת העולם השנייה, היה "משוגע" לעניין הטטארים מקרים. הוא כתב תזכירים וערך הפגנות לרוב למען החזרתם לטור מחצבתם. שלטונות בריה"מ נהגו ב"משוגע לדבר" כבמשוגע של ממש וכלאו אותו במוסד לחולי נפש. הוא לא היה היחידי מסוגו, כידוע.

אינני יודע איפה נמצא עתה גנרל גריגורנקו. אך בוודאי היתה לו הרגשת סיפוק — גם אם מאוחרת — כאשר קרא ב"פראבדה" מן השבוע שעבר, כי גירוש הטטארים מן הקרים היה "מישגה מצער". עכשיו נתמנתה ועדה בראשות נשיא בריה"מ אנדרי גרומיקו, שתקבע את הסדרים להחזרתם.

ודרך אגב, גם שיטת אישפוזם של מתנגדים פוליטיים במוסדות לחולי נפש עומדת להיבדק מיסודה והבעיה כבר נדונה בגלוי בכלי התקשורת הסובייטיים. היה משום הגיון הפוך בכליאתם בבתי משוגעים של מי שהתריעו על טירוף־מערכות וטירוף־דעת בחברה; כאשר החברה נעה לקראת נורמליות, גם המתריעים בשער על פגמיה לא ייראו ולא יוצגו עוד כמטורפים.

משתפי פעולה?

הטטארים גורשו מחצי־האי קרים ב־1944, לאחר שיחרור האיזור מן הכיבוש הנאצי. על־פי ההאשמות — או החשדות — רבים מן הטטארים שיתפו פעולה עם הפולשים בימי הכיבוש. המועצה העליונה להגנה, בראשות סטאלין, החליטה, איפוא, להרחיקם מן האיזור.

עכשיו מסבירים, כי במקורה זו נועדה להיות הרחקה זמנית. הגרמנים היו עדיין בסביבה ואי־אפשר היה להוציא מכלל חשבון שיערכו התקפת נגד ויכבשו מחדש את האיזור. כיוון שהטטארים נחשבו ליסוד בלתי־

(סוף בעמוד 8)

כותרות משנה

לפיד היהדות

מאת אריה פלגי

קטע היומן בטלוויזיה עם ועל יעקב חזן בן ה־88, עורר תגובות רבות בכלי התקשורת. רובן אוהדות, חלקם עוקצניות. כל אחד ופירקי החזונות שלו. זה של יוסף לפיד, במדור השבועי שלו בידיעות בערב־שבת האחרון, היה צורם. לא כי היה ביקורתי, זה לחם־חוק עיתונאי. גם לא כי היה בלתי־מרגיש. זה תוצר־לוואי עיתונאי, שאפשר לתרץ אותו תמיד באי־הבנה.

לפיד ביקש מתוך מובאה ("לא מובנת" כנ"ל) מדברי חזן להוכיח, שהאיש העדיף סוציאליזם על יהדות. פרשנות עצמאית של לפיד. ולא רק הנייר, גם גלי האתר סובלניים. אבל יש כאן שאלה אתית: מניין האומץ ללפיד להטיף בענייני יהדות? האם שכח שנקרא אל ראשות רשות השידור כדי לעשות אותה יותר לאומית, כלומר לפי תפישת מזמיניו, יותר יהודית? האם שכח, שהוא קיבל את הקריאה בכל הרצינות? האם זוכר, שכהונתו הלאומית ברשות השידור לא היתה הצלחה גדולה? מוטב שבעניין זה לא הצליח, אבל מניין לו הזכות המוסרית (לא הפורמלית) לשפוט בענייני יהדות?

■ מגדל בבל נפל פעמיים

מאה שנה להמצאת האספרנטו. איזה רעיון גאוני של זמנהוף! (זה מן הרחוב בתל־אביב). שפה מחושבת על פרטיה, בנויה להגיונות, נלמדת בפחות ממאה שעות וכולנו, כל העולם, "שפה אחת ודברים אחדים". כמו לפני השלמת מגדל בבל, שהאל הקנאי הרס אותו לבסוף ובילבל את לשון בוניו, גם שפת האספרנטו, שתלו בה כל כך הרבה תקוות נכשלה. (פרוש המלה אספרנטו, "אחד שמקווה").

מסתבר, שהיא היתה קטנה מן החיים. כי שפה היא יותר מאשר כלי תקשורת בין בני־אדם. אלה, כאשר מדברים, מבקשים הרבה יותר מאשר ביטוי מילולי להעברת מחשבותיהם אל זולתם. הם מבקשים לתת ביטוי באמצעות השפה לכל הווייתם, להתפתחותם, לכל עולמם הפנימי, הקרוב, הרחוק, האישי, המשפחתי, הרגשי, התבונתי. הם מבקשים לקיים דו־שיח עם עצמם, עם עברם, עם עתידם, עם רצונותיהם, עם חלומותיהם תוך קשר גומלין מתמיד עם סביבתם בתוך עמם, בתוך ארצם. תהליך כל עולמי של גוויעת עמים ומדינות הוא נבואה, שלא הגשימה את עצמה. כישלון האספרנטו הוא גם כישלון חפזונם של דוחקי קץ הלאומיות ושל המתהלכים עם רעיונות אוניברסאליים מדי ועם פתרונות קולקטיביסטיים מדי.

■ חרטה

כל מי שכתב בזמנו בזכות חילופי השבויים המעטים שלנו תמורת שחרור מאות מחבלים פרשת המטוס של "איר־אפריקה" שהוסיין חרירי, ממשוחררי החילופים האלה, ניסה להשתלט עליו הרג ופצע נוסעים — עמדתו המצדדת מאז חייבת לעורר בליבו חרטה. הייתי אחד המצדדים בחילופי השבויים, ולכן הידיעות והתמונות מוכנה על החטיפה, ההרג, מרד הנוסעים ומילוטם הבהול מן המטוס, הם הזדמנות טובה לחזור ולהדגיש — לא עוד עיסקות חליפין כאלה.

■ הפרת שביתה

בשביתות האחרונות של עובדי רשות השידור, גלי צה"ל שידרו תוכניות, יומנים וחדשות. אמנם עובדיו התכנסו, לפחות פעם אחת, לאסיפת הזדהות עם השובתים. קיימו גם תיאום כלשהו עם אגודת העיתונאים, אבל הם פגמו בשלמות השביתה. באופן עקרוני אין הבדל בין "חיילים" המשדרים כאשר חבריהם בתחנות האזרחיות שובתים, לבין חיילים, לו נשלחו לעבוד בנמל בעת שביתת סוורים.

אבי החטא — קיום תחנה אזרחית במסווה של תחנה צבאית, שאין לה אחות ודוגמה בכל העולם הדמוקרטי. יש סיבות מיוחדות ללידתה, התפתחותה והתחבבותה על־ידי הקהל. אבל לשלמות שביתות היא מפריעה. בסולידאריות של העובדים, היא פוגמת. ויש פתרון: ביטול התחנה הצבאית, דווקא בעת משבר ומאבק, והקמת תחנה אזרחית חדשה, ממומנת אף היא על־ידי המדינה, שתקנותיה יהוו מסגרת לתחנה צעירה, דינאמית, חופשית, פתוחה, שובבה. זה קשה אבל לא כל מה שקשה, לא נכון. ולא כל מה שחביב, בריא תמיד.

■ מדוע הכל נראה לנו?

המגיפה התורנית של השיבוש הלשוני היא השימוש ב"נראה לי" במקום ה"נראה לי". בכל עת תמיד. עם ישראל מוחק את ההווה לטובת העבר. אולי יש לזה הסברים פסיכולוגיים אבל זה כשל אופנתי, שהאמיצים והנבונים לא חייבים ליפול לו קורבן. למען העתיד, נבדיל בין עבר להווה מה שאתמול נראה לנו: לא בהכרח גם היום נראה לנו. נראה לכם?

מכתבים ליד־יד

קורבן השוט

נפתלי היקר,

האם דן שפירא הוא בוגד? סוגיה זו מעסיקה עתה מאוד את העולים מברית־המועצות, בנויחוד את אסירי־ציון, שאחרים מהם נפגעו מ־שבירתו של שפירא בכלא הסובייטי. מטאקטיקת השוט והגזר של הק.ג.ב. שפירא, שהיה בזמנו אחד הפעילים המיליטאנטים ביותר במוסקבה, הצטייר כנראה בעיני חבריו כאדם אמיץ שיוכל לעמוד בכל המבחנים. התברר, כי בניגוד לאחרים, שעברו שבעה מדורי גיהנום בבתי־הכלא, בגולאגים בסיביר — שפירא נשבר מהר מאוד. גם נסיונות ההתאבדות שלו בכלא היו מסימני החולשה שאולי אותתו למשטרה החשאית הסובייטית, כי נפל לידיהם, מי שהוכרז כאן כאסיר־ציון, אדם שאפשר לעבור עליו. גם להפחידו ולענותו וגם לפתותו לעיסקה, שלפיה ישלם את המחיר הנדרש. מחיר מלא תמורת שחרורו. ואמנם, דן שפירא, על־פי טענת מבקרי־מאשימיו, הסגיר שמות של פעילי העליה במוסקבה וגם שמות של הדיפלומאטים והעיתונאים המערביים שקיימו מגע עם הפעילים הללו. הוא הסכים להביע חרטה על "מעשיו הפליליים", ואפילו הופיע בטלוויזיה עם "הודאה באשמה". קשה לדעת אם שפירא תרם הרבה מידע לשלטונות הק.ג.ב. הללו מצטיינים באיסוף אינפורמציה ובמעקב אחרי חשודים. ייתכן כי דן שפירא שימש רק כעד מסייע להפללת חבריו. כל האירועים הללו התרחשו לפני שנתיים, כאשר איש לא חלם עוד בברית־המועצות על עידן ה"גלאסנוסט".

זהו הסיפור בתמציתו. מה שמעסיק אותי הוא הבסיס המוסרי להרבקת תו של בוגד לעולה חדש זה, שהרי ברור שאין שום בסיס חוקי לשפוט אותו על מעשיו, או על המעשים המיוחסים לו היום בחומרה רבה על־ידי חבריו לשעבר. אך פלא בעיני למה בחר בכל זאת דן שפירא לעלות לישראל, כאשר רובם המכריע של היהודים היוצאים היום את ברית־המועצות פונים מערבה, בעיקר לארצות־הברית. אפילו מארק זונשיין, מן הפעילים המרכזיים של אסירי־ציון ומסורבי העליה, התלבט עוד כוונה אם לא לבחור בארצות־הברית, והיתה דרושה פנייה ישירה אליו מצד ראש־הממשלה יצחק שמיר, כדי להביאו בסופו של דבר לישראל.

איש אינו מאשים את דן שפירא בכך, ש"בגידתו" היתה מחושבת ומתוכננת, או שהוא היה סוכן שתול של הק.ג.ב. הוא פעל גלויות נגד המשטר (כמו, למשל, הופעתו בכיכר האדומה עם הכרזה "ברז'נייב — רוצח"), אלא שהוא לא עמד בלחצים של הסוהרים, אנשי המשטרה החשאית. מי יכול לדרוש מזולתו שיעמוד בלחץ הפסיכולוגי ובעינויים הפיזיים? הרי ידוע שבברית־המועצות היתה תקופה, כאשר נשברו מנהיגים פוליטיים ואנשי צמרת בצבא הסובייטי, והתחילו "לזמר" סיפורים שהוכתבו להם, ובהם לא רק הודו בהאשמות דמיוניות, אלא הפלילו אלפים רבים על־פי רשימה שהוגשה להם על־ידי המשטרה החשאית. אמנם דברים אלה התרחשו בימי סטאלין, אך גם בימי יורשיו — על אף ההוקעה הרשמית של השיטות הסטאלינסטיות — לא נפסקה לחלוטין השיטה עצמה. די להזכיר אותם דיסידנטים שנשלחו לבתי־חולים לחולי־נפש באישור רופאים שקיבלו את התכתיב של הק.ג.ב. אמנם לא דובר על מיליונים שנמקו בגולאגים, אך כל מי שניסה לבקר את המשטר הלך לבית־הסוהר, לעתים זכה ל"חנינה" בזכות ה"חרטה" וההלשנה על חבריו. בכלל זה היו גם היהודים, אשר פתחו במאבק למען זכות העליה. עצם הדרישה לעזוב את ברית־המועצות נחשבה בעיני השלטונות כבגידה, לימודי עברית נגדרו כהפרת החוק.

אילו היינו מטילים על איש כמו דן שפירא את אשמת הבגידה מפני שנשבר, ולא הוכיח יכולת לעמוד בלחצים, בעינויים ובהפחדה, ואף לא בפיתויים של המשטרה החשאית — היינו חייבים לבחון מחדש סוגיה רחבה מאוד ומורכבת ביותר של התייחסות אל היהודים שנהגו כמותו בנסיבות אחרות, לעתים חמורות יותר, ולעתים קלות יותר. עד היום אין אנו מסוגלים למשל להתמודד עם יהודים שמייחסים להם שיתוף פעולה עם הנאצים. אכן היו ביניהם כאלה, אשר בגידתם לא היתה מוטלת בספק, כמו אחד המנהיגים הציוניים הנודעים בזמנו, ד"ר אלפרד נוסיג, איש אשר עבר בשירות הנאצים עוד בטרם המלחמה, בטרם השואה. הוא הוצא להורג על־פי פסק־הדין של המחתרת היהודית. היו אנשי "יודנראט", אותה מועצת יהודים שהוקמה בגיטאות על־ידי הנאצים. עצם המושג של "יודנראט" נחשב כסמל של בגידה. אך היו בין העומדים בראש המועצה גם יהודים ישרים כמו ד"ר מארק בירנבוים בקראקוב, אשר התאבד עם קבלת ההוראה הראשונה להכין משלוח יהודים להשמדה; היה יושב־ראש היודנראט בווארשה, המהנדס אדם צ'רניאקוב, אשר בתחילה סבר, כי מוטב להישמע להוראות הנאצים, כדי להציל חלק מיהודי וארשה. הוא היה מכין את רשימות היהודים למשלוח, תחילה מאות, לאחר מכן אלפים ועדיין האמין ששיתוף פעולה זה יאפשר להציל אולי כמה רבבות מיהודי וארשה. הוא התפכח מאוחר מאוד, כאשר נלקחו מווארשה למחנות ההשמדה 300 אלף יהודים. אז גם החליט לשים קץ לחייו כאות לפשיטת־רגל של אמונה אווילית, כי שיתוף פעולה עם הנאצים עשוי להציל לפחות מעטים מן היהודים להשמדה. על דמותו של צ'רניאקוב קיימות עד היום דעות שונות, אך לא שמעתי, כי נרבק בו תו של בוגד.

אין זאת אומרת, שלא היו באותם תנאי תופת, שבמסגרתם קשה לנו לשפוט היום את התנהגותם של היהודים, גם כאלה שבהחלט חל עליהם החוק נגד הפושעים נגד האנושות ומסייעיהם. היו אנשי "קאפו" יהודים, אשר גילו את אכזריותם לעתים החייתית, במחנות ההשמדה או במחנות הריכוז. מעטים מהם נחשפים עוד היום בארצות שונות על־ידי קורבנותיהם, ששרדו מן הגיהנום הנאצי. אחרי המלחמה עצמה הועלו האשמות רבות נגד היהודים בגין שיתוף פעולה עם הנאצים, חלקן היו נכונות, אך היו גם מקרים של האשמת שווא. בפאריס מתגוררת הזמרת הוותיקה וירה גראן, אותה האשימו שהופיעה בימי המלחמה במועדונים נאציים, והתחברה עם הקצינים הגרמנים. וירה גראן שהיתה בזמנו זמרת פופולארית ביותר, עמדה פעמיים בפני בית־דין בפולין, וזוכתה לחלוטין מן האשמות הללו, אך היא לא הצליחה להסיר מעצמה את התו של "משתפת פעולה". הופעתה האמנותית בישראל נמנעה על־ידי קבוצת יהודים שהוסיפו לראות בה "בוגדת".

ועוד דוגמה מתחום אחר: בשנים 68־1967 הגיעו לישראל אלפי עולים מפולין, לא מעטים מהם קומוניסטים, שנזרקו מעמדותיהם בעקבות גל האנטישמיות שפשט על־פני ההדרכה של הצמרת המפלגתית החדשה. אף פעם לא סברתי שצריך לבוא אליהם בטענות על כך שדבקו בקומוניזם, תוך מאבק פוליטי ורעיוני נגד הציונות. אבל היו ביניהם גם כאלה אשר דרבנו את מפלגתם לרדוף את הציונים. נפגשתי עם כמה מהם, וראיתי אנשים שבורים שעולמם נחרב, וסברתי שאין למצות עימם את הדין, אפילו לא על־ידי הוקעה פומבית.

כאן אני שב אל דן שפירא, הוא אינו בוגד. אני מניח שהאיש עצמו מתייסר על חולשתו, על שבירתו, על־כך שלא הצליח להיות אחד מגיבורי המאבק הלאומי בברית־המועצות. על חולשה דעת אין שופטים וגם לא מוקיעים. אפשר אולי לרחם עליו שהגיע לארץ תוך פחד מפני נידוי מצד חבריו.

שלך בידידות, מארק גפן

דן שפירא שהגיע ארצה מבריה"מ, אינו בוגד. הוא בוודאי מתייסר על חולשתו

דן שפירא. נשבר

משמעת שמש

איך להישמר מן החום, עוד קודם שנגיע לרופא? הזהירות במוקד הקיץ

מאת יוסף שמי

זה שבוע ימים ויותר אנו שרויים בעומס חום גבוה מהרגיל. בפנים הארץ ובהרים יש סימנים של שרב. בעיקר לחות נמוכה. באיזור החוף חם עם רמת לחות גבוהה מן הרגיל. אפשר להתנחם בזה, שגם במדינות אחרות כמו יוון ותורכיה ואף בחוף המזרחי של ארה"ב נרשמות מידות חום בלתי־רגילות לעונה זו.

מיוון מוסרים על מותם של 260 אנשים, וכן על עליה במספר הפונים לבתי־החולים, על מצוקת מים ועוד. בתורכיה הנתונים פחות מדוייקים, פחות מבהילים, אך זה כנראה בשל הקשר הרופף בין הבירה ובין הפריפריה. גם מניו־יורק מסרו על מקרי מוות, בשל החום הכבד.

החום כשלעצמו, אינו כה קטלני כמו החום המלווה לחות גבוהה. לחות גבוהה יחד עם טמפרטורות העולות בהרבה מעל הממוצע גורמים לעליה בעומס חום, הכוללת מכלול של גורמים המופיעים בצוותא. בין הגורמים המחריפים, גם הבדלי חום קטנים בין יום ולילה.

החשופים לפגיעה הם בראש ובראשונה החולים במחלות שונות כגון כלי־הדם והנשימה ועוד. כן חשופים לפגיעות ילדים וקשישים. אלה וגם אלה מאבדים במהירות את הנוזלים ואת המלחים ולא תמיד עושים די, כדי למלא את החסר. חשופים כמובן, יותר אנשים אשר אינם מודעים לסכנות ודואגים לנקוט פעולות־מנע.

עד כה לא דווח על מקרה מוות בישראל, מחום. אין זאת אומרת, שלא קרו בכלל מקרים כאלה. ואולם, אם אכן לא קרו, נובע הדבר מן הסתם מהמודעות הגבוהה יחסית לסכנות מחשיפת יתר לקרני השמש בשעות שיא, זאת אומרת בין־10 בבוקר עד־4 אחה"צ. כן אפשר לייחס את זה לקיום מערכת שרותי בריאות והגשת עזרה רפואית במהירות יחסית.

יחד עם זאת, יש להזהיר שוב ושוב, שלא להחשף לקרני השמש שלא לצורך, בשעות שיא. לדחות סידורים שונים עד כמה שאפשר "לשעות פחות לוהטות", לשתות הרבה, לפחות 12 כוסות מים ליום, לכסות את הראש, כשיוצאים מן הצל, לפנות לרופא עם הופעת סימנים ראשונים של נזק, הנגרם על־ידי החום.

ישראל משופעת בתת־אזורים אקלימיים שונים: יש לנו אזורים עם אקלים מדברי, (הנגב, ים המלח, מדבר יהודה), אזורים הרריים (ירושלים והגליל), ואזור סוב טרופי של שפת־הים. הנסיעה ממקום למקום אינה בעייתית. שכן אנו חייבים להסתגל לתנאים אקלימיים שונים. למרות הכל אנו מנהלים אורח חיים, שהוא דומה לאורח חייהם של האירופים. הפעילות הכלכלית מתנהלת בשעות החמות ביותר. מכאן החרפת הבעיות הקיימות, בלאו הכי.

בשל אורח חיים זה יש בקיץ ריבוי פניות לרופא עם תלונות על עייפות, סחרחורת, חולשה. לרוב נובע הדבר מהופעת יתר או החמרת מחלות כרוניות אצל החולים הכרוניים. אצל ילדים מופיעים בקיץ שלשולים. פועל יוצא מזיהומי מזון. בקיץ הזיהום מוצא לו את ביטויו מהר יותר. המסקנה ברורה: יש לשמור על ניקיון, להימנע מצריכת מזון במקומות חשופים לשמש, לאוויר ולאבק.

שיזוף בשעות הבוקר

יש להוסיף את הנושא הנצחי — השיזוף. בתנאי האקלים שלנו אין צורך בשיזוף. החשיפה היומיומית לקרני השמש מספיקה, כדי לקבל צבע. המתעקשים להשתזף יעשו טוב אם את השיזוף יבצעו בשעות הבוקר, וישתמשו בתחליבים המסננים את קרני שמש והמחלישים את השפעתם המזיקה. יש לזכור, כי לחשיפה לקרני שמש יש ערך מצטבר. השיזוף הוא בין הגורמים הראשיים בהופעת סרטן העור. אין נערה בהירה צריכה לשאוף להגיע לגוון עור של נערה כהת עור. זה עלול לעלות ביוקר.

בכתבי עת מדעיים חוזרים ומזהירים מפני חורים בשכבת האוזון, זו השכבה המגינה מפני קרינה קוסמית, המסוכנת לכל. "החורים" בשכבת האוזון נגרמו בשל הפעולות הכלכליות של בני האדם, כמו שימוש במכלים אירוסוליים מסויימים, בספריי, מטוסים בגבהים ועוד.

אין להוציא מכלל אפשרות שהקיץ החם שלנו מהווה אות אזהרה לגבי מה עומד להתרחש, אם לא נתייחס ברצינות אל אזהרות המדענים על ההרס הנגרם על־ידי תעשיות הקוסמטיקה וכן על־ידי חברות התעופה.

שפריץ מקרר במזרקה ניו־יורקית. מתקפה בינלאומית.

כשאת אומרת חם, למה את מתכוונת

את תחושת אי־הנוחות הנגרמת לנו ביום חם מודדים באמצעות אינדקס הקרוי "עומס חום" — שקלול של הטמפרטורה ושיעור הלחות שבאוויר ● המושג לא נקלט בציבור ובשנים האחרונות חזרו לתחזית הטמפרטורות בלבד

מאת עמירם כהן

"80 שנה לא זכור לנו חום כזה", נאנחים זקני תל־אביב. אם נבדוק בעתונים, מדי שנה, בשלהי יולי, אנחנו שומעים את המשפט הזה. השנה, אומר החזאי, לא חם יותר או פחות מבשנה שעברה, יולי הוא פשוט חודש חם!

"כשאתה אומר חם, למה בעצם, אתה מתכוון?" — מקשה אורי בץ, החזאי התורן בתחנה המטאורולוגית בבית־דגן, ומסביר: "אין יחס ישר בין הטמפרטורה הנמדדת לבין תחושת אי־הנוחות או המועקה הנגרמת לנו ביום חם".

את תחושת אי־הנוחות, שיש לה משמעות חשובה ביותר מבחינה פיזיולוגית והתנהגותית, מודדים באמצעות אינדקס הקרוי "עומס חום".

ביום שישי היתה הטמפרטורה בת"א 31 מעלות ובירושלים 33. אך מוסכם על כל מי שנסע מת"א לירושלים בימים מהבילים אלו, כי בת"א "קשה" בהרבה. וזאת מפני שבצהרי יום שישי היה שיעור הלחות בת"א 70 אחוזים ובירושלים 35. תחושת אי־הנוחות או "עומס החום" שאנחנו חשים היא שילוב או שקלול של שני המרכיבים הללו: טמפרטורה ושיעור הלחות שבאוויר.

"עומס החום" נקבע בצורה הבאה: במתקן מדידה מטאורולוגי מעמידים שני מדחומים זה בצד זה: האחד קרוי "יבש", והוא מדחום מטאורולוגי רגיל המודד את טמפרטורת האוויר, והאחר נקרא "לח", מפני שהוא עטוף בצמר־גפן רטוב. כשהאוויר יבש מתאיידת הרטיבות במהירות מהמדחום ה"לח" והוא מתקרר, או בשפה אחרת, "עולה פחות" מהמדחום היבש. במצב כזה נוצר הפרש ניכר בקריאות שני המדחומים.

כשהלחות באוויר גבוהה מאד, כמו בימים אלה במישור החוף, אין כמעט התאיידות מהמדחום "הלח", הוא לא מתקרר כתוצאה מהתאיידות זו, וההפרש בין שני המדחומים קטן.

את דרגת "עומס החום" קובעים בדרך הבאה:

מחברים את הקריאות בשני המדחומים ומחלקים בשניים. במדידות שנתקבלו ביום שישי שעבר בתחנה המטאורולוגית בקריה בת"א, הראה המדחום היבש 31 מעלות והלח 26. מכאן ש"עומס החום" היה ביום זה בת"א (בשעת הצהריים) 28.5, שפרושו "עומס חום כבד". עומס חום כבד שרר בימים האחרונים בכל מישור החוף, ברמת־הגולן, בבאר־שבע, בבקעת־הירדן ובנגב המרכזי והדרומי.

הפיזיולוג פרופ' עזרא זוהר, שפיתח את האינדקס הזה קבע שלוש דרגות של "עומס חום": עד 22 — אין עומס חום; 24־22 — עומס חום קל; 28־25 — עומס חום בינוני; מעל 28 עומס חום כבד.

כללי עשה ולא תעשה

פרופ' זוהר ערך בשנות ה־60 בדיקות לחיילים במאמץ גופני כבד ובתנאי אקלים שונים וקבע על פיהן כללים של עשה ולא תעשה בתנאים של עומס חום כבד:

לא לעבוד עבודה גופנית, להימנע מפעילות ספורטיבית, לא לערוך טיולים ברגל, להשתדל להימצא תחת מחסה. אם אפשר להישאר בבית או במשרד בחסות מזגן, או ונטילטור למצער, ואם בחוף הים — כדאי להיות לבוש דווקא ורק שעות 11־8 בבוקר ואחרי שלוש אחה"צ.

ואזהרה לנוהרים ים ב[illegible] שעות החמות בתנאי עומס חום כבד: גוף ערום קולט פי שניים יותר קרינה (וחום) מאשר גוף המכוסה בלבוש אוורירי בהיר או לבן. (אדם ערום בחוף הים קולט 300 קלוריות לשעה ואדם לבוש רק 150).

חשוב לשרש עוד טעות נפוצה: שתיה רבה מונעת התייבשות, אך בתנאים של עומס חום כבד, ככל שתשתה ותשתה לא תתקרר; זאת מפני שהלחות הגבוהה שבאוויר מונעת התייבשות של הזעה — תהליך המקרר את גופנו — וככל שתשפוך ותשפוך זעה — לא תתקרר.

השתיה, אגב אינה משפיעה בדרך כלל על כמות הזעה שאתה מפריש. כמות זו תלויה אך ורק בטמפרטורת הגוף. כשיש עומס חום בינוני ההגבלה היא בעיקר על אותם אנשים, שלא עברו תקופת "איקלום" למזג אוויר חם.

עליהם להימנע מעבודה גופנית קשה בחוץ ולהרבות במנוחות כדי לאפשר לגוף להתקרר.

בשנים האחרונות הפסיקו החזאים להמציא לנו תחזיות של "עומס חום", הוא המדד הרלוונטי להתנהגותנו בתנאי מזג אוויר חם. "קיבלנו", מספר החזאי אורי בץ, "הרבה פירכקים, שהמושג הזה לא נקלט בציבור. האמא של שפיגל והאמא של אוחנה לא מסתדרות עם המושג הזה... אז ירדנו ממנו. לבקשתם של האחראים על שידור התחזיות בקול ישראל וחזרנו לתחזית הטמפרטורות".

דילמת העז השחורה

הרבה אגדות נפוצות על יכולתם המופלאה של הבדואים לעמוד בעומס החום הכבד השורר לא רק במישור החוף המהביל, אלא גם במדבריות הנגב, סיני והערבה.

אחת האגדות מספרת על החלוצים הראשונים שהגיעו לנגב, אנשי רביבים ומשאבי שדה, ראו כיצד הבדואים עוטפים עצמם בעת החום הלוהט מכף רגל ועד ראש בגלימות שחורות וכבדות ועשו כמותם. "אם כך, בוודאי שיש לזה יתרון בתנאי האקלים המדבריי".

מה שקרה, מספרת האגדה, שתוך ימים ספורים של עבודה בלבוש כזה "שפכו החלוצים לאגר". והסיבה פשוטה: אמנם הבדואי לבוש מכף רגל ועד ראש בלבוש ענה

(סוף בעמוד 8)

טבילות

חול רותח בחוץ

שבת אחת בצהריים, 31 מעלות בצל, 70 אחוז לחות. "עומס חום כבד".

בחוף גורדון בת"א נצלים אלפי אורחים על החול הלוהט והמעטים המעזים להיכנס למים החמימים (28 מעלות) נתקלים בחומה בצורה של מדוזות לבנבנות כחלחלות. בצל שמשיות וחשופים בכסאות מספרים כולם כאיש אחד במדוזות הנוראיות.

— יאללה, תראו איזה סריטה אדומה עשו לבן שלי, צחי. אומרים יש להן שיניים אכזריות.

— הבן שלי, אלי, תפס אתמול 19 מדוזות. לקח מקל ארוך, שם בקצה מסמר

מדוזות. מיפו!

לוהטות

מדוזה צורבת בפנים

ומוצאת אחר — מוציא מוצאת מוציא מוצאת — מוציא...

— שמעתם איך אמרו בטלוויזיה נעשות מדוזות?

— איך?

נעשות מלכלוך. אמרו את זה ב"ערב חדש". מכל הלכלוכים שנשפכים מהמלונות פה נעשים מזה מדוזות והיידרקים.

— שמעתי שהמצילים אמרו ברמקול שהמדוזות באות מהדרום, מיפו.

— בטח, גם מהביוב של יפו יוצאות מדוזות. אללה, צחי. תעזוב אותן כבר ינשכו אותך עוד פעם. **עמירם כהן**

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עריכה אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר
27.7.87

מסביב לעולם

בעריכת דוד אורן

הקרקע בוערת לאיכרי הפיליפינים

ממשלת הנשיאה אקינו קיימה, באמצע יוני, ישיבות מרתוניות כדי להתוות את הסעיף החשוב ביותר של תוכניתה: חלוקה־מחדש של האדמה החקלאית.

לא מכבר סירבה קוראסון אקינו לחתום על הצעת חוק המגביל את הבעלות על קרקע ל־70 דונם, בנימוק שכמה שאלות משפטיות, טכניות ופיננסיות טרם נפתרו. עתה יש כנראה תמימות־דעים בממשלה שבקרוב יש לחלק את האדמות של גידולי שדה. כגורל מטעי הסוכר, הפירות והקוקוס שבבעלותו של האצולה הקרקעית ושל חברות גדולות, ביניהן רב־לאומיות, יכריע הקונגרס החדש של הפיליפינים — אמר דובר הנשיאה, טיאודורו בנינו.

זו היתה אכזבה מרה לאלה המאיצים בנשיאה לפעול כל־עוד יש בידה סמכות לחוקק חוקים, סמכות שתאבד לה ב־27 ביולי עם התכנס הקונגרס.

„הקונגרס הוא, כידוע, מקום בו יישבו בעלי הקרקעות הגדולים", נאמר בהודעה של תנועת האיכרים המיליטנטית הפיליפינית. "ברור שהנשיאה אקינו נוגדת בהבטחתה לבצע רפורמה אגרארית מקיפה". אומרת התנועה, שלדבריה היא מייצגת 750,000 מבין 8 מיליון האיכרים מחוסרי הקרקע בפיליפינים.

בדיונים האחרונים דובר על הצהרת־כוונות, אך לדברי מותחי הביקורת מביאים את מוצאה של הנשיאה ממשפחה של בעלי קרקעות עשירים כנימוק לספיקות־ידם בכך שאקינו אכן תפעל בהחלטיות בעניין החלוקה־מחדש של האדמות ומשקיפים אומרים, כי למעשה כל הצירים שנבחרו לקונגרס הם בעלי קרקעות.

אכן, „האסיינדה לואיסיטה", אחוזת משפחת אקינו זה דורות, משתרעת על־פני 60,000 דונם אדמה, — בעיקר מטעי סוכר — מצפונה של מאנילה.

למשפחת יריבה הפוליטי הראשי של אקינו, שר־ההגנה המודח אנרילה, חלק גדול בנכסי חברה למוצרי קוקוס, ששוויים למעלה מ־7 מיליון דולר. ואפילו מייסד המפלגה הקומוניסטית של הפיליפינים והיו"ר שלה לשעבר, חוסה מאריה סיסון, הוא בן למשפחת בעלי קרקע עשירים. הגורם היחיד שהצליח לערער את שלטונן המוחלט של משפחות האצולה המקומית על הקרקע הן מחברות הגדולות.

מוצרי החקלאות מהווים 30 אחוז מן התל"ג של הפיליפינים ו־60 אחוז מיצואם. ואיכרי הירידה במחיריהם של מוצרי החקלאות בעולם פגעה גם בפיליפינים. הרי ההכנסות מהם עדיין מרשימות, והאיכרים רוצים חלק בהן. עוני וחוסר קרקע הופכים את האזורים הכפריים לפוריים להשפעת לוחמי הגרילה הקומוניסטים לא פחות מאשר מבחינה חקלאית. „הממשלה הזאת לא תוכל לבלום את זעם ההמונים ולפתור את בעיית המרד אלא אם כן תכריז על רפורמה אגרארית אמיתית," הצהירה תנועת האיכרים.

רק מעטים מתנגדים בפומבי לעצם הרעיון בדבר רפורמה אגרארית, ואפילו בעלי מטעים גדולים מודים שהגיעה השעה לשינוי. אך לגברי מצדדי הרפורמה רוצים בעלי הקרקעות שהתוכנית תוגש לקונגרס כדי שיוכלו להשהות את ביצועה ואולי להגדיל את מיכסת הקרקע המותרת ואת הפיצויים על האדמות שיופקעו. מהעתק הצעת הצו הנשיאותי המוצע מתברר, כי בעלי האדמה יורשו לשאת ולתת על מחיר אדמתם. אך אם המו"מ יימשך זמן רב מדי תהיה הממשלה רשאית לקבוע את המחיר...

וכיתתו עטם לחרבות

נור מיסוארי נראה תמוסות יותר כפרופסור (שהיה בעבר) מאשר כראש צבא גרילה (שהוא כיום). הוא שברירי, קטן קומה וקצת גמוף, וזה גורם לו להיראות עוד יותר קטן ו„אקרמי".

אך כיום נעוצים בחגורתו אקדח ופגיון, ונוכח העובדה שצבא של 30,000 מורדים מוסלמים סרים למשמעתו, אין להטיל ספק כי הוא מסוגל לחרש את מלחמת הדת העקובה מדם בחלקם הדרומי של הפיליפינים. בשנות ה־70 קיפחו 50,000 בני אדם — רובם אזרחים — את חייהם במלחמת האזרחים באיזור זה.

מיסוארי אומר שאיננו מחרחר מלחמה, אך גם לא ותרן רכרוכי. הוא דחה הצעה מצד ממשלת אקינו לעמוד בראשו של ממשל אוטונומי בחלק קטן מ־23 החבלים בדרום־הפיליפינים שהמורדים רואים בהם „ארץ אבות". בהאשימו את מאנילה כי היא מנסה לקנותו.

מיסוארי הוא נואם מזהיר, חוצב אש להבות, ועומד בראש חזית השיחרור של מורו, תנועת המורדים המוסלמית הראשית, מאז הייווסדה לפני 15 שנה.

בראיון שהעניק בחודש מאי ל„רויטר" אמר, כי דרכו כסטודנט למדעי המדינה ואחר־כך כפרופסור באוניברסיטה של הפיליפינים היתה בבחינת הכשרה טובה לתפקידו הנוכחי כמנהיג גרילה. „כיום אני מבין טוב יותר את האימפריאליזם של מאנילה". הוא אומר, „איש לא יקנה אותי בעד תפקיד בצמרת הפוליטית".

הוא נולד באי ג'ולו, מדרומה של מינדאנאו, במשפחה בעלת מסורת עתיקה של לוחמת גרילה, שכבר הספיק למוסרה לששת ילדיו. הוא מתגאה בבנו עבר אל־כאריים בן ה־12, הלומד כיום בבית־ספר בלוב וה„צעצוע" שלו הוא רובה אוטומאטי אם 16.

ילדים חמושים בנשק חם חזון נפרץ בג'ולו ולדברי מיסוארי, אם יקרא למלחמה ייענו 70,000 איש, לרבות ילדים. אך כוונותו לקיים את השלום שעליו חתם בחודש ספטמבר האחרון עם קוראסון אקינו. שמחלה על כבודה וטסה לג'ולו כדי להיוועד עימו.

עקורי קרים

(סוף מעמוד 6)

מהימן, הוחלט להרחיקם עד יעבור זעם. כן טוענים עתה. כי על פי הכוונה המקורית ההחלטה היתה אמורה לחול רק על משתפי הפעולה שבין הטטארים. אך הדרגים המבצעים לא דיקדקו בקוצו של יו"ד: לדידם, מוטב היה לגרש עשרה חפים מפשע מאשר להשאיר במקום כטעות משתף־פעולה אחד. כך גורשו כל הטטארים.

עקורי הקרים לא השלימו עם גורלם. בימי „ההפשרה" של חרושצ'וב אף החלו לתבוע בקול את החזרתם ונמצאו להם תומכים מסוגו של הגנרל גריגורנקו. אך העניינים לא היו פשוטים כלל. החלטה על החזרתם של העקורים חייבה לכל הפחות שני דברים: הוראה שגירושם היה בלתי מוצדק ומציאת פתרון מניח את הדעת, שיהיה בו גם כדי לאפשר לטטארים לחזור לקרים וגם לתושבים, שבינתיים מילאו את מקומם, להמשיך ולהתגורר באיזור. סיפור מוכר, לא כך?

מצדדי הצו מנסים לעקוף את הליכי החקיקה. „התוכניות הטובות ביותר לרפורמה אגרארית היו אלה שלא נירונו ברשות מחוקקת ולא שונו בעקבות לחצים, למשל זו שהוטלה על־ידי הגנראל מקארטור ביפאן, ואלו שבוצעו על־פי צווי הממשל הצבאי בדרום־קוריאה והשלטון האוטוריטארי בטאיוואן" — מסביר בנינו, ומדוע הגבלת הבעלות על הקרקע ל־70 דונם (7 הקטארים)? זה היה עוד חלק מתוכניתו של פרדיננד מארקוס, אשר לגביו הסיפרה 7 היתה סיפרה של מזל...

בבריה"מ, בגלל סמיכותן בזמן של שתי הפרשיות והרמיזו בנסיבותיהן. אי־לכך, מי שתבע את תיקון המעוות בעניין הסופרים היהודיים, פעל בדרך כלל גם למען החזרתם של עקורי הקרים. ולהיפך. סביר להניח, איפוא, כי בעקבות הדיון הגלוי בגורל הטטארים מן הקרים יעלה על הפרק בחברה הסובייטית גם גורלה של התרבות היהודית בבריה"מ — ואולי גם בעיית היהודים בכללה.

חם

(סוף מעמוד 7)

וכבד. אלא שבכל שעות היום הזמות הוא יושב בצל ולא זז. או בשפתו של פרופ' עזרא זוהר: „הבדואי לא יוצר חום מטבולי..."

סיפור אחר על חום, בדואים וצבעים שחורים שמעטו מהמרצה שלנו לפיזיולוגיה. מדוע, הוא שאל, נוהג הבדואי ללבוש שחורים ומקים את אוהלו מאריגי צמר שחור. כשידוע לכל, שהגוונים הים קולטים קרני שמש ומחממים את סביבתם? אדם לבוש כהה מתחמם הרבה יותר מאדם לבוש בהיר, ואוהל שחור מתחמם בכ־5 מעלות צלזיוס יותר מאוהל בהיר.

הסברים מהסברים שונים ניתנו לתופעה המשונה. את ההסבר המעניין ביותר נתן פרופ' ירוע לפיזיולוגיה של בעלי חיים באוניברסיטת תל־אביב: כידוע כל העיזים המדבריות הן שחורות. אין במזרח־התיכון עיזים מדבריות לבנות. והבדואי, המגדל אותן ומשתמש בצמרן לכל מטרותיו — זה מה שיש לו. מדוע העז המדברית היא שחורה ולא לבנה — זו כבר שאלה חדשה...

הבנקים:

ערבות מדינה תמורת מחיקה נוספת

אם הדרישה להגדיל את מחיקת חובות המושבים לבנקים ב־50 מיליון ש"ח תהיה מלווה בערבויות מדינה לחובות שייפרסו, הבנקים יסכימו להסדר שאושר בוועדת הכספים של הכנסת — העריך אתמול גורם בכיר באחד הבנקים המעורבים בהסדר. בבנקים הנושים נמתחה ביקורת על הדרך שבה התקבל ההסדר בוועדת הכספים — ללא שיתופם של הבנקים. כן הובעה התמרמרות על הגישה הפטרונית של חברי הכנסת, שהובלטה בעיקר על־ידי ח"כ יורם ארידור. בבנקים מזכירים, כי בישיבה שבה הופיעו נציגיהם, אמר ארידור: אנחנו בעלי־הבית עליכם, ובן אתם צריכים ללכת לקראתנו.

עם זאת מעריכים, כי הגדלת המחיקה על־ידי הבנקים לא תערער את מצבם, כיוון שהם כבר רשמו כ־100 מיליון דולר מסך החובות כחובות מסופקים במאזן של 1986. מקור בנקאי בכיר העריך, כי ארבעת הבנקים הנושים — הפועלים, לאומי, חקלאות ומזרחי — יצטרכו למחוק עוד 40־50 מיליון דולר במאזן 87. „אנחנו לא מרוצים מההסדר, אבל אם האוצר יתן לנו ערבויות לפריסת החובות, לא תהיה לנו ברירה ונצטרך לקבל אותו", אמר אותו מקור.

הגדלת המחיקה תשפיע באופן שונה על הבנקים הנושים. בבנק המזרחי, למשל, כמעט לא נרשמו בשנה שעברה חובות מסופקים מהמגזר הזה, ובעקבות הגדלת המחיקה עשוי הבנק לרשום השנה כ־20 מיליון ש"ח כחובות אבודים — מה שעלול לפגוע בתהליך ההתאוששות שלו מהפסדי 86.

„לא הבנקים אשמים"

בבנקים טוענים, כי הריבית הבנקאית לא היוותה גורם בהסתבכות המושבים. לדברי מנכ"ל איגוד הבנקים, ד"ר אשר הלפרין, „אם היו דורשים מהבנקים למחוק את כל החובות בריבית ריאלית שמעל אחוז אחד לחודש, הם לא היו צריכים למחוק כמעט כלום. לעומת זאת, יש מקום למחוק החובות בריבית כזאת שנגרמו מהלוואות שניתנו בתוך תנועת המושבים — על־ידי חברי מושבים ועל־ידי ארגוני הקניות וספקים אחרים". עם זאת מציין הלפרין, כי הוא בעד תנועת המושבים ובעד העיקרון של העזרה ההדדית.

מחישובים שהגישו הבנקים לוועדת הכספים עולה, כי המושבים שילמו לבנקים פחות מ־10 אחוזים ריבית ריאלית לשנה על הלוואותיהם, כלומר פחות מאחוז אחד ריאלי לחודש. טוען הלפרין. ואומר כי מדובר בחישוב ממוצע משוקלל של שיעורי הריבית בשנים 1986־1984.

במסמך שהעביר בנק לאומי לוועדת הכספים מצויין, כי היקף החוב של המושבים לבל"ל גדל ריאלית בשנים 84־86, מכ־44 מיליון ש"ח ב־84 לכ־269 מיליון ש"ח ב־86. עוד טוען הבנק, כי משקלן של ההלוואות במחיר שולי גבוה וההלוואות בריבית ריאלית גבוהה) היה כ־4.6 אחוזים ב־84, כ־14.5 אחוז ב־85 וכ־16 אחוז ב־86.

בנק הפועלים טוען במסמך שהעביר לוועדה, כי המחיר המשוקלל של האשראי הבנקאי למושבים היה מתחת ל־10 אחוזים, וכי האשראי הריאלי בשנתיים האלה לא עלה אלא אף ירד במעט. לדוגמה, הריבית הריאלית על הלוואות צמודות מדד שנתן בנק הפועלים ב־84 עמדה על 7 אחוזים, ומדובר בשני שלישים מהיקף האשראי שנתן הבנק למושבים. ההלוואות צמודות מט"ח, שהיוו באותה תקופה כשליש מהיקף האשראי, ניתנו בריבית ריאלית של 15 אחוז לשנה, ובסך־הכל בחישוב ריאלי משוקלל היתה הריבית על האשראי למושבים כ־10 אחוזים. ב־85 ירדה הריבית הריאלית המשוקללת ל־7.2 אחוזים, וב־86 עלתה ל־8.4 אחוזים לשנה. בשנה עברה היוו ההלוואות צמודות המדד כ־83 אחוז מסך האשראי שנתן בנק הפועלים למושבים והמחיר הריאלי שלהן היה 10 אחוזים בבנק עצמו וכ־6 אחוזים בחברות הבנות שלו. בשקלול שנתי מדובר במחיר של כ־6.7 אחוזים.

ד"ר הלפרין טוען, כי גם התעשייה נהנית מסבסוד בריבית, ורק ענפי המסחר והשירותים משלמים את הריבית הבנקאית הגבוהה.

מקור בנקאי בכיר העריך אתמול, כי לפחות 70 אחוז מהחובות של המושבים לגורמים חוץ־בנקאיים, שהסתכמו בספטמבר 86 בכ־760 מיליון ש"ח, הם חובות בתוך המערכות הפנימיות של תנועת המושבים.

„אם אותם מלווים היו שמים את הכספים האלה בתמ"סים בבנקים, הם היו מרוויחים פחות, אבל גם ההסתבכות בחובות היתה מצטמצמת באופן ניכר", העריך אותו מקור.

אודי נחשון

קו מנחה על מניות

שוקי המניות יעבור בימים הקרובים תיקון טכני נוסף, בתגובה לעליות החדות יחסית של השבועות האחרונים — מעריכים מומחי „קו מנחה". הם ממליצים, למתן עתה את רכישת המניות, ולחזור ולקנות באגרסיביות עם התחדשות העליות.

ב„קו מנחה" טוענים, כי שוק המניות נחתם בשבועות האחרונים בין רמות נמוכות וגבוהות, והוא מתנדנד ביניהן בלי לפרוץ אותן. עם זאת, מדד המניות החופשיות עלה בסיכום 16 ימי המסחר האחרונים ב־15 אחוז, ולכן צופים כי השבוע יהיה תיקון טכני. אם זה יהיה חריף במיוחד, הוא יגרום להידרדרות שערים לרמה הנמוכה ואחר־כך צפויה התחדשות העליות, תוך פריצת הרמה הנוכחית.

מה לקנות? מה למכור? מה להחזיק?

בין המלצות הקנייה השבוע: פ.י.בי, לאומי לתעשייה, כלל סחר, אמריקה 0.1, פולגת ג', אי. פי בניין, עסיס, עיט 5, תראה, מגן.

השבוע מומלץ למכור כמה מניות: שוטרסל ב' — ב־10926 (ברווח של כ־11 אחוז בשבוע), נכסים ובניין — כ־3666 (בהפסד של כ־7 אחוזים ב־10 שבועות וריווח של כ־16 אחוז בשבועיים), פוליגון — ב־11180 (ברווח של כ־21 אחוז ב־3 שבועות), יואל 5 — ב־700 (בהפסד של כ־30 אחוז בחודשיים ו־10 אחוז בשבוע).

ב„קו מנחה" ממליצים לשים לב למניות נוספות העשויות להיות מעניינות, ביניהן: הבינלאומי, פיתוח ומשכנתאות. השקעות מאיר עזרא 1, מישנאל, נאות אביב, נפט אזורים, מהדרין, נכסי הדרים, דובק ש. ליגת עמק 1, כבלי ציון 5, אלביט, אקרשטיין 1, טבע, סנו 1, בתר, מפעלי נייר, מרכזות 1, די בי פיתוח, החברה לישראל 1, פריון

אודי נחשון

אזהרה:
המידע המתפרסם במדור זה מתבסס על ניתוחי חברת „קו מנחה", הנכונים ליום פרסומם על־ידי החברה במסגרת העלון „מעקב מנחה". אין החברה, עורכי הפועלים מטעמה, וכן מערכת „על המשמר", אחראים על טיב ההמלצות, מהימנות המקורות, שלימות החומר, אי דיוק, שגיאה השמטה או כל ליקוי אחר. כל המועל על סמך ההמלצות הניתנות במדור זה עושה זאת על אחריותו בלבד.

נתרגל לשתות עם קרח

מפעל תעשייתי ראשון בסוגו בישראל, לייצור קוביות קרח, הוקם בהשקעה של כמיליון דולר. כושר הייצור של המפעל הוא כ־45 טון קוביות קרח ליום — תפוקה הגדולה פי 5 מסה"כ הייצור המסחרי הקיים כיום בארץ.

המפעל הוקם באיזור התעשייה של ראשון־לציון, ע"י קבוצת משקיעים בראשות סמי הירש. כל ציוד המפעל תוכנן ויוצר בארה"ב והוא כולל פס ייצור אוטומטי ללא מגע יד אדם. בניגוד לקרח הקיים כיום בשוק הישראלי, קוביות הקרח של החברה החדשה מיוצרות ממים מטופלים, העוברים סינון וריכוך. במפעל הוקם חדר קירור מיוחד של 200 מ"ר, לאיכסון קוביות הקרח.

החברה מתכוונת לשווק את הקרח לשימוש ביתי באמצעות רשתות השיווק תחת השם המסחרי „מיסטר אייס". ברשתות יוצבו מקפיאים מיוחדים, שאף הם הובאו מארה"ב, ובהם יימכר הקרח בשקיות של 2 ק"ג (כ־140 קוביות). הקרח יובל לחנויות במשאיות קירור מיוחדות שרכשה החברה. לצד מכירת קוביות הקרח לשימוש ביתי חתמה החברה על הסכמים עם בתי־מלון, מסעדות ויצרני מזון לאספקת קוביות קרח בכמויות תעשייתיות. כן מתכוונת החברה להגיע להסכמים עם צה"ל, קיבוצים, מושבים ומפעלים תעשייתיים. החברה הקימה מרכז שיווק ארצי בתל־אביב ובכוונתה להקים סניפי שיווק בכל רחבי הארץ.

יוגדל חלקם של הבנקים בחיסכון הדולרי

האוצר ובנק ישראל מתכוונים להגדיל עד סוף השנה את החלק החופשי של הבנקים בתוכניות החיסכון צמודות הדולר ל־25 אחוז — במסגרת המשך הרפורמה בשוק ההון.

75 אחוז מכספי תוכניות החיסכון הדו־לריות מופקדים עתה באוצר; 10 אחוזים מושקעים באגרות חוב לפי שיקול הבנקים ו־15 אחוז חופשיים.

כזכור, במסגרת הרפורמה הוגדל גם החלק החופשי של הבנקים בתוכניות החיסכון המדדיות. 55 אחוז מכספי התוכניות האלה מופקדים באוצר; 10 אחוזים משמשים לקניית אגרות־חוב לא־ממשלתיות והחלק החופשי של הבנקים מגיע ל־35 אחוז, המשמשים למתן אשראי.

באוצר אומרים, כי הגדלת החלק החופשי של הבנקים בתוכניות החיסכון מיועדת לסייע למתן אשראי לטווח ארוך של גופים קטנים שאינם יכולים לגייס כסף לבד בשוק ההון.

א.ג.

■ בנק דיסקונט מציע אשראי ייחודי למצטרפים לתוכניות החיסכון שלו. המצטרפים לתוכנית „קיצור דרך" יוכלו לקבל אשראי בריבית של 1.75 אחוז לחודש — הנמוכה ביותר בתחום האשראי הצרכני במערכת הבנקאית. המצטרפים לתוכנית „מזומן בכל זמן" יקבלו הלוואה במלוא סכום ההפקדה עד 200 אלף ש"ח בריבית של „פריים" +1 אחוז, פטור מכל עמלות.

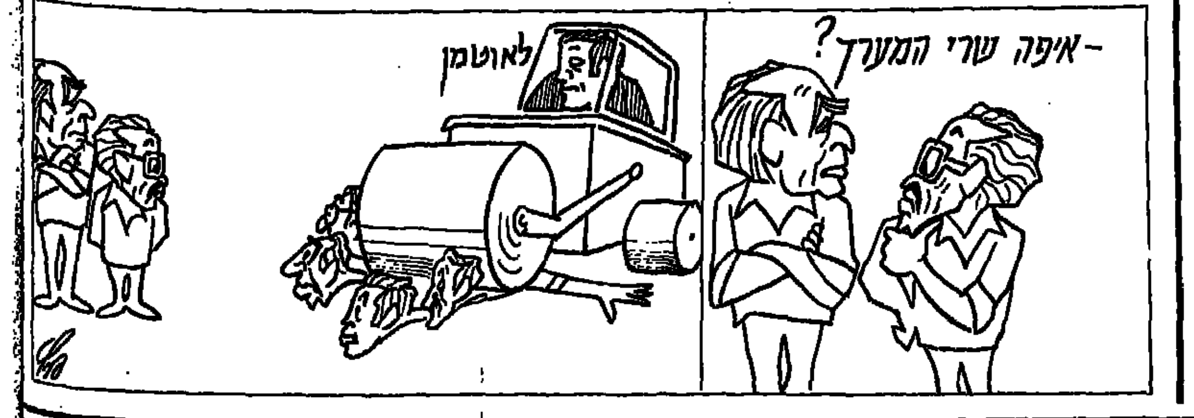

סחבת עולה ביוקר

הסכמי שכר, כמו הסכמי שלום, נבחנים ביכולת הצדדים להיות עימם לאורך זמן. סכסוכי עבודה ושביתות מוכיחים בדרך כלל שההסכם לא היה בנוי טוב, או שההנחות והציפיות שנלוו לחתימתו נתבדו במהלכו. כל עוד נושא השכר בישראל מוסדר באמצעות הסכמים וולונטאריים בין המעסיקים והממשלה לבין ציבור השכירים, אין לבנות את ההסכמים על שחיקת שכר. כי אין להניח שנציגות השכירים תוכל להסכים לשחיקת השכר מרצונה החופשי — אם ההסתדרות תנהג כך, היא רק תכרות את הענף שעליו היא יושבת.

מכאן, שבהסכמי שכר ממושכים, לתקופה של שנתיים, במשק הסובל מאי־יציבות, או לפחות מחוסר יציבות פוטנציאלית, יש לבנות מנוסתים אוטומטיים לתוך ההסכמים. אין טעם לבנות הסכמים על מנת לרמות את הצד השני. כי בתנאים אלה ההסכם יתמוטט. בדרך כלל, קיימות נטיות באוצר לחתום על הסכם על בסיס מציאות מסויימת, ולשנות את כללי המשחק לאחר החתימה. האוצר יכול לנהוג כך, כי הוא גם מעסיק ציבורי, גם גובה מסים וגם קובע מדיניות כלכלית.

יתכן שתרגילי האוצר לא נועדו לסכך את הסכם השכר, וכל הפעולות וההצעות מטרתן רק להרוויח זמן. לאוצר לא נוח להסכים כעת להעלאת שכר ואם ניתן למשוך את ההסכם עד לספטמבר ולשלמו באוקטובר. אפשר לדחות פיחות ולשמור על היציבות היחסית. כמובן, גם לדחייה יש מחיר, שכן קרוב לוודאי יצטברו תשלומים רטרואקטיביים וכן תוספת יוקר.

לשם כך הכניסו באוצר ובהסתדרות לדיון על הסכמי השכר אלמנטים נוספים, שאינם שייכים לנושא זה. כך הדיון בקיצור שבוע העבודה וכך הדיון בשינוי הסכם תוספת היוקר.

קיצור שבוע העבודה חיוני למשק הישראלי, בו המדיניות מבוססת על מניעת אבטלה. קיצור שבוע העבודה הכרחי גם לשם ייעול העבודה ומיחשובה. ניתן למצוא עשרות דוגמאות של שירותים בלתי יעילים. לדוגמה, מכירת בולי דואר באשנבים ע"י פקידים המספקים שירות זה בתדירים ארוכים. בעולם כבר מזמן משתמשים למטרה זו באוטומטים או בשיטות מכירה מתוחכמות אחרות. רק בדרך זו ניתן לייעל את השירות ולהגדיל את הפריון, ללא פיטורים וללא התפוצצויות.

העבודה נמתחת כמו מסטיק

אשר לשירותים המינהליים, אם להסתמך על פרופ' פרקינסון, שקבע חוק חריף בהקשר זה — לדעתו העבודה נמתחת תמיד כמו מסטיק, כדי למלא את כל הזמן שהועמד לרשותה — אין ספק שחלק גדול של העבודה המנהלית יתבצע באותו טיב או באותה יעילות גם בחמישה ימים. ההעדרויות יקטנו והעבודה תיעשה יעילה יותר. ישראל חייבת גם לעלות על הפסים המאפיינים את רוב המדינות המתועשות, שעברו זה מכבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים, תוך קיצור שעות העבודה. אין ספק כי עשויות להתעורר בעיות במגזרים ספציפיים או בשירותים מסויימים, אך גם אלה ניתנות לפיתרון.

הבעיה מתעוררת בחריפות רק בענפי תעשייה המתבססים על עבודה זולה. לכן אין להתפלא שדווקא נשיא התעשיינים, רב לאוטמן, הוא המתנגד העיקרי להסדר זה, ואף הפעיל מאמצי הסברה מלונדון. הרחוקה שם שהה כאשר הועלתה התוכנית. אולם קשה להניח כי התנגדות מסוג זה תוכל לעצור תהליכים בלתי נמנעים. מחקרים רבים בעולם הוכיחו, כי קיצור שבוע העבודה לא הקטין את התוצר, ולעיתים אף הגדיל אותו. הצעד יחייב כמובן ארגון וניהול משופרים יותר, ניצול יעיל יותר של הזמן, ביצוע עבודות תחזוקה במרוכז. לעומת זאת, ייחסכו זמן נסיעה לעבודה וחזרה והסעות ע"י המפעל, ארוחות במקום העבודה והוצאות תחזוקה כגון חשמל אנרגיה וכד'.

אין ספק כי בשירות הציבורי הצטברה מרירות כבדה כתוצאה משחיקת השכר הממושכת שלא חזרה לקדמותה. ממדי השחיקה מתבררים רק כעת. מעיון בהודעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ניתן להתרשם לגבי השחיקה:

שיעורי שינוי בשכר בשירותים הציבוריים

1984	100	
1985	85.9	
1986	89.4	
1987	85.5	1 * 3

ההשוואה הרבעונית מצביעה על שיעורי שחיקה עמוקים עוד יותר ברבעוני שנה, במיוחד במחצית השנייה של 1985 והמחצית הראשונה של 1986. האוצר יצטרך לפצות שחיקה זו, ושום תרגילי השוואה בין חודש מקרי לחודש מקרי לא יוכלו לטשטש את העובדות הגלויות כפי שהן משתקפות במדירות הלמ"ס.

תרגילי השהיה

לכן אם האוצר עוסק בתרגילי השהיה, מדיניותו מובנת, אם כי יש גבולות למדיניות זו, והשביתה בת יום אחד שהתקיימה מציבה תמרור כי הגבול איננו רחוק, אולם יתכן שבאוצר ישנם אנשים המאוהבים בנתונים שסיפקו לעצמם, ואז עשויה להתעורר בעיה. ההסכם הסביר יושג במחיר גבוהה יותר של הוצאות המו"מ. ההצדקה לכך היא מזערית ואין לייעץ לאוצר שיבדוק בדיוק את גבולות הסבלנות במחיר של סכסוכי העבודה ממושכים. איש איננו יכול להבטיח לשר האוצר כי במחיר החרפת הסכסוכים יושיג תנאי חוזה טובים יותר: קרוב לוודאי שההיפך הוא הנכון. במיוחד כך. לנוכח אי־יציבות פוליטית ואפשרות של הקדמת הבחירות — אין זה ברור כלל כי הניסיון להרוויח זמן משחק לטובת האוצר. נראה, איפוא, כי הגיע הזמן להפשיל את השרוולים ולחתום על הסכם. אם האוצר רוצה הסכם לשנתיים, הוא חייב להיות מסוגל גם להציע מהדורה נוספת של אמנה או עיסקת־חבילה לגבי מדיניותו בכל הכרוך במסים, היטלים, מחירי שירותים, פיחות, יציבות מחירים, אגרות וקיצבאות.

צבי טימור

מפעלי המים — השקעה בתשתית המדינה

לפי הערכת הנציבות, בשנת 2000 יזדקק המגזר הביתי־העירוני־תעשייתי ל־800 מיליון קוב. לעומת צריכה של 450 מיליון קוב כיום. המגזר החקלאי, הצורך כיום כ־1.5 מיליארד קוב, יצטרך לרדת ל־1.3 מיליארד. לכן קיים צורך במערכת ארצית אינטגרטיבית. אצלנו קוראים לה „מקורות" והיא הכרחית. כאשר מקורות המים הגדולים הם בצפון והצורך הגדול בהם הוא בדרום. — אומר נציב המים, צמח ישי.

לדבריו, כמו כל מערכת ארצית יש ל„מקורות" הוצאות גדולות. לפעמים אפילו מיותרות, אך טבעי שכך יקרה במערכת גדולה וצריך לדעת לחיות עם זה. בכך הוא מדמה לבעיות שיש לו עם אנשי „מקורות", כמו עם ועד העובדים.

בכל מקום שאפשר להקים מערכת אוטונומית לשימוש במים, יהיו אלה מים שפירים או מי קולחין, ישי תומך בהקמתה. כך תמך בהקמת אגודת המים ברמת הגולן, שלדבריו הצליחה לארגן מערכת מים יעילה ומסכנית, וכך תמך בהקמת אגודת „מי תמר" בנפון ים המלח, שהסכסוך בינה לבין „מקורות" הגיע לתקשורת. לדעתו, האגודה היתה הצודקת וכל האגודות, לדבריו, נועדו למטרה אחת — הקטנת התמיכה הממשלתית בכספית במים.

עד שנת 2000 אין תוכניות פיתוח

ישי תופש בדרך שונה משל האוצר את נושא העלות הריאלית של מים. לדבריו, יש מפעלי מים שחייבים להתייחס אליהם כאל מפעל תשתית, כמו מוביל המים הארצי, ואין לחייב את החקלאים בעלות מפעל תשתית לאומי כשם שלא יעלה על הדעת לחייב את האוטומושבים בעלות הכבישים. דבר אחר הם אותם מפעלים מקומיים המוקמים למען תושבי האיזור. במקרה כזה, עליהם לשלם את מלוא העלות ואל להם לצפות לעזרת המדינה.

הנציב מזכיר, כי בעת שניהל מו"מ עם אגודת „מי תמר", והתיר להם להשתמש בציבור שהוביל בעבר מי שפכים מנחל קידרון לים המלח והציבור עליו רבו עובדי „מקורות" עם חברי קיבוץ קליה, הוא ציין באוזניהם כי לא יקבלו שום תמיכה ממשלתית.

בויכוח שהוא מנהל עם אנשי האוצר על עלות מים ריאלית טוען ישי, כי אין לשערך את ההון שהושקע במפעלי תשתית לאומיים ולהטיל את עלותם על הצרכנים. נשאלת השאלה, מה תהיה עלות מי הקולחין לחקלאים, ומה תהיה עלות מי קולחין לחקלאים שלקחו מהם את המים השפירים?

עלות קוב מי קולחין מטוהרים תהיה, לדבריו, 80% ממחיר מים שפירים לחקלאות. כאשר מחיר קוב מים היום הוא 16 אג' לקוב, מחיר קוב לחקלאים יהיה בסביבות 13 אג', ותמורת קוב מים שפירים שיקחו מהמכסה יקבל החקלאי 1.2 קוב מי קולחין ובכך תגדל המכסה שלו.

נציב המים מדגיש, כי עד שנת 2000 אין תכנית פיתוח נוספת על אלה של טיהור מי שופכין.

דיון בנושאי המים מביא להכרה כי התנאי ההכרחי לכדאיות ההשקעות במשק המים הוא שיעור תשואה פנימית שולית חיובית, כאשר התנאי המספיק לכדאיות הוא שיעור תשואה שווה, או גבוה משיעור הריבית הריאלית במשק. לאור נתונים אלה קבע מבקר המדינה בדו"ח האחרון שפורסם, כי פעילות החקלאי, מהבחינה הכלכלית, מושתתת על כך שבכמות גורמי הייצור שברשותו הוא יגדל גידולים חקלאיים שיותירו את היתרה הגבוהה ביותר מן הפדיון שיקבל, לאחר שינוכו העלויות הכרוכות בגורמי ייצור, כמו קרקע, מים, הון ועבודה. לדברי המבקר, ניתן לחשב את תרומת כל אחד מגורמי הייצור ולבחון את הכדאיות הכלכלית של הייצור. המבקר מדגיש, למשל, כי כדאיות הייצור מהיבט השימוש במים נבדקת בדרך של הפחתת עלות כל גורמי הייצור, למעט המים לדונם וחלוקת הסכום המתקבל בכמות המים הנדרשת לדונם. לדעתו, יש לבדוק את הכדאיות הכלכלית מבחינת המשק, על־ידי השוואת התרומה של קוב מים עם העלות הריאלית להפקת מים והספקתם.

חשיבות הבדיקות

כאשר נבדקות הנחות אלה בגידול תפוזי שמוטי, מתקבלים הנתונים הבאים: צריכת המים הממוצעת בגידול דונם הדרים היא 750 קוב בשנה. שטח ההדרים הוא כ־350 אלף דונם. לפיכך, צריכת המים בענף ההדרים היא 260 מיליון קוב בשנה, כלומר 18 אחוז מכלל צריכת המים בחקלאות. פרדסי השמוטי תופסים 153 אלף דונם, מזה 140 אלף דונם במישור החוף ו־13 אלף דונם באיזור לכיש. צריכת המים לדונם באיזור החוף היא 750 קוב בשנה ובאיזור לכיש — 770 קוב בשנה.

לפי הנתונים, העלות הריאלית של קוב מים היתה בעת עריכת הבדיקה כ־10 סנטים. ברמות יבול נורמטיבי של כ־5 טונות שמוטי לדונם, הקצאת המים לגידול שמוטי כדאית מבחינה כלכלית במישור החוף, בו רוב שטחי השמוטי עומדים ברמות ניהול הנ"ל, בעוד שבאיזור לכיש יבולי השמוטי נמוכים מ־5 טונות ולכן כדאי לחפש זנים אחרים, שיתנו הכנסה גבוהה יותר.

בדיקה של כדאיות ניצול מים לעומת גובה היבולים נערכה גם במטעי האבוקדו. לבדיקות אלה יש חשיבות רבה, משום ששטחי האבוקדו תופסים עתה כ־120 אלף דונם. צריכת המים לדונם אבוקדו במישור החוף דומה לזו של השמוטי, כלומר 750 קוב בשנה, שעה שבעמק יזרעאל ובעמק החולה, שגם בהם נערכה בדיקת ניצול מים לעומת היבול, צריכת המים לדונם היא 1,100 קוב לדונם. כלומר, בעמק החולה ובעמק יזרעאל צריכת המים לדונם אבוקדו גבוהה ב־47 אחוז מאשר במישור החוף. ברמת יבול נורמטיבית שבין 1 טונה עד 1.5 טונה לדונם, הקיימת רק באיזור חדרה (מישור החוף) ובעמק החולה, כדאית אפילו עלות ריאלית לקוב מים, שלפי דעת המבקר צריכה לעמוד על 15 סנט לקוב במקום 10 סנטים (מחיר קוב במיכסה). מכאן עולה, שבעמק יזרעאל, כאשר היבול לדונם אבוקדו אינו מגיע ל־1 טונה, לא כדאי להמשיך בגידול אבוקדו, גם במחיר מים של 10 סנטים לדונם.

משאב במחסור

עלות המים לכותנה נהפכה לפני שנה לוויכוח ציבורי שהתנהל בהרחבה בכלי התקשורת. שטחי הכותנה לפני שנתיים, ב־1985, היו 650 אלף דונם; צריכת המים בדונם כותנה היא 500 קוב בשנה. באותה שנה צרכו שטחי הכותנה 330 מיליון קוב, שהיו אז כ־23 אחוז מהצריכה הכוללת של הענפים החקלאיים — 1.5 מיליארד קוב. בינתיים צומצמו שטחי הכותנה. בשנת 1986 היה שטח הכותנה 450 אלף דונם והשנה נזרעו רק כ־400 אלף דונם. הכותנה היא הצרכנית העיקרית של מי קולחין (מי ביוב מטוהרים), שעלותם לדברי נציב המים היא כ־13 אגורות לקוב. נכון, שעד כה רק רבע משטחי הכותנה מושקים במי קולחין, ועדיין רוב השטח מושקה במים שפירים.

כאשר מחירי הכותנה היו נמוכים מאד, כמו בשנה שעברה — 39 סנט לליברה — עלות המים השפיעה על שטחי כותנה בהם היבולים היו בינוניים ואף פחות מכך (450 ק"ג לדונם סיבים וגרעינים), ביבולים גבוהים, מעל 550 ק"ג לדונם, מחיר המים „המאושרים", כלומר 10 סנטים לקוב, הצדיק עצמו. בשנה הנוכחית, כאשר מחירי הכותנה גבוהים במיוחד, בין 75 ל־80 סנט לליברה, מחיר המים יכול להיות זניח. אולם לדעת המבקר, אסור לשכוח כי המים הם משאב במחסור, ולכן יש להמשיך בחישובים מדוקדקים — כדי לחסוך במים.

חיים מרגלית

(רשימה שנייה ואחרונה)

פנאי, לא מלאי

במדורו של ד"ר יקיר פלסנר, „מזווית אחרת", (הכלכלה והאדם, 23.7) נפלה טעות בכותרת. כותרת המאמר צריכה להיות, כמובן: „להגדלת הפנאי השכר נמוך מדי".

חדשות המשק

סכנת פיטורים ב„הסנה" מחריפה היחסים עם העובדים

הוועדה המשותפת לוועד עובדי חברת „הסנה" ולהנהלת החברה אמורה להתכנס ביום רביעי הקרוב לישיבה ראשונה. ובכל הנראה תעלה על סדר יומה הודעת ההנהלה כי בכוונתה לפטר 90 עובדים זמניים. ראשי ועד העובדים כבר הבהירו כי יתנגדו לפיטורים.

בשבועות האחרונים חלה רגיעה במתיחות שהשתררה בין הנהלת „הסנה" לוועד העובדים, אולם נחישות ההנהלה לבצע את הפיטורים עלולה להחריף מחדש את יחסי העבודה. הפיטורים הם חלק ממה שהוגדר כ„פעולות לשיפור הרווחיות" בקבוצת „הסנה", שב־1986 רשמה הפסד נקי של כ־7 מיליון ש"ח. בין הפעולות: מיון מחודש של סוכנים, תוך צמצום התקשרויות בהיקף 25 מיליון דולר; שיפור ההון העצמי של החברה, באמצעות הנפקה פרטית של „הסנה" עבור קרן ההשקעות של חברת העובדים בהיקף של 15 מיליון דולר (הכספים יבואו ממניות בנקאיות חסומות, שישוחררו לצורך פעולה זו); הקפדה על תעריפים וניהול יותר תקיף של כל היחידות בקבוצה, באמצעות מדידתן כיחידות רווח סגורות.

בהנהלת „הסנה" מזכירים, כי אין כל צורך בהסכמת ועד העובדים לפיטורי עובדים זמניים. אולם יו"ר הוועד, ארז לוי, אומר: „ישנם עובדים זמניים הממלאים תקנים קבועים, ואנחנו מתנגדים לפטר אותם. יש דרכים אחרות להתמודד עם צעדי החיסכון, שאושרו בדירקטוריון. אפשר לפטר עובדים המועסקים בחוזים אישיים, או במסגרת עבודות קבלניות. אפשר גם לחסוך בלי לגרוע ממספר העובדים".

ביום חמישי יופיע מנכ"ל „הסנה", אלפרד גולץ, לפני מועצת העובדים של החברה כדי להסביר להם את צעדי ההתייעלות.

אודי נחשון

מחצית ראשונה 87

אושרו 440 מיליון דולר השקעות

● ירידה בהשקעות בדרום ובענפי האלקטרוניקה והכימיה

מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר אישר במחצית הראשונה של השנה 480 תוכניות הקמה והרחבה של מפעלי תעשייה בכל רחבי הארץ, בהיקף כולל של 440 מיליון דולר. בכל שנת 1986 אושרו תוכניות בהיקף של 840 מיליון דולר. בתמ"ס מעריכים, כי ההשקעות שאושרו השנה יביאו, עם השלמתן, לתוספת יצוא בהיקף של 290 מיליון דולר ולתוספת של 4,300 מקומות עבודה חדשים.

בתמ"ס מצביעים על גידול שנרשם במחצית הראשונה של השנה באישור תוכניות השקעה בערי פיתוח. היקף ההשקעות שאושרו במקומות אלה הסתכם ב־118 מיליון דולר. ההתפלגות הגיאוגרפית של אישורי ההשקעה מצביעה על ירידה חדה בהיקף ההשקעות בדרום הארץ (15 מיליון דולר. לעומת 230 מיליון דולר ב־1986, המוסברת בהקפאת תוכניות חדשות של מפעלי הכימיקלים בדרום. בהתפלגות הענפית בולטת הירידה בהשקעות בתחומי האלקטרוניקה והכימיקלים, ובמקביל חלה עלייה בהיקף ההשקעות בתחומי המזון, הטקסטיל, מתכות ופלסטיקה.

עוד מציינים בתמ"ס, כי מינהלת מרכז ההשקעות הקשיחה את מדיניותה על מנת להבטיח את בלמי הירידה, ובאחרונה היא מקפידה יותר לדרוש ערבויות במקרים בהם יש למנהלה ספק אשר לביצוע התוכנית. כן הובנה במשרד הצעת חוק להסדרת החזר הריאלי של המענקים במקרה של ביטול כתבי האישור, ובימים הקרובים היא תובא לאישור ועדת השרים.

א.ג.

גידול ניכר ברווחיות בנק ערבי־ישראלי

גידול ניכר נרשם ברווחי בנק ערבי־ישראלי, מקבוצת בנק לאומי, במחצית הראשונה של 87. הרווח הנקי של הבנק בתקופה זו הסתכם ב־4.5 מיליון ש"ח, לעומת 1.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של יותר מ־300 אחוז.

בנק ערבי־ישראלי הוא הבנק המסחרי הראשון המפרסם את תוצאות המחצית הראשונה של השנה. ומנהליו טוענים כי הגידול ברווח הנקי נובע מגידול בנפח העסקים, מחיסכון בהוצאות התפעלויות ומהרפורמה במיסוי. התשואה נטו על ההון העצמי בחישוב שנתי הגיעה ל־80 אחוז בחישוב שנתי. ההון העצמי של הבנק גדל בתקופה זו ב־40 אחוז והגיע לכ־16 מיליון ש"ח. המאזן גדל ב־18 אחוז והסתכם בכ־248 מיליון ש"ח. פקדונות הציבור גדלו ב־15 אחוז וההלוואות לציבור גדלו בשיעור ניכר — 45 אחוז — והסתכמו ב־98 מיליון ש"ח.

לבנק ערבי־ישראלי כ־30 סניפים ביישובים הערביים בצפון והוא מספק שירותים פיננסיים ליותר ממחצית המיעוטים בארץ.

ישראכרט לשנתיים

חברת „ישראכרט" עומדת להנפיק, לראשונה בישראל, כרטיס אשראי לשנתיים. עד כה היה נהוג בישראל אשראי לשנה אחת בלבד. ההסדר יופעל במהלך חודש ספטמבר הקרוב.

כרטיס „ישראכרט" לשנתיים נועד להקל על מחזיקי הכרטיס ולחסוך מהם את הצורך לחדש אותו אחת לשנה. על כל הטרחה הכרוכה בכך. יתרון נוסף של הכרטיס הם ייעול העבודה והחיסכון בהוצאות בסניפי הבנקים.

דמי החבר על כרטיס לשנתיים ייגבו אחת לשנה. כל חיוב שנתי ייעשה לפי התעריף שיחול על כרטיס „ישראכרט" לשנה (כיום — 7.5 ש"ח בתוספת מע"מ).

הצריכה הפרטית לנפש עברה את השיא של 1983

הצריכה הפרטית בישראל עלתה ברבע הראשון של השנה ב־2 אחוזים, לעומת הרבע האחרון של שנת 1986. העלייה הבולטת ביותר, בשיעור של 16 אחוז, היתה ברכישות ציוד למשק הבית — מקררים, מכונות כביסה, וידיאו, מדיחי כלים ומקלטי טלוויזיה. רכישות אלה גבוהות ב־2 אחוזים מרמת השיא ברבע הראשון של שנת 1983.

עלייה זו בצריכה היא המשך לעליות מאז הרביע האחרון של 1985. בצריכת מזון, משקאות וטבק חלה עלייה של 5 אחוזים. במוצרים להחזקת משק הבית, תמרוקים, תרופות, ספרים ומוצרי בידור וספורט חלה עלייה משמעותית בשיעור של 14 אחוזים. בדלק ובמאור חלה עלייה של 2 אחוזים ובצריכת שירותי דיור, המשקפת בעיקר את מלאי בתי המגורים — לא חל שינוי.

בצריכת הלבשה, הנעלה וחפצים אישיים חלה דווקא ירידה כאחוז אחד בהוצאה לנפש. בכלי תחבורה אישיים חלה ירידה של 18 אחוז (לאחר עלייה של 33 אחוזים ברביע השלישי של 1986, עם הופעת המכוניות מדגם 1987), ובריהוט חלה ירידה של כ־3 אחוזים בצריכה.

העורך הכלכלי: צבי טימור

בעריכת עלינא תורי

תיאטרון

אירוביקה בגבס

„רופא בעל כורחו" מאת מולייר, בחאן הירושלמי, ב־1.8

מאת חנה רוזנטל

כשהחליטה מרטין (שרי צוריאל) להתנקם בבעלה סגאנארל (גבי עמרני), שהפליא בה את מכותיו — לסבכו בהתחזות לרופא, כדי שייענש בשתתגלה תרמיתו — לא תיארה לעצמה ש„סוריו" ירופדו בממון, יעוטרו בתהילה וילוו בעונג חיזורים אחרי ז'אקלין (אורה מאירסון) המינקת הרשנה, שאת דדיה ושאר אבריה לא חדל מלחקור.

את „רופא בעל כורחו" מאת מולייר, תרגום עדה בן נחום, מביים דן רונן בתיאטרון החאן הירושלמי. זו גירסה מודרנית של המחזה. ב־1973, בפתיחת „תיאטרון באר־שבע", ביים את המחזה בגירסתו הקלאסית.

הסיפור, כמו בכל הקומדיות פשוט. לוסינד (גילי בן אליוליו) אוהבת את ליאנדר (אילן חזן), אלא שאביה ז'רונט (יהודה אלמגור) רוצה להשיאה לזקן עיר. לוסינד מתחזה לאילמת, כדי להימלט מן הנשואים. ירעונותו הרפואית של סגאנארל חוגגת עד שמגיעה נקמתה המתוקה של מרטין, ברמות חבל תלייה המחכה לצווארו...

על המחזה אומר דן רונן: „החאן נפתח לקלאסיקה והתרחק לגמרי ממדיניות „התיאטרון היהודי" של יוסי יורעאלי, המנהל האמנותי החדש, עמית גזית מצהיר, שהמדיניות כרגע היא להחזיר את הקהל. שאיבד את אמונו, אל החאן — זה מה שמכתיב את בחירת הרפרטואר. הסיסמה היא „חאן ועכשיו". אבל גם אם נמנעים ממחזאות מקורית, הרי מנסים לתת לקלאסיקה פרשנות עכשווית. זה כיוון העיבוד שלי ל„רופא בעל כורחו".

החולה האמיתי

איזה עניין יכולה לעורר היום האמירה, הבל בך שקופה של המחזה?

„מולייר ביקר בעיקר את מדע הרפואה. אני ניסיתי, אומר רונן, להצעיד את הפרשנות קדימה לכיוון ביקורת חברתית. החברה כל כך חולה, שהיא נאלצת להמציא לעצמה רופאים שיעשו נסים, כדי להציל אותה. הדימוי המוצלח לחברה חולה הוא בית־חולים. לכן העברתי לשם את ההתרחשות. שבמקורה היא מתרחשת בשני מקומות. בביתו של סגאנארל ואחר כך בביתו של ז'רונט, בעל ארמות כפרי. ז'רונט, בגירסה שלנו, הוא נובוריש די ישראלי אם כי לא אומרים שהוא ישראלי — הוא משתלט על בית־החולים כולו.

אל הטקסט המקורי, שבפי השחקנים, הוספנו טקסט המושמע ברמקולים ואמור להזכיר לקהל דברים שקרו במדינה, השביתות למשל. שביתת עובדי הנקיון, הטיול המאורגן לטבריה של הרופאים. מצב בית־החולים מידרדר ורק סגאנארל, שהפך אצלנו לאיש תחזוקה. יכול לרפא מקום כזה. מולייר הוא אקטואלי מאוד — התוספות רק ממקמות את האקטואליה.

הפתרון שמצא מולייר לתסבוכת במחזה רחוק מאוד...

„מולייר סוגר את המחזה במכתב שמבשר לליאנדר, שהוא יורש את כל רכוש דודו, מה שעושה אותו לחתן רצוי בעיני ז'רונט. תמיד

מולייר. יחזיר את הקהל לחאן?

האשימו את מולייר בפתרון נוסח דאוס אקס מאכינה. זה לא נכון. מולייר מסבך את העלילה במחזותיו עד אותו רגע, שרק נס יכול להציל את הגיבורים. אפשר היה לגמור את המחזה בסוף רע, אבל מולייר האירוני אומר: אני יודע שאתם רוצים סוף טוב — בבקשה אתן לכן לכם אגרה. לא נתלה את סגאנארל המתחזה. זה לא כמו בחיים. מולייר יצר בזכות לואי הי"ד ולכן חיפש את השילוב בין ה„שושלת" (דיינסטי) לבין האירוני. מולייר לא עוסק כאן רק בצד האישי, ברופאים, אלא בצד החברתי והסיום שהוא נותן הוא אפוקליפטי.

בהצגה שלנו לא רק שמגיע מכתב, אלא הוא נושא עליו בול מארצות־הברית. כל צוות החולים, מגובסי הרגליים, עומדים על הבמה, רואים את הכול ואת הצ'ק על סך מיליון דולר ונרפאים מיד. כל העולם מסודר — כך עובר הדאוס אקס אמריקה בימינו. לאז"

מה משעשע?

המחזה עוסק בגיבורים נמוכים. שפתם ורעיונותיהם חסרי תיחכום, על איזה רובד עובר המחזה?

„ידוע, שמולייר כתב את סגאנארל כך, שיקסים את לב הקהל מן הסיבה הפשוטה שהוא עצמו שיחק את סגאנארל. כל הטקסט הוא שלה, שעליו בנה פעילות בימתית שלמה, והיא זו המצחיקה מעבר לטקסט. לא נשאר תיעוד מן הפעילות הבימתית. מולייר שמר אותה לעצמו... אנחנו מנסים לעשות כשלד הבימתי שלנו, שהוא ברוחו של מולייר, מעין קומדיה דל'ארטה מודרנית. הרבה גגים, אך בסגנון נקי מאוד. התנועה נוטה לבלט, יותר מאשר להתנהגות ריאליסטית. ישנם גם ריקודים (הכוריאוגרף — שלמה רוזמרין), שאינם מופיעים בטקסט כלל: ריקוד האוהבים ומחול אירוני — שיעורים הניתנים כשירות חינם לבעלי הגבס.

את המחזה מלווים קטעי מוסיקה מודרנית. המכנה המשותף שלהם הוא המלה „רוקטור", שמופיעה בכל השירים. הם מושמעים בין ההודעות, המשודרות בבית־החולים. הגיבורים לבושים פיז'מות מצחיקות, מנוקדות ארום וכחול — פיז'מות אותנטיות מבית־החולים, הדסה ירושלים. שני המשרתים לבושים לבוש ספארי, דוגמת השומרים באל־על. לז'רונט חליפה מודרנית, חזה חשוף והוא עונד שרשרות זהב על צווארו ועל ידיו. טיפוס מן הרחוב הישראלי".

ד"ר (לתיאטרון נסיוני) דן רונן, ניסה את הקונספציה הזאת ב„בית צבי" לפני שלוש שנים. משראה כי טוב החליט להעלותה בתיאטרון. אם טוב, יהיה גם כאן טוב — תבקר ירושלים ברחבי הארץ.

מופע

משתתפי „טנגו בטיילת"

טנגו בקפה

המחזמר „טנגו בטיילת" הוצג במהלך כשלושה חודשים בהופעות סגורות, אשר נרכשו על־ידי מוסדות למיניהם. התגובות של קהל הצופים עודדו את המפיקים, והם החליטו להוציאו לקהל הרחב מסוף חודש יולי שנה זו, לתקופה מוגבלת של שלושה חודשים בלבד.

המחזמר מבוסס על סיפורו של „הקפה האחרון" מהוותיקים בארץ. בית הקפה העומד להיסגר מחר בבוקר. ידע ימי זוהר כאשר בדרני ואומני הארץ הופיעו בו. בלילה האחרון באים להיפרד מבעל המקום ומהמקום עצמו, כל האמנים, אשר שעותיהם היפות ביותר עברו בהופעות ובבילוי במקום.

דרך זכרונותיהם לאורך השנים עוברים את תולדות הבידור והזמר בשירים שהושרו כאן, וכסגנונות הריקוד השונים ששטפו את הארץ: מהרוק והדיסקו של היום חוזרים אל מחזות הזמר והלהקות הצבאיות בתפארתן. עד להופעות החיצוניות של המוסיקה, כגון: המוסיקה היוונית, הספרדית, האיטלקית, הטנגו הישן והטוב ועוד. ופוגשים בטיפוסים שונים, שביקרו במקום והיו מיושביו הקבועים. כל אחד וסיפורו הוא המובא דרך מערכונים וקטעים בידוריים במשתתפות 12 שחקנים, זמרים ורקדנים ביניהם: יפה ירקוני, עמי מנדלמן, מאיר סויסה, אריה מוסקונה, מירי אלוני, עירית ענבי, ועוד.

אירוע

מנסה

„ילדה קטנה, זהובה ורכה, תלחש/ הדרך שלך, הו כן, הדרך שלך, ואני אעבור, אבל נבעטת / כל הזמן נבעטת לאחור". מתוך „גבולות", שיר של שז (שם זמני), פעם קראו לה אפרת עוז. שירה היא כותבת מזמן, פרסמה בעתוני ספרות ובמוספים הספרותיים, ביניהם „על המשמר", בו גם עבדה ככתבת. תמיד חשה צורך להלחין. בשנה האחרונה החלה להלחין גם את שיריה המוקדמים. היא משמיעה לי קסטה־הקלטה ביתית, מזכירה זמרות פולקרוק, כתיבה אישית, מושפעת מחווה אלברשטיין, קורין אלאל, אסתר שמיר.

הופיעה מעט, בסליק, קמרה אובסקורה ובפאב מלא בשיכורים, באין ברירה. בגלריה בוגרשוב חשבו, שכדאי לתת לה צ'אנס. חולמת להקליט עם הרכב מלא, לא יודעת לדחוף. הערב בבוגרשוב הוא בעצם חשיפה ראשונה. מקוה שאחריו תבוא ההכרה. בוגרשוב, 28.8, 20:30.

יוסי ונונו

חוזרים!

מאת יצחק שור

בשורה משמחת: בספטמבר תערוך רביעיית אלבן ברג ביקור חוזר בארץ. הפעם היא תנגן רביעיות של בטהובן בלבד. המופעים ייערכו בהיכל התרבות בתל־אביב ב־9.9, בתיאטרון שרובר בירושלים ב־10.9 ובאודיטוריום של חיפה ב־12.9. מכירת הכרטיסים החלה.

כאשר הופיעה הרביעייה האוסטרית בפסטיבל 1986 בירושלים קיבל אותה הקהל בהתלהבות, עוד בטרם השמיעה את הצליל הראשון. היה זה ביטוי של תודה והערכה לנכונות הרביעייה, להחליף את רביעיית ג'וארני האמריקנית, שביטלה את הופעתה מפחד הטרור.

הציפיות התאימו לעוצמת המציאות: נגינתה המושלמת של רביעיית אלבן ברג העפילה לסטנדרט אגדתי. התאמה בין חברי הרביעייה הקבילה לדייקנות, וכל אלה לא פגמו בתנופה, בספונטניות וביכולת ההבעה. הרגישה.

מבט ראשון

וו. יוג'ין סמית – מעורבות חברתית חזקה

עין טובה

מאת דורית קדר

צילומים של וו. יוג'ין סמית מוצגים בעת במוזאון תל־אביב. תערוכה יפהפיה, ערוכה ומעוצבת למופת. הצילומים ממוסגרים בצורה אסתטית, מאורגנים על־פי נושאים שונים. מלווים בכיתובים מבהירים ונוסף לכל אלו — מוקרן סרט, המעניק הרחבה בנושא האישיות, ההתעניינות ודרך חשיבתו של סמית. גם הקטלוג מעוצב היטב. בקיצור — תערוכה יפהפיה ומומלצת מאוד.

אחת מאמרותיו של סמית עשויה לפתוח את הסקירה ולזרוק אור כוללי: „על מנת להרקיע על כנפי הדמיון אינך זקוק לדבר עצמו — ניתן להסתפק בדימוייו המצולם ולהישאר עם זאת מעוגן במציאות".

שני רעיונות באים כאן לידי בטוי. האחד, סמית אינו מוותר על כנפי הדמיון, והאחר — על מנת לדמיין יש להתבסס על מה שיש במציאות. בעצם, יש כאן הבהרה פסיכולוגית ידועה — הדמיון הנו הרכב של גורמים מוכרים לנו ומחדש, אבל אין „בריאה יש מאין". ובכל זאת ההרכבה החדשה והמקורית נובעת מהסתכלות על החיצוניות, תוך שיתוף פעולה עם עין, שלעולם אינה אדישה, עין בעלת מעורבות חברתית חזקה, עין הרואה את המעוות ואינה נרתעת מלהציגה עירומה, מכוערת כואבת, לא ניתנת להכנה. עקב היסודות הגרוטסקיים כל כך, הפנטסטיים, בעקבות עצמת התוכחה...

אבל בעת ובעונה אחת עין מוכיחה זו, הנוהגת באובייקטיביות, המעוגנת אך ורק על היש ללא תוספות או גריעות, היא גם עין היודעת לקוות, לאהוב, להכיר בתרומות יחידים־מופלאים לחברה החולה הזו. תרומות אנושיות המצדיקות את המונח — אנושיות.

העין של סמית, אם כן, היא רחבת מימדים, יודעת להתריע ויודעת לאהוב, מתכוננת ביפה וקולטת את שיאו של הכיעור.

במלוא כבודו

סדרת המטוסים הפותחת את התערוכה, היא כעין צוהר להמשך. אותו מכשיר דמוי צפור, המעופף באון ומרקיע השמימה, אותו מכשיר מעורר פליאה בעצמתו ויכולתו להתנגד לכוח המשיכה — אותו אובייקט ענק נופל שרוף, וצונח ארצה, מתפורר ונהרס בשרפת גופו. וזאת שוב על־ידי מכשיר אחר, שהוא מעשה ידי אדם, יורה הפצצות, מלאך המוות המיידי והבטוח. וכמו אותו מטוס, בימיו הטובים וכימיו הרעים, כך גם אדם — מצוי במלוא כבודו, כאשר הוא מרוכז בעמל כפיים. כוליותו מרוכזות במלאכתו, וזאת לעומת מאורע אחר, שגם הוא קורה על סיפון אוניה. בניגוד למלח, שכאמור עוסק בחבליו, הרי שאיש אחר זרוק על גחונו — ערום, וריק גרבין לרגליו, פרץ מים אכזרי פוקר את גופו ממעל, כנראה לשחרר את עורו מטפילים שנדבקים תמיד אל עלובי החיים. הגוססים כחייהם.

ישנה, כמובן, המלחמה, שלעולם אינה שוהה לרגשות הרומנטיקה, הנוהה אל הנשגב שבטבע... המלחמה פוקרת כל, אם ונגה, לדוגמא, ברחו להם אל פנים היערות. תחת אשליית הגנת סבך העלווה, אבל גם כאן בתוך לב־„הנוף הבתולי, הראשוני — משיג האדם המפציץ את הנמלטים, המורעבים והנפחדים הללו... ויש אף בגיהנום זה — מעשה ידי עוולת האנושיות, שאין לה גבולות — רגעים של רחמים גדולים, רחמי החייל המטפל בחברו הפצוע, שאולי אבד לו כבר מאור עיניים ולבטח, מאור כיסופים לחיים משמעותיים...

הסתכלות מן הצד

אלה הן דוגמאות מיספר לגישה הרב־מימדית של צלם־אמן גדול זה, הלוחם על רעיון. אדם שאינו משלה את עצמו ואינו רואה באמנותו, אמצעי לתיקון עולמות ובכל זאת — על־פי דבריו — הוא חפץ לעורר בצופה הסתכלות מן הצד על תיאטרון האבסורד של החיים. רוח מחאה שאולי בכל זאת תבנה נדבך נוסף לקיום חיים שהם אחרים. וכהתאם לתכנים הרי שהצבעים הנם תמיד בשחור לבן. וזויות הצילום נראות טבעיות, ללא אילוזיה. זורמות, והמחאה או הרעיון המנחה מועברים בצורה טבעית ומשכנעת.

קונצרט

אורטוריה מסוכרת

מאת יצחק שור

כאשר האזנתי לאורטוריה „עת לחרות" בתיאטרון ירושלים (19.7.87) לכבוד נתן שצ'רנסקי, נזכרתי בבדיחה המרושעת. המגדירה מיהו ציוני: ציוני הוא יהודי אחד, אשר מתרים יהודי שני כדי לסייע ליהודי שלישי לעלות לישראל.

חברי כנס החזנים העולמי, אשר ניצבו על הבמה, שרו בלב יהודי מורתח נגד המשטר הסובייטי, אשר מונע מציונים טובים לעלות לארץ אבותיהם. אני משוכנע שהם גם תורמים בארצות־הברית, כדי לסייע לסירובניקים לצאת לחופש, אבל הם כבר השיגו את החופש או למה שיעלו?

שמחה רוזנבאום כתב את הלברית, אשר מתאר בלשון ספרותית ודרמאטית את משפט שצ'רנסקי. החזן צ'רלס דוידסון חיבר את המוסיקה ואף ניצח על המקהלה, המורכבת מגברים ונשים, משני סולנים ומפסנתרן הישראלי ריימונד גולדשטיין.

המוסיקה של דוידסון יונקת את כוחה מן המסורת המזרח אירופית ומהטכניקות המוסיקאליות הקלאסיות והמודרניות: לצד הרמוניות בארוקיות בולט יסוד כארומטי.

הצרה היא, שיצירתו של דוידסון חוזרת על עצמה. הוא מרבה להשתמש בפאתוס, ובכמות גרושה של שמאלץ. כך, למשל, כאשר הוא מבקש לתאר את ירושלים ואת השאיפה לחופש, הוא מעלה את הסולן לשיר את דמות שצ'רנסקי לטונים גבוהים (סול־לה) ותובע מן הסולן לשיר בפורטה כפול שלושה.

מקהלת „אנקור", בניצוחו של ארנון מרוז, פתחה את הקונצרט במחרוזת שירים מאת דוידסון, לפי מילים שכתבו ילדים. בדרכם מגיטו טרזינשטאט לאושוויץ. מקהלת „אנקור" היא בעלת יכולת זמרתית טובה מכל בחינה שהיא. האווירה המלנכולית. שיצרה שירתם של האנקורים לא נגעה ללב • באשמת המלחין. אם נושא הבשורה המוסיקאלית של יהודי ארצות הברית הוא צ'רלס דוידסון, הרי שכדאי שהיהודים הטובים משם, ישלחו כמה מצעיריהם להשתלם במוסיקה יהודית. כאן בירושלים. אצל תלמידיהם של המלחינים והפרופסורים לקומפוזיציה אנדריי היידו ומארק קופיטמן.

בהעדרה של עלינא תורי, נערך המדור ע"י לאה אוני

שקרים לאורך ההיסטוריה

מסע השמצות אנטישמיות בפולין ● מתב:לט יאז'י אור־בן בעל תואר שר בממשלה ועתונאי ממוצא יהודי, שלקח על עצמו „להפר" את השתיקה אודות יציאת היהודים ב־1968 ● ההתעסקות בפרסומים מסולפים, כגון אלו, גם כאשר המשמיצים הם יהודים, המבקשים באובסטיביות לעזכות זאת — היא בגדר חובה

מאת יוסף שמי

בפולין אין יהודים, יש זכרונות, וזמור ארכיוני, מבנים, בתי־קברות ובעיה מצפונית. הדבר דומה לאורגן קטוע רגל המתלונן שוב ושוב על כאבים וגרודים בכף הרגל שאיננה.

לפני כמה חודשים פירסם סופר ידוע מאמר וידוי אודות יסורי מצפון שלו על מה שנעשה על אדמת פולין, בשנות ה־1945־. המאמר פורסם בשבועון קאתולי „טיגודניק פוכשכני", המשוייך לצמרת הכנסיה הפולנית. מחבר המאמר עמד על כך, כי הפולנים לא היו שותפים לרצח. אך בכל זאת היו ערים למעשה, הם ממשיכים להתגורר בבית מזוהם ומטונף בדמם של הנרצחים. הם לא ינוקו, כל עוד לא יבקשו סליחה משארית הפליטה, לא יודו על כך שהיו עדים, לפעמים אדישים, לפעמים שמחים לאיד. אם כי לא שותפים. לא הפולנים הקימו מחנות השמדה או הפעילו אותם. אך עובדה היא, שעמדו מנגד כשהדבר קרה.

בתגובה, הוצף העיתון במאות מכתבים, שרובם יצאו נגד העמדה שיש לבקש סליחה. בין הכותבים היו גם פעילי המחתרת לשעבר דווקא מקרב השמאל. לפי ההגיון המעוות שלהם תקפו את היהודים על שלא התגוננו, לא ברחו, אלא להפך — דחו את היד המושטת ואת הנשק שבו יוכלו להתקומם, להתנגד, להילחם... הפולנים אף האשימו את היהודים בסיוע לנאצים במעשיהם ואגב בספרי היסטוריה לבתי־ספר יסודיים ועל־יסודיים, שולט קו בזוי זה כלפי היהודים).

אחרי כמה שבועות של פירסום תגובות, כולל אוהדות, כלפי הסופר שהעלה את הנושא, הודיעו עורכי השבועון, כי הם מפסיקים את הפרסומים. הם ציינו גם שהרוב המכריע של התגובות היו אנטישמיות במהותן. נזכיר שהמדובר בשבועון, אשר מזה שנים מנסה לשנות את הלכי הרוח בציבור הפולני ברוח „האקומני", על כל פנים השבועון נזהר, שלא להשתלב במסע ההשמצה האנטישמי, המתנהל מעל דפי העיתונות הכפופה לממשלה ולמפלגה.

לא יכול לנתק עצמו

בעוד שההתחשבנות הפולנית־יהודית, הנוגעת לתקופת השואה, היא בגדר „רכשת" כלל פולנית, הרי שמעשה הגירוש הכמעט סופי של היהודים ב־1968 מהווה „נכס" המפלגה הקומוניסטית בלבד. גם חלק מהאינטליגנציה „קנה" את הטענה, כי בסה"כ הוגר בדין „בתוך המשפחה", — והכוונה לצמרת השלטון. אך לא כולם מקבלים עמדה זו, ואף יש הדורשים במופגן „הלקאה עצמית", בגין מעשה זה. הנושא עולה שוב ושוב גם בזמן המגעים עם נציגי היהדות, ונציגי המפלגות הלא־קומוניסטיות במערב. השלטון אינו יכול לנתק את עצמו ממעשה הנבלה של 1968 גם אילו רצה. משום שעד היום לא חלה תפנית יסודית בעמדת בריה"מ ושופרות התעמולה והבולשת שלה. כן לא נעלמו מארגני „חודשי הברזל" הפולנים מ־1968. הם ממשיכים לתפוס עמדות מפתח בשלטון. גנרל ירוזלסקי עצמו, היה ממונה על מנגנון התעמולה בצבא וכסגן שר ניצח על מקהלה אוירת כוח ואוירת משאבים.

הממשלה הפולנית, שלאחר דיכוי ארגון „סולידריות", שמרה עד כה על שתיקה בכל הנוגע למסע השמצה והדחות תחת הסיסמאות האנטי־ציוניות, המלוות בכינוי „גייס חמישי", שהודבק ליהודים ולאלה שהיו ממוצא יהודי, כל זאת בטענה, שאלה לא קיבלו את עמדתו של המשטר בנוגע למדיניות חוץ ופנים. למעשה, דרשו מכל יהודי או כזה ממוצא יהודי, להשתתף בשיסוי אנטישמי, דרישה שניסח מנהיג המפלגה האנטישמית רומן דמובסקי כלפי יהודים מתבוללים עוד בראשית המאה.

כאמור, ו־ה"מ ווייצ'ך ירוזלסקי שמר עד כה על שתיקה בנושא, כשמקביל הוא עושה למען שינוי האווירה, למען קשירת קשרים עם ישראל ועם נציגי היהדות. אך יחד עם זאת, ממשיך המשטר הפולני להעלים עין מפעילות קבוצות אנטישמיות, כולל מפרסומים אנטי־יהודיים.

לשים קץ

אין לדעת אם כעת חל שינוי בעמדה זו. על כל פנים יש לציין, כי דוברו של גנרל ירוזלסקי בדרגת שר, פרסם בשבועון „פוליטיקה" מאמר ארסי. המאמץ את כל העמדות והטענות שהיו בשימוש, בעת מבצע הגירוש ב־1968. יאז'י אורבן, בעל תואר שר בממשלת פולין, עיתונאי ממוצא יהודי, המכחיש חוור והכחש את קשריו עם בני עמו, פירסם, הפעם בשבועון „פוליטיקה", בשם בדוי יאן רם. הוא לקח על עצמו משימה — „לשים קץ לשתיקה, שאפפה את נושא יציאת היהודים" ב־1968. לפי תאור זה, כל אלו שעזבו את פולין, כבר נטשו את העם הפולני אליו התיימרו להשתייך עד אז. הם בחרו בישראל, ובזה גם עשו בחירה לאומית ופוליטית.

עילה לכתבה מצא המחבר ברפורטז'ה של וולדימיר סטרומינסקי, שאביו היה שר בממשלת פולין והודח ב־1968. ובכן, הרפורטז'ה ב„ג'רוזלם פוסט" שימשה יסוד לדוברו של ירוזלסקי לגולל על כל אלה שעזבו את פולין עדימת חטאים. רשימה שלמה, התואמת להפליא את החרשים שהופץ בימיו של גנרל מוצ'אר.

אורבן כתב דברים הפוכים ב־1968, כשהיה כתב השבועון „פוליטיקה", עיתון שהלאומנים רצו לחסל, משום שהיו שם „יותר מדי יהודים". ברשימת היהודים שיש לפטר מעבודתם (כתנאי להישרדותו) נכלל גם יאז'י אורבן. אך זה רק פרט שולי. המעניין הוא שדוברו של גנרל ירוזלסקי מאשים ב„קוסמופוליטיות ובנטישת האידאל הקומוניסטי" לא רק את אלה שהיגרו ב־1968. למעשה, הוא משליך את האשמה הזו גם כלפי אלה שהיו במפלגה המחתרתית. לדבריו, הם היו „פקידי הקומינטרן", מילאו את תפקידים בהתאם לצו הפניה מהמרכז המוסקבאי. פעם היו בגרמניה, פעם בפולין, פעם באוסטריה. הנאמנות שלהם היתה כלפי המרכז, לא כלפי העם מתוכו יצאו.

אגב זה, מכתים המאמר ב„פוליטיקה" גם את המפלגה הקומוניסטית, שירוזלסקי מתיימר להיות ממשיך דרכה. אורבן יורק בפרצופם של הקומוניסטים, מאשים אותם בבגידה אידיאולוגית ולאומית, ומציג את ירוזלסקי ואת התנועה השלטת מאז 1945 כתנועה לאומית. ניגוד לקוסמופוליטיות שהונחה ביסוד הקומינטרן עד 1943, עת פוזר הגוף הזה וכל המפלגות הקומוניסטיות „זכו לעצמאות". בנוגע למפלגה הפולנית, זו טענה

גנרל ירוזלסקי –
באמת עושה לשינוי האווירה?

מצחיקה, בין מפלגות „הגוש" היא הכפופה ביותר לקו הקרמלין. מכל זה נובע שוב, שאין מקום במפלגה הפולנית ליהודי. רק „פולני מלידה", מדורי דורות, ראוי לכבוד גדול — הצטרפות לרשימת הנבחרת.

מבצע הדחות

אך העיקר, שבחיבורו של יאז'י אורבן, הוא נושא ההגירה. למה עזבו את פולין? לפי הגירסה שלו קרה הדבר במסגרת „חילופי משמרות" בתוך המפלגה. בצמרת המפלגה והמנגנון. דבר כזה קרה גם ב־1980־1983. עת הודחו אנשי גיירק, המזכיר הכללי שירש את גומולקה. גם ההדחות הללו היו כאובות וגרמו סבל לאנשים רבים. יוצא מזה, שחילופי גברי במדינה סוציאליסטית הוא מבצע הדחות, שבו כשרים גם אמצעים גוועיים.

יאן רם מציג את גירוש היהודים כהחלפת „מערכת עובדי מדינה ומנגנון המפלגה". אך ב־1968 נעשתה ההחלפה באווירה אנטישמית ברוח הפוגרומים שהיו בפולין, בשנות השלושים. חילופי גברי במנגנון, מילא, אך מה בין זה ובין סילוק רופאים מעבודתם. וזריקה לכלבים מהגרסים מן השורה. עובדי מתחל, חייטים בקואופרטיבים בעיר לודז', קואופרטיבים שנוסדו בכסף הג'וינט. מה בין זה ובין סילוק עובדי מחקר ואף סטודנטים מאוניברסיטאות, ארגון אסיפות נגד „התוקפנות הישראלית" ואילוץ אנשים „ממוצא יהודי" להשליך בוץ כנגד ישראל באיום פיטורין?

בניגוד למה, שכותב בעל המאמר ב„פוליטיקה", לא החליפו המהגרים את נאמנותם הלאומית ולא לבשו מיד „טלית וציציות". 80 אחוז ויותר השתקעו במדינות המערב ולא בישראל. לאסונם הגדול הם לא יכלו כבר לחזור לחיק היהדות, פשוט הם התרחקו מרחק רב מדי. ילדי המהגרים יהיו לאמריקנים, שוודים, דנים ואף גרמנים. יש לזה תרומה מכרעת של המשטר הקומוניסטי הפולני, אשר העניק לכל מהגר ממוצא יהודי אשרת יציאה בנוסח המועתק מהרייך השלישי. אשרה השוללת את כל הזכויות האזרחיות. כרוכה למשטרים מסויימים. לא העניקו, עד לא מכבר, לרוב המהגרים שעזבו את פולין אחרי 1968 אשרת כניסה לפולין. גם כיום מתנהלת „סלקציה" בהענקת אשרות כניסה. כל גרמני, אוסטרי, גם אנשי ס.ס. זוכים ליחס של כבוד כאשר הם נכנסים לשערי פולין. עד לא מזמן היו מקרים של ביזוי יהודים שחצו את הגבול, למרות שכבר קיבלו אשרת כניסה. עד עצם היום הזה עומדת הרשימה. שהכין גנרל מוצ'אר של יהודים, אשר שינו את שמותיהם ולא ניתן היה לזהות אותם. הרשימה כוללת גם את אלה שעזבו את פולין אחרי 1945, או אף לא חזרו ממקום מקלט שמצאו בזמן המלחמה. או אחרי השיחרור מהמחנות הנרצניים. ברשימה גם שמו המקורי של יאז'י אורבן.

להימנע מסילופים

המאמר ב„פוליטיקה" המלא וגדוש סילופים, בתוכם הטיעון, שהיהודים באו לפולין מאיזורי ספר רוסיים, במשפט אחד הופכים את יהודי פולין, שלהם היסטוריה של אלף שנות ישיבה בארץ זו, לערב רב של פליטים מרוסיה, גרמניה ועוד. אילו רק טרח המחבר להציץ בספרה של אליזה אוז'שקובה „מאיר אזופוביץ'", יכול היה להימנע מסילופים כמו אלו שיהודי פולין הם בנים ונכדים של הבורחים מפני המהפכה הבולשביקית או הפוגרומים האוקראיניים. האמת היא, שאף לפני מאתיים שנה לחמו היהודים נגד הפולשים הרוסים, במסגרת הגדוד של ברק יוסלביץ'. לחמו במרד ינואר 1861, במלחמות פולין. רוב החיילים והקצינים של הצבא הפולני שקם ב־1943 בבריה"מ היו יהודים.

השאלה הנשאלת היא. האם כדאי להתעסק עם פירסומים כאלה? ובכן, חייבים. חייבים גם כאשר המפיץ הוא מלחך פנכה ממוצא יהודי. לאומני פולני אחר, מנהיג הפלנגות מלפני מלחמת העולם השניה בשם פייסצקי, היה גם כן ממוצא יהודי. פייסצקי ודומיו הפיצו סטראוטיפ של יהודי רודף בצע, חומס נשים נוצריות. זומם מזימות להתעשר מריבית קצוצה ועוד. גם התעמולה הקומוניסטית תורמת את תרומתה שלה לדמותו „המסורתית" של היהודי, כיהודי הוא לעולם קוסמופוליט. לעולם יבגוד בעם הנותן לו מחסה. ינטוש את התנועה המתקדמת ויצטרף לכוחות החושך האימפריאליסטיים. הצטרפותו לתנועות שחרור, לתנועות קידמה חברתית היא תמיד אינטרסנטית. כדי לנמק הנחה זו מפקיעים מהיהודים כל גיבור, שאינו תואם את הדגם.

כך „העבירו" מאות מגיבורי המחתרת מתקופת המלחמה לשורות העם הפולני. הרוסי, האוקראיני, כדי שלא תהיה סתירה בין התיאוריה שלהם ובין מה שקרה באמת.

סירות מירוץ רצחניות

מאת לארס פויין „רויטר"

הרחק ממוקד מלחמת המפרץ בין עיראק ואיראן, נהפך עסק משפחתי, באחד הפרורים של שטוקהולם, כלי כוונה למקור של נשק איראני חרשני.

כ־50 סירות אלומיניום מבריקות, אשר נבנו על־פי הזמנה במספנת בוגהאמאר למען משמר החופים האיראני לשם רדיפה אחרי מבריחים, הוחרמו על־ידי המשמרות המהפכנים האיראניים לשם התקפות בזק על מיכליות במיפרץ.

איראן משתמשת בסירות, שנועדו במקור לשיט השעשועים, לביצוע התקפות טילים על אוניות סוחר, העושות עסקים עם כוויית. אשר מצידה תומכת בעיראק, במלחמתה בת שבע השנים עם איראן — מוסרים מקורות בענף בניית אוניות ובמודיעין.

יעילותן הקטלנית בהתקפות על מיכליות עלתה לחדשות עם החלטתה השנויה במחלוקת של ארה"ב לשגר לאיזור אוניות מלחמה כליווי והגנה על צי הסוחר הכוויתי המשמש מטרה להתקפות.

הסירות בעלות המהירות של 50 קשר, המאויישות על־ידי המשמרות המהפכניים שמפעילים טילים משוגרים ביד, נראו לראשונה בפעולה צבאית ב־15 באפריל השנה, ומאז שימשו ברוב ההתקפות האיראניות על הספינות במיפרץ. בין היו אוניית משא פיליפינית טעונה מיכלית־על יפאנית, מיכלית־על ולמרבה האירוניה — אף כלי־שיט מסוג זה, שבבעלות שבדיה.

„הן כלי שיט מהירים ויעילים מאוד. בעלי פוטנציאל צבאי רב", אמר ארון קארפ, המנהל לחקר סחר הנשק במכון הבינלאומי, היוקרתי עד מאוד, לחקר השלום בשטוקהולם (סיפרי"י). „צוות קטן יכול להפעיל מהם מכונת ירייה כבדה, באזוקות וטילים ג'ט וג"מ ידניים לשם תקיפת אוניות", הוא אמר ל„רויטר". והוסיף — „ייתכן שלא די בכך כדי להטביע אוניית־משא גדולה או אוניית צי, אך ניתן בעזרת הסירות לגרום לשיבושים ונזקים רציניים. ואולי זה די למטרותיה של איראן", אמר.

מספנות בוגהאמאר, שמשרדיהן מצויים באחד הבניינים משלהי המאה הקודמת, הבנויים עץ ולבנים אדומות, ליד מארינה אידילית, מעסיקות 15 עובדים, ומחזורה הכספי השנתי מגיע עד ל־5 מיליוני דולארים. המספנה, בפרוור העשירים לידינגו, בונה על־פי הזמנה סירות קטנות ובינוניות, לרבות סירות טיולים, מעבורות וסירות מירוץ, ומעורבותה, הבלתי־צפויה במלחמת המפרץ, אינה מתקבלת מצידה דווקא, בברכה.

„שימוש האיראנים בסירות שלנו הוא נורא, לעזאזל", אמר טאגה בוגהאמאר, שאביו ייסד את העסק המשפחתי ב־1905: „לא יכולנו לצפות את הדבר מראש" אמר ל„רויטר" בהסבירו, כי נציגי החברה ביקרו באיראן, כדי לוודא שמשלוח נסיוני של 10 סירות, בשווי של 200,000 דולאר האחת, משמש אך ורק למטרות אזרחיות. הסירות נמכרו לאיראן בקבוצות בין 1982 ו־1984.

בוגהאמאר בן ה־73, שבעקבות פרישתו מנהלים עתה שני בניו את החברה, אמר כי סירות הקאבינה נמכרו גם לאיחוד הנסיכויות הערביות ולטאיוואן ככלי שיט משטרתיים. אך החברה לא תקבל עוד הזמנות יצוא, חרף ההתעניינות הרבה בהן, מצד קניינים זרים.

המשמרות המהפכניים יוצאים להתקפותיהם, באמצעות סירות הקאבינות. משלושה איים במפרץ, וביניהם אליפאריייה בצפון, בין ערב הסעודית ואיראן, ואבו־מוסה במרחק של 90 ק"מ ממיצרי הורמוז. החיוניים מבחינה אסטרטגית. כלי השיט, שאורכם 13 מ' וגופם בנוי לפי דגם של סירות מירוץ, שתיכננו מספנות בוגהאמאר, מונעות על־ידי שני מנועי דיזל ומצויידות במכ"ם. הן תוקפות בדרך־כלל בלילה, ומנצלות את מהירותן, כדי להתקרב עד למרחק של 60 מ' מן המטרה. ואז הן פותחות באש. יתרון נוסף שלהן הוא שהן קטנות מכדי להיראות על מסך המכ"ם.

לדברי ארון קארפ מן המכון לחקר השלום מוכתב השימוש במערכות נשק אלה ואחרים מצד איראן במלחמת המיכליות, שהחלה בה עיראק במטרה לגזול ממנה את הכנסותיה החיוניות מנפט, על־ידי כורח המציאות. בלא שתבחר בכך. הסירות השבדיות הן רק דוגמה קיצונית לקלות שבה ניתן להפוך סחורות אזרחיות לנשק. „זה כאב ראש ליצואניות בכל העולם.

שגרירות עיראק בשטוקהולם אכן התריעה, כי איראן עלולה להשתמש בסירות בוגהאמאר למטרות צבאיות. ואולם המפקח על חומרי מלחמה של שבדיה, השומר בקפדנות על מניעת יצוא מלחמתי למדינות במצב מלחמה או באיזורים בלתי־יציבים, אישר את העיסקה. „היה ברור לחלוטין שהסירות הן אזרחיות", אמר סוון אריק בקיוס, פקיד במשרד לחומרי מלחמה: „גם במשאית או במכונית נוסעים ניתן להשתמש במלחמה". הסביר: „אך הן נחשבות בכל זאת כרכב אזרחי. הרי עלינו למתוח קו, במקום כלשהו".

ממשלת שוודיה מסרבת להגיב על הפרשה המביכה מבחינה פוליטית, באומרה רק זאת, כי מדיניותה של שבדיה היא למחות נגד כל התקפה על הספינות המסחריות.

הנביאים ידעו

התנגדות החרדים לחפירות ארכיאולוגיות ואוזות היא שערורייה לאומית שאין הדעת סובלת אותה. עצם העובדה שקברם של משה רבנו, ושל שאר הנביאים, בלתי ידוע אומר דרשני. הם חזו את העלול לקרות כעבור כמה דורות. אם ישריינו לעצמם אוזות קבר ואחרים ינהגו כמותם — כסופו של דבר לא יוותר אף שעל אדמה לעיבוד או למדרך כף רגל, והארץ תיהפך לבית קברות ענקי ולא לבית לקבוץ בו את נדחי ישראל.

הפירוש הנכון של תחיית המתים וחזון העצמות היבשות איננו כפשוטו, אלא בא ללמדנו כי אלה האפיקורסים, הדוגלים בעליונות החומר על הרוח חיים כמתים. באחרית הימים, תפעם בקרבם רוח ההומאניזם ותחייה אותם, ו„העצמות היבשות" יקרמו עור וגידים והגוף, והעם ישוב לתחייה ויהיה אור לגויים בור וכסיל לא יבין זאת.

הרב יעקב טרבס.
אוזו העם צל עובר, ירושלים.

איזה עתיד?

ביום 16.7.87, בעת ביקור בנצרת אמר ראש הממשלה: „אני ניקט עוק כמאני חושב כה יכול להיות אם ותקום ממשלת מערך ללא הליכוד — אנו היחידים שיכולים להבטיח לעם ישראל עתיד שאין בו בכיה ובכייה לדורות.

אוי ואבוי לעם היושב בציון כשהליכוד מסוגל ויכול להבטיח עתיד. ראינו והרגשנו בשבע השנים שהליכוד היה בשלטון:

אינפלציה של מאות אחוזים. מלחמת לבנון האומללה, שחורות למעיד יצאנו מן הבוץ הדרגה צעירים ברחו מן הארץ כדי לא ללכת למילואים בלבנון. במקום להקטין את החוב החיצוני הוא גדל בכמה מיליארד דולרים והכסף בוזבז. קופת המדינה נותרה ריקה ללא כיסוי זה. במקום לבנות מפעלים, בניתם קריונים: במקום לבנות דירות לחיילים משוחררים ועולים שלא יעזבו את הארץ, בניתם וילות בגויה. במקום להקטין את מספר מחוסרי העבודה, גדלה האבטלה. מפעלים פשטו את הרגל ונסגרו בגלל הריבית. במקום לתת לעם תעסוקה יצרנית שתגדיל את היצוא — עשיתם תעסוקה בבורסה.

אני מייעץ לראש הממשלה לצאת בהקדם האפשרי לפנסיה. יחד עם השרים שלו ויתקיימו דברי בגין „תנו לחיות בארץ הזאת".

בצלאל פלרמן, קרית מוצקין

לא בוער לו

שמיר מזכיר לי אדם, הלוגם בניחותא מים צוננים ומולו — יער עולה בלהבות. אך הוא אומר שזו רק טעות אופטית. פאטה־מורגנה. רעש אדמה אדיר מלווה את השריפה. והוא קובע שזו טעות אקוסטית. לדידו הכל טוב ויפה ושקט: החיים מתנהלים על מי מנוחות. האיש מחייך ואומר לעם, שלכו מלא חרדה: הרגע עמי, הרי אלוהים איתנו, זה רק חלום בלהות — שום דבר לא בוער. גם הפמליה סביבו סומים וחרשים כמוהו.

אך היער בוער, האדמה רועדת והמלחמה הגורלית מתקרבת אל סף ביתנו. אנשים שעיניהם לא הוכו בסנוורים מציעים: נדבר איתם. גם ביניהם ישנם שפויים שיהיו מוכנים למישרות.

סאדאת האמיץ בא אלינו בשם השלום, אך לא יכול היה להשיגו בלי התערבות וגיבוי של המעצמה הגדולה הידידותית, שהוסיפה את ידה ללחיצת הידיים המפורסמת בושינגטון, כך נולד השלום, ונולדה הפשרה. על אחת כמה וכמה לא יוכל חוסיין הקטן להושיט ידו לשלום בלי הבטחת גיבוי מצד מעצמות המערב.

שמיר יודע זאת היטב. על כן הזמנתו למשא־ומתן ישיר („אין צורך במתווכים") היא זריקת חול בעיניים.

סוניה שבואלי, באר־שבע

אחריות עיתונאית

כל אדם רציני מרגיש אחריות לדברים שהוא אומר. האחריות יותר גדולה כאשר הוא לא רק מדבר, אלא כותב. אין ספק שהאחריות של עיתונאי מקצועי למה שהוא כותב הרבה יותר גדולה. הכתבת המדינית של „על המשמר", דליה שחורי, מציגה חוסר אחריות מוחלט. במאמרה „בעקבות המשלחת הסובייטית" („על המשמר", 24.7.87) היא כותבת, כי „רוב היהודים הסובייטים שהורשו להגר מבריה"מ חיים מחוץ לישראל".

מעניין מנין קיבלה דליה שחורי נתונים אלה. כנראה ממקור ידוע, „כך כולם חושבים". אבל יש עוד מקורות: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד העלייה והקליטה, המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ וכיו"ב. צריך רק להרים שפופרת ולשאול באחד הגופים האלה, כדי לדעת שיותר מ־60% מיהודי בריה"מ שהורשו להגר ב־20 השנים האחרונות — חיים היום במדינת ישראל. יתרה מזו. בנתונים אלה השתמשו לא אחת גם נשיא המדינה, שרים ואישים אחרים. אבל דליה שחורי לא צריכה לבדוק. היא כבר „יודעת", או אולי פחות מ־40% זה „רוב" בשבילה?

גריגורי קנובין, סאסא

● כדורגל

הקדטים זכו בגביע טוקאיי

שרות „על המשמר"

נבחרת הקדטים של ישראל בכדורגל זכתה אמש בגביע טוקאי לאחר שגברה במשחק הגמר של הטורניר שנערך בהונגריה על נבחרת מזרח גרמניה 2:3 בתום הדו־קרב בעיטות עונשין מ־11 מטרים.

במשחק מול המזרח גרמנים לא נכבשו שערים גם בתום דקות הארכה. אז דייקו טל בנין, גיל ססספורטס וצחי אלטיט מהנקודה הלבנה וזיכו את הנבחרת בגביע.

השחקן הבולט במגרש היה גיל ססספורטס מהפועל באר־שבע שנבחר גם לשחקן המצטיין של הטורניר כולו.

בעקבות הנצחון הוזמנה הנבחרת לטורניר גם בשנה הבאה.

השחקנים הצעירים סיפרו אמש כי התרגשו בעת נגינת ההימנונים שכן היה זה המפגש הראשון מול כדורגלני מזרח־גרמניה.

עמוס מנסדורף על הפנים

התמונה שאומרת כמעט את הכל. אלוף הטניס של ישראל, עמוס מנסדורף במצב רוח קודר לאחר שנוצח להודי ראמש קרישנאן 10:8, 6:0 במשחק הרביעי בגביע דייויס (0:4 להודו) (תצלום: איי.פי)

הגשם הציל מתבוסה 5:0

● טניס

מאת ק. גושי
כתב „על המשמר" בהודו

ניו דלהי. — הודו גברה על ישראל בסידרת נצחונות חלקים בשלב רבע הגמר בגביע דייוויס בטניס 0:4, כאשר ראמש קרישנאן הביס אתמול את עמוס מנסדורף במשחק ההשלמה הראשון שנמשך 71 דקות.

במערכה השניה נכנע מנסדורף כמעט ללא קרב — ונראה שהחום הכבד, הלחות והשמש הקופחת הוציאו אותו משווי משקלו והוא הפסיד בה 6:0.

המשחק השני בין גליקשטיין וססאנדרובאל הופסק בעודו באיבו עם התחלת גשמי המונסון.

הקהל היה קטן הן בגלל מזג האויר הקשה והן מאחר שבתום שני ימי המשחקים הראשונים היה נצחון רבע הגמר מונח כבר בכיסה של הודו.

ויג'אי ארמיטראז' פרש ממשחק הגומלין השני בגלל פציעה במרפק. במקומו עלה הרביעי בנבחרת ההודית, הצעיר וססאנדרובאל.

מזג האויר השתנה לפתע במשחק ההשלמה השני, בשלב המשחקון השמיני של המערכה הראשונה. טפטוף קל לא מנע מן המשחק להמשך עד המשחקון ה־11, כאשר גליקשטיין הוביל 5:6. אך גשם שוטף הפסיק את המשחק שחודש בעת הפוגה ווססאנדרובאל ניצח 8:10.

השניים נטשו את המגרש כאשר הגשמים לא פסקו, והמארגנים יכלו להאנח אנחת רווחה ולציין בסיפוק שהתחרויות התנהלו ללא תקריות.

מלבד התוצאה, שמזכה את הודו בעליה לחצי הגמר, הרווח לטווח רחוק הוא קשירה מחדש של הקשרים הספורטיביים בין הודו וישראל.

● הפאראגוואי ויקטור פצ'י ניצח את סרג'ין קאסאלס 6:2, 3:6, 2:6, והישווה ל־2:2, במשחק בין פאראגוואי לספרד.

נחמת הטניס אצל הצעירות

דניאלה בלנקה זכתה בטורניר גביע הזהב בטניס שהיה במרינקסורט לאחר שניצחה בגמר את לימור זלין 4:6 3:6.

הישראליות זכו גם בתחרות לזוגות כשגברו על הגרמניות הלם ווירים 2:6, 1:6.

רניאל לפלר ואלירן קצב נוצחו בגמר הזוגות ע"י צמד ממערב גרמניה ואילו לפלר סיים שלישי בתחרויות ליחידים.

הטניסאים הצעירים במקום העשירי

נבחרת הנוער של ישראל בטניס סיימה במקום העשירי בגביע גלריו שהוא אליפות אירופה לנוער עד גיל 18. ישראל גברה על לוכסמבורג 1:2.

אוהד ויינברג והבועז מרנשטיין, ניצחו במשחקי היחידים, ולאחר מכן נוצחו יובל הירש ואוהד ויינברג במשחק הזוגות.

לאחר מכן התמודדה ישראל מול אנגליה ונוצחה 2:1. בועז מרנשטיין היה היחיד שניצח בתחרות ליחידים.

16 מדינות השתתפו באליפות שהיתה באיטליה.

הורביץ נוצח בגמר בלוכסמבורג

שגיא הורוביץ נוצח בגמר הטורניר הבינלאומי בטניס בלוכסמבורג ע"י האירי אוהלן קייסי 6:7, 2:6, 4:6.

בחצי הגמר גבר קייסי על יובל הירש 2:6, 2:6 וההורוביץ גבר על רייכנבורג מברזיל 6:2, 1:6, 4:6.

אוסטרליה – מקסיקו 1:4

אלוף ווימבלדון פאט קאש, הוביל את נבחרתו — אוסטרליה — ל־0:4 מול מקסיקו כשגבר על חורחה לוזאנו 6:3, 6:4. אולם לאוראיה העניק את נקודת הכבוד למקסיקו כשגבר על וולי מאסור 7:5, 6:4.

בגביע דייויס באיזורים, ניצחה סין את יפאן 3:2 ושוייץ הכניעה את בולגריה 5:0.

שבדיה — צרפת 1:4

ה„פיינליסטית" מאשתקד בגביע דייויס, נבחרת שבדיה, העפילה לחצי הגמר ותפגוש את המנצחת בין ספרד ופאראגוואי (1:2), לאחר שניצחה את צרפת 1:4.

קנט קרלסון בן ה־19, גבר על הנרי לקונט 7:5, 6:2, 7:5.

במשחק האחרון ניצח מאטס וילאנדר את טיירי טילאן 6:4, 6:3.

בתחרויות על הישארות בבית העליון, הכניעה צ'כיה את ארגנטינה 5:0.

● כדורעף

קבוצת הנשים בכדורעף, אייטה שסיימה רביעית בליגה המערב גרמנית עורכת מחנה אימונים בארץ ובסוף השבוע קיימה שלושה משחקים עם קבוצת הבנות של הפועל נעמן.

במשחק שנערך ביום שישי ניצחו הגרמניות 1:2, בשבת ניצחו בנות נעמן 0:2 ואתמול שבו וניצחו בנות נעמן 0:2.

אתמול בלטה כל השישיה הראשונה של בנות נעמן ועיקר הדברים אמורים לגבי השחקנית בת המיעוטים אכלס.

הקבוצה המערב־גרמנית תמשיך השבוע לקיים בארץ אימונים ומשחקים.

● קליעה

הקלעים עוד לא באירופה

יו"ר הנהלת התאחדות לספורט עמי שלף הבהיר אתמול שאיגוד הקליעה הישראלי התקבל כאיגוד נספח לאיגוד האירופי ולא כמי שנמסרו בהודעות קודמות, שלא על דעתו, מתוך חוסר דיוק וסזיוות שישראל התקבלה לאירופה.

שלף הוסיף שמשמעות ההחלטה שישראל יכולה להיות מוזמנת לתחרויות באירופה אולם אין חובה על המדינות האירופיות להזמין את ישראל.

השיאים שיקבעו ע"י קלעי ישראל יוכרו במסגרת האירופית.

● סין נטלה את תואר אליפות אסיה באתלטיקה בסינגפור, כשצברה 21 מדליות זהב, לפני קאטאר חמש, יפאן ארבע, דרום קוריאה והודו — שלוש כ"א.

היסטוריה בטור־דה־פראנס

רוכב האופניים סטיבן רוץ' בן ה־27 מדבלין עשה היסטוריה, בהיותו הרוכב האירי הראשון שזכה בטור־דה־פראנס, מרוץ האופניים הארוך, המפרך, היוקרתי והעשיר בעולם.

רוץ' הבטיח למעשה את זכייתו בקטע הלפני־האחרון (24), ושמר על יתרונו עד תום, בקטע ה־25 למרחק 192 ק"מ למרכז פאריס שאנז־אליזה ניצח האמריקני ג'ף פירס.

חודש לפני־כן זכה רוץ' בג'ירו האיטלקי (הקפת איטליה), וזוהי השנה השניה שבטור מנצח רוכב זר. אשתקד היה האמריקני גרג למונד, שפרש הפעם בגלל פציעה בציד ארנבות (גיסו פצע אותו בשגגה).

הספרדי פדרו דלגארו שלבש את „החולצה הצהובה" משך חמישה ימים, סיים שני והצרפתי ז'אן פרנסואה ברנאר שלישי.

זה היה אחד המירוצים המרתקים בשנים האחרונות, מכיוון שממש עד הקטע האחרון קשה היה לנקוב בשמו של המנצח. המאבק בין רוץ' ודלגארו התנהל עד „הגלגל האחרון".

ניצחונו של רוץ' העלה אותו להכרה הבכירה של הרוכבים הגדולים בה מצויים הצרפתים ברנאר הינו וז'אק אנקטיל, הבלגי אדי מרקס והאיטלקי פאוסטו קופי המנוח. שהמשותף ביניהם, שהם זכו בג'ירו האיטלקי ובטור דה פראנס באותה שנה.

בסיכום הקדים רוץ' את דלגארו ב־40 שניות, ואילו ברנאר פיגר אחרי המנצח ב־2:13 דקות.

רוץ' הקיף את שדרות אלישע, כשמאות אוהדים ניפנפו בדגלי אירלנד והריעו לו באנגלית ובצרפתית. „זה מאוד מרגש לראות כאן כל־כך הרבה תיירים ולשמוע את ההימנון האירי". את רוב שבע השנים האחרונות בילה רוץ' בצרפת והשתתף במירוצים המקצוענים שבסיסם בפאריס מאז 1981.

מדליות זהב בכפולות לקולודני, אילוז ואזולאי

מאת אריה גיטליץ

איתי אילוז מהפועל ירושלים, אורית קולודני מהפועל כפר סבא ושלמה אזולאי מהפועל עמק חפר היו מצטייני אליפות ישראל באתלטיקה קלה שננעלה אמש בהדר יוסף. שלושתם השלימו זכיות כפולות וזכו בסך הכל בשתי מדליות זהב כל אחד.

אילוז בן ה־22 מהפועל ירושלים, הלומד בארה"ב, הפגין ריצה איכותית ב־200 מטר וקבע את הישג השנה בשיא אישי 21.44 שניות.

אורית קולודני זכתה באותו מרחק בין הנשים והיתה קרובה כדי 7 מאיות השניה משיאה הטרי. קולודני קבעה זמן של 24.22 שניות וניצחה שוב, כמו ביום הראשון, את הגרמניה גבי שליי שקבעה 24.66 שניות. שלישית בריצה זו היתה אירדס גלעד מהפועל ת"א בזמן 24.97 שניות ורביעית ורד סמואל מהפועל ת"א 26.08 שניות.

שלמה אזולאי המצוי, בכושר מצויין, סיים שני בריצת 800 מטר בזמן 1.50.60 דקה, לאחר הצרפתי טיירי טונליה שקבע 1.50.02 דקה. שלישי בריצה זו היה שמעון פרנסקי מיפו"ת"א בזמן 1.51.99 דקה ורביעי אבי חלילי מהפועל מגידו 1.52.69 דקה.

מאוכזבים היו שני המועמדים שלנו לאליפות העולם באתלטיקה קלה שתיערך בסוף אוגוסט ברומא: אריה גמליאל ודליה נבות.

גמליאל ניצח בתנאים קשים — לחות גבוהה — בריצת 5000 מטר בזמן 14.19.92 דקות לפני הצרפתי דומיניק דלטרי שמשך את אריה ב־2000 מטר הראשונים ואח"כ נחלש עקב מזג האויר. הצרפתי קבע זמן של 14.39.69 דקות. שלישי הגיע יחזקאל חליפה ממכבי ת"א בזמן 14.39.86 דקה.

לדליה נבות ניתנה הזדמנות חוזרת ב־100 מטר משוכות. בשבת ניצחה דליה בזמן 14.14 שניות עם רוח נגדית, אתמול ניצחה דליה וקבעה זמן טוב יותר — 14.05 שניות בעזרת רוח סבירה אך היתה עדיין רחוקה מהמינימום הנדרש לאליפות העולם (13.70 שניות).

בן אגודתה של דליה, צפריר מינצר היה המאוכזב של האליפות. מינצר היה שני ב־110 מטר משוכות, רביעי בקפיצה לגובה, ואתמול רביעי בקפיצה לרוחק 6.89 מטר. בקפיצה זו ניצח יוסי גולינצקי מהפועל באר שבע, שיאן ישראל בקפיצה משולשת, כשקפץ למרחק 7.04 מטר וניצל את העדרו של השיאן רמי לבדן הפצוע. שני היה נחום רוגל מיפו"ת"א גם הוא ממצטייני אליפות שקפץ 6.91 מטר כמוהו אורי כוקאי ממכבי ת"א באותה תוצאה.

בריצת השליחים 4 פעמים 100 מטר לגברים היה אירוע פיקנטי כאשר בשביל מספר 8 רצו רצים שבעבר הקרוב והרחוק החזיקו, ועדיין מחזיקים, בשיאי ישראל. מני רוזנברג שיאן 200 מטר, יואב מקל שיאן ה־400 עד השבת האחרונה, מאיר קופלר ומיכאל יעקבי. הפעם כוחם לא עמד להם והם סיימו אחרונים. המנצחים היו רצי הפועל ירושלים — 42.08 שניות שזה שיא האליפות, לפני קבוצה מעורבת של רצים מחו"ל שקבעו 42.73 שניות. במקום השלישי יפו"ת"א — 43.17 שניות.

בין הנשים בריצה זו ניצחו בנות הפועל ת"א בזמן 48.73 שניות וניצלו את מכשלתן, בעקבות נפילת מקל, של בנות הפועל ירושלים. שניות היו האורחות מחו"ל 49.52 לפני רמת השרון 51.84.

שאר תוצאות הגברים

400 מטר משוכות: סונן מיקיש (גרמניה) 51.13 שניות, מרק ויטבי (בריטניה) 51.91 שניות. אילן גולדוסר (ראשון בין הישראלים) 52.01 שניות, אלון אליקים (הפועל ירושלים) 52.99 שניות.

דיסקוס: עופר גרשון (הפועל באר שבע) 44.98 מטר, שריר פלר (הפועל באר שבע) 39.40 מטר.

שאר תוצאות הנשים

400 מטר משוכות: פועה נייגר (הפועל ירושלים) 61.73 שניות. אידית מורלי 61.78 שניות.

800 מטר קיסטה אוקמה (מהולנד) 2.07.72 דקות. ערנה לנקרי (הפועל גליל העליון) 2.14.06 דקות, אפרת שם־טוב (יפו"ת"א) 2.18.48 דקות. פביאן גרינבאום (הפועל עמק חפר) 2.19.79 דקות.

קפיצה לגובה: גבי רוזן (הפועל ירושלים) 1.70 מטר שרה לנצנר (יפו"ת"א) 1.67 מטר, אפרת גרטש 1.64 מטר.

דיסקוס: צילה אשר (מכבי ת"א) 31.70 מטר שגית סגל (באר־שבע) 28.16 מטר, מיטל בראל (רמת השרון) 27.84 מטר.

● כדורסל

הפועל חיפה, כדורסל: יהיה טוב

מאת יוסף גלזר

עתיד קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה יוכרע היום בצהריים כאשר יפוג האולטימטום שהציב איל ההון יעקב שלזינגר המבקש לקבל לידיו את הבעלות על קבוצת הכדורסל של הפועל חיפה.

מועצת פועלי חיפה טרם חתמה על החוזה בשל אי קבלת הסכמה מן הועה"פ של ההסתדרות ומרכז הפועל בדבר שנוי הסטאטוס של מחלקת הכדורסל והעברתה לבעלות חברה פרטית.

בהפועל חיפה מאמינים כי יעלה בידיהם להשאיר בקבוצה את אבנר שם־טוב שטרם נרשם באגוד הכדורסל במרי אליצור רמלה עמה סיכם בראשי פרקים. אתמול גם הודיע רולנד יוסטון כי בכוונתו לחזור לקבוצה.

אם יעלו בתוהו המאמצים להחתים את קיט בנט הוזכרו שמותיהם של אלון שמר מהפועל איתן גנת ושל האמריקני מייקל פיגנבאום, בעבר אליצור קרית אונו. המועמדים לחזק את הקבוצה שתשחק בעונה הבאה בגביע קוראץ'.

פליישר בדרך לארה"ב?

מאת יצחק ויסהוף

שני מאמנים אמריקנים נפגשו בימים האחרונים עם הכדורסלן הבינלאומי עופר פליישר במטרה לשכנעו לבוא ולשחק בקולג'ים בארה"ב.

פליישר המבוקש גם ע"י מספר קבוצות ישראליות, כמו הפועל ירושלים והפועל הגליל העליון, נפגש כבר עם עוזר המאמן של אוניברסיטת וויציטה סטייט מקנזס, מייק כהן שחזה אמש בפליישר בטורניר הקיץ המתקיים ברמת השרון.

עם פליישר נפגש גם מרק סלונאקר מג'ורג'יה סטייט במטרה לשכנעו להעדיף את ג'ורג'יה על קנזס.

הכדורסלן סיפר כי שניהם לא באו לבחון אותו אלא לשכנעו לבוא ולשחק בקבוצותיהם. פליישר המתנשא לגובה של 2.10 מטר אמור להשתחרר משירותו הצבאי ב־9 בינואר אולם שלטונות צה"ל נענו לבקשתו והקדימו את שחרורו ל־9 בספטמבר.

„אם אחליט להענות בחיוב להצעות מארה"ב אהיה ב־10 בספטמבר על המטוס בדרך לארה"ב. בנוסף לכדורסל אלמד מינהל עסקים ובתום שנתיים אשוב לישראל עם ידע בכדורסל ותואר אוניברסיטאי ביד" ציין פליישר.

בלאט יעבור למכבי נתניה

מאת יצחק ויסהוף

דייויד בלאט ששיחק בעונה שעברה בקבוצת הפועל ירושלים קיבל שחרור מאגודתו ולפיכך יוכל להצטרף לשורות העולה החדשה לליגה הלאומית מכבי נתניה.

בלאט יהיה העברה השניה של נתניה לאחר שזו החתימה קודם לכן את הבינלאומי סטיב שלכטר.

הפועל ירושלים העניקה שחרור גם לשחקנית הבינלאומית טלי בירקאן שתעבור לשחק בשורות האלופה ומחזיקת הגביע אליצור ת"א.

סלקטר נזרק מהאימון

מאת: יוסף גלזר

בדיוק שבועיים לאחר שניצבו במרכז האיצטדיון בקרית אליעזר דוממים ובוכים ליד ארונו של השוער אבי רן ז"ל חזרו אתמול כדורגלני מכבי חיפה לאותו איצטדיון עם פתיחת האימונים הקדם עונתיים.

לפני האימון נערכה אסיפה מיוחדת בה הועלו קווים לזכרו של רן והודגש הצורך להמשיך בדרכו על ידי הצלחה ספורטיבית. לאחר מכן הוצגו בפני השחקנים היו"ר החדש יצחק אביעד וכל חברי ההנהלה החדשה.

לאימון הבכורה של דרור קשטן במכבי חיפה נלוותה תקרית כאשר היו"ר אביעד אסר על החלוץ משה סלקטר להכנס לאסיפת הקבוצה אחרי שזה סירב להתלבש לאימון.

הקרע בין סלקטר וקבוצתו נראה אתמול כחריף ולא מן הנמנע כי יוצב ברשימת העבירות.

מן האיצטדיון יצאו הכדורגלנים למגרש האימונים „קצף" בדרום העיר שם ערכו אימון בהדרכת מאמן הכושר אילן סלע, המשמש גם כמאמן הכושר של כדורסלני האגודה.

בין המתאמנים היו חוזרים הביתה דור לוי, שלום לוי, צדוק מלכה ורפי אוסמו הקטן שסיימו שנת השאלה בקבוצות שונות. האימון היה קצר מן המתוכנן בשל בקשתם של אחדים מן הכדורגלנים לעלות כמדי יום לבית משפחת רן לתפילת הערבית לזכרו.

אימוני מכבי חיפה ימשכו עד ה־13 באוגוסט עת תצא למחנה אימונים בסיטארד, הולנד.

דניאל ברילובסקי יצטרף לאימונים בתחילת אוגוסט וכך גם השוער המיועד.

אתמול התאמן רק שוער הנוער אריק שמואלי ונראה כי עד סוף השבוע יוכרע גורל מחליפו של אבי רן: אריה חביב, אדיר שמיר או בוני גינצבורג.

מגדלים הפרסים בגביע הטוטו

משחקי גביע הטוטו בעונה הקרובה יהיו קוסמים מאשר תמיד.

המועצה להסדר ההימורים בספורט העלתה את סכום כלל הפרסים לכ־1.5 מיליון ש"ח במקום מיליון ש"ח אשתקד.

קבוצה ליגה לאומית תקבל עבור נצחון בשלבים המוקדמים של גביע הטוטו כ־15 אלף ש"ח במקום 10 אלפים ש"ח בעונה שחלפה.

פרס הנצחון בחצי הגמר יהיה כ־25 אלף ש"ח במקום 10 אלפי ש"ח ואילו הקבוצה שתזכה במשחק הגמר תקבל כ־100 אלף ש"ח, במקום 60 אלף אשתקד.

קבוצת שמשון ת"א, שזכתה ב־5 נצחונות בשלב המוקדם וזכתה לבסוף בגביע הטוטו 1987, שילשלה לקופתה סכום כולל של 127,500 ש"ח. אם בעונה הקרובה תחזור קבוצה על הישג דוגמת הישגה של שמשון, היא עשויה לצבור יותר מ־200 אלף ש"ח.

● נבחרת בריה"מ זכתה בגביע העולם לקדטים בכדורגל עד גיל 16. כשניצחה במשחק הגמר בטורונטו את ניגריה 1:3 בבעיטות עונשין מ־11 מטרים.

סטלמך חזר הביתה

מאת משה רוזנברג

נחום סטלמך שב אתמול לאמן את הפועל פ"ת לאחר 18 שנה. 22 שחקנים נטלו חלק באימון ממנו נעדר החלוץ ניר לוין שנכנס לרשימת ההעברות.

הפועל פ"ת דורשת עבורו 160 אלף דולר. הכדורגלן עצמו אמר לכתבנו „אינני מתכוון כלל להתאמן בהפועל פ"ת ובשלב ראשון אשמור על כושר במכבי שעריים ובהפועל מרמורק שם אבקש להתאמן. אני יודע כי הפועל פ"ת דורשים עבורי סכום שאף קבוצה בארץ לא מסוגלת לשלם. מה שהם רוצים זה שאפחית מדרישותי הכספיות".

מהאימון נעדר גם השחקן המושאל רונן הלל עקב בעיות כספיות. גם אתן בורניוק, הקפטין, לא התאמן עקב פציעה... במגלשה הגדולה בלונה גל כשנחבל בצלעותיו.

שחקנים חדשים לא נראו באימון ושניים משחקני הנוער, טל מרכוס ואלון בוליקן, הצטרפו לקבוצה הבוגרת ולא מן הנמנע כי ישחקו גם בהרכב הראשון.

השוער רוני ג'רבי שגם הוא נמצא ברשימת ההעברות קיבל הצעה כספית אך לדבריו לא רצינית. היא מסתכמת ב־23 אלף שקל עונה. ג'רבי אמנם התחיל באימונים אבל מחפש קבוצה לאומית אחרת.

היצע במניות וביקוש לאיגרות חוב

מאת אלחנן הורוביץ,
כתב „על המשמר"

על המסחר בבורסה השפיעו הידיעות על היווצרות רוב בממשלה לאסור על הבנקים כל יעוץ במניות, באיגרות חוב ובקרנות נאמנות.

במניות החופשיות עלו 30 שערים, לעומת 280 שירדו ו־64 שנשארו בלי שינוי. במניות ההסדר עלו 4 שערים, לעומת 9 שירדו ו־5 שנשארו בלי שינוי. בשוק איגרות החוב עלה ערך השוק של הצמודות למדד ב־0.15%, בעוד שהצמודות למט"ח עלו ב־0.19% בממוצע.

מקרנות הנאמנות לא נמסר על שינויים גדולים.

הדולר השחור הוסיף להיסחר בין 1.66 ל־1.67 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהרים נרשמו רק ירידות שערים. שנעו בין 2.5% (טבע) ל־1% (שופרסל ב'). המחזור הגדול ביותר — 591 אלף ש"ח — היה בכלל תעשיות תוך ירידת שער בשני אחוזים. נערכו 265 עסקות של כ־4.9 מיליון ש"ח. מדד המניות ירד מ־156.07 ל־153.71 בסיבוב הראשון. ל־153.71 בסיבוב השני, ל־152.99 בסיבוב השלישי ול־152.55 בסיבוב הרביעי. מגמת הירידה נמשכה אחרי הצהריים ומדד המניות ירד ל־151.06.

גלגלי הבורסה

במניות ההסדר נעו העליות בין 0.8% (דיסקונט ב') ל־2.0% (אי.די.בי. ב'). לעומתן נעו הירידות בין 0.1% (אגוד רג') ל־1.9% (אי.די.בי. א'). תשואותיהן השנתיות נעו בין 11.15% (אי.די.בי. רג') ל־11.4% (כל"ל). הפועלים ש' — 11.33%.

עודף ההיצע בהן הגיע ל־1.2 מיליון ש"ח, ערך השוק שלהן ירד ב־0.11%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר לא נרשמו עליות שערים. ירדו: הספנות 01 ב־0.8% ופי.בי. ב־3.4%.

106 רווקים ורווקות יהודיים מארה"ב בכנס בטבריה

כנס של 160 רווקים ורווקות נערך במוצאי־שבת במלון „פלאזה" בטבריה, במסגרת הטיול המסורתי של בודדים ובודדות המאורגן על־ידי הקונגרס היהודי האמריקני.

הקבוצה כוללת כ־100 נשים וגברים, בני 25 עד 40. מטרתם המרכזית של מארגני הסיור היא — שיבת היכרויות בין רווקים ורווקות יהודים, אשר במקומות מגוריהם קשה להם להיפגש בשל הריחוק בתוך ארה"ב. הסיור הוא אינטנסיבי ביותר ובין השאר עורכת הקבוצה ביקור במחנה צבאי אי־שם ונפגשת עם צעירים בני אותו חתך־גיל במקומות שונים בארץ.

במוצאי־שבת נפגשו משתתפי הסיור עם 40 רווקים ישראלים מאנשי ההתישבות העובדת וכמה אנשי צבא קבע.

האחראית לטיול מטעם הקונגרס היהודי האמריקני, ננסי פישר, מסרה לכתב עתי"ם כי המיפגש נועד להכרת הארץ דרך החתך האנושי שלה, יותר מאשר לצורך שידוכים בין ישראלים וצעירים מארה"ב. ההיכרות עם הארץ והמיפגש היהודי יוצרים מוטיבציה להמשך פעילות בנושאים שבהם מטפל הקונגרס היהודי האמריקני, כגון החרם הערבי, זכויות האדם ונושאים פוליטיים שונים. אשר בהם נוגעים יהודים אמריקנים בכל רחבי העולם.

ננסי פישר הוסיפה, כי ידוע לה שבעקבות הסיור הקודם אכן היו ארבע חתונות, וזו לגביה הצלחה נחמדה, אם כי לא המטרה המרכזית. (עתים)

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רח' ביאליק 3, חיפה, טל' 04-640775

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר עטליין זילברג — לאשר תכנית לבנ־ין ברחוב אנצו סירני 10, מגרש 345, בגוש 10792, רמת־אשכול.
הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. עודף שטח בניה מעל למותר.
2. בליטות של 40 ס"מ למרווחים הצד־דיים.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 1, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציא אותה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
ב/איתן ינובין — מהנדס העיר

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה
בקשות למתן הקלה
בהתאם לסעיפי 146–150 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 8% מייה כבניין על חלקה 187 בגוש 3701 רח' אלחורוב רחובות, כך שאחוזי הבנייה בבניין יגיעו לסה"כ של 25.5 במקום 15% המותרים.
למתן הקלה של 8.5% בנייה בבניין על חלקה 333 בגוש 3655, רח' בצלאל לינדה רחובות, כך שאחוזי הבנייה בבניין יגיעו לסה"כ של 58.5 במקום 50% המותרים. הקלה 10% לקו בניין צדדי, כך שקו הבניין הצדדי יגיע ל־3.60 במקום 4 מ' המותרים הקלה לקומה נוספת כך שמספר הקומות יגיע ל־3 קומות במקום 2 קומות המותרים.
למתן הקלה של 21% בנייה בקומות עליונות בבניין על חלקה 339 בגוש 3703, רח' מוסקוביץ, רחובות, כך שאחוזי הבנייה בבניין יגיעו לסה"כ של 111% במקום 90% המותרים — הכולל תוספת 2 קומות וקו־מה מפולשת נוספת, כך שמספר הקומות יגיע לקומה מפולשת, קומת עמודים + 5 קומות במקום לקומת עמודים + 3 קומות המותרים.
כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבניין, ללא תשלום, במשרדי הוועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.
יחזקאל הרמלך — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, רחובות

ועדת משנה לתכנון ולבניה
ת.ב. 888
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 128 בגוש 6016, רחוב יעבץ מס' 3 חולון, הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 4% בשתי הקומות משטח מגרש 338.5 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58, בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה הנ"ל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי פרסום זה הינו על אחריותי בלבד ואינו מהווה אסמכתא לאישור הבקשה.
סלע יעקב — רח' יעבץ 3, חולון

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
עומר
בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ד–1964, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר רמי כהן, ביאליק 123/2 ב"ש הקלה בגובה הבית — 37 ס"מ — מעל המותר, בגוש מיתר, חלקה 5015, רחוב דרך יתיר, בניגוד לתכנית / שינוי תכנית 113/03/14.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרד המחלקה הטכנית במועצה מקומית עומר, ברחוב רותם בימים: א', ד', ה' — בין השעות 8.00–12.00 לפנה"צ וביום ג' בין השעות 17.00–19.00 אחה"צ ללא תשלום ורשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים לוועדה המקומית האמורה תוך 14 יום מיום פרסום זה.
זאב ארז — יו"ר הוועדה המקומית עומר

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 טלטקסט * עד כאן – חדשות. 09.05 שעת כושר. 09.15 טוב טוב הגמר – פרק 4. 09.40 הלב – פרק 21: מרקו מחפש את אמא. 10.05 להקת הוודוויל האחרונה – פרק ו'. 10.30 ג'ון האליפאקס, ג'נטלמן פרק ד'. 11.20 תיאטרון המחול האמריקני * חלקו השני של הבלט. בהשתתפותו של הרקדן מיכאל ברישניקוב. 14.00 טלטקסט – עד כאן – חדשות. 14.05 הובב הטבע – ממלכת העצים. 14.30 קסים קסם – מנועים. 15.00 קשר משפחתי – במשדר מיוחד משוחח ד"ר בריאן רבינוביץ עם אשר יעקבי על אמו. האשה הנמרצת והמיוחדת שהצילה את כל משפחתה בתקופת השואה, הפכה בזקנתה לחולה חסרת ישע. איך מתמודדים במצב כזה? מה מרגישים? בתכנית משתתף גם הנכד בנו של אשר. 15.40 מאתיים שניות – רפי מידע טלטקסט. 15.45 שעת כושר. 16.00 זהו־זה – שידור חי. 17.00 ערב חדש – מנחה: אילנה דיין. 17.30 דוביאכפת לי – הפרק האחד־עשר: זחל ענק. 17.55 הילדים מרחוב דגרסי הפרק האחרון: גריף נחלץ מצרה. 18.20 קטנטן – סדרת סרטים קצרה בהנפשה. 18.30 קיצור חדשות (ערבית). 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 19.00 עד סוף (עדין 2) 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.00 תקציר משפט דמיאניוק (עדין 2) 20.02 המעודה – סדרה אמריקנית בהמשכים (10 פרקים) 20.30 בירור 2 – „על החוף" (עדין 2) 21.00 מבט לחדשות. 21.20 פופ 2 (עדין 2) 21.30 תשדירי שירות. 21.35 רקודי מספחה – הפרק הרביעי. לא עם אחותי. 22.00 זה הזמן. 22.50 מיאמי מחלק מוסר – "ים הפרק: טקס התבגרות. אהובה לשעבר של טאבס מגיעה למיאמי לחפש את אחותה הצעירה שברחה מביתה. הידרדרה לסמים, ועתה היא חיה עם גבר המעורב בעסקים מפוקפקים. 23.35 פסוקו של יום חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה ניתוח – נילס גאדה: נובלטות אופ. 53 לתזמורת כלי קשת. לאלו: קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת. מיו: דיברטימנטו בשלושה חלקים לחמישית כלי נשיפה. קורט וייל: קוודליבט. ליסט: קונצ'רטו מס' 1 בלה מג'ור לפסנתר ולתזמורת. מהלר: סימפוניה מס' 5 ברה דיאז מינור. 09.00 בויס: סימפוניה מס' 8 ברה מינור. היידן: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר ולתזמורת. אריאגה: רביעיית כלי קשת בלה מג'ור. גלזונוב: קונצ'רטו בלה מינור לכנור ותזמורת. בטהובן: סימפוניה מס' 2 ברה מג'ור. 11.57 פינת השיר – משירי אסתר ראב. 12.00 מן הסרטייה – פרוקופייב: 5 פואמות של אנה אחמטובה. ברטוק: סונטה (1926) לפסנתר. פרוקופייב: חמישייה בסול מינור לאבוב קלרנית. כנור ויולה וקונטרבס. ברטוק: דואטים ל־2 כנורות. 13.05 בהאזנה ניתוח: מוצארט: סונטה בלה מז'ור לפסנתר. שומאן: חמישייה במי במול מז'ור לפסנתר ולכלי קשת. ברהמס: ולסים על שירי אהבה. שוסטקוביץ': פרלודים לפסנתר. אלגר: וריאציות אניגמה. 16.00 הסברה מוסיקלית – הנחיות הרגש תוכנית רביעית. 18.00 מאולמי הקונצרטים בעולם שנת ליסט ברדיו הונגריה ותכנית א', התזמורת הסימפונית של רדיו הונגריה – אנטל דוראטי. דוראטי: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת. ליסט: סמפוניה דנטה. ליסט: 6 שירי מקהלה מקהלת צבא העם של הונגריה. 18.00 רגש על הביצוע – על אחת כמה וכמה. 19.00 בין תכרים – מעולם מטעמי המוסיקה. ויולדי: קטעים מתוך הבתולת דרויס. ורדי: קטעים מתוך מקבת. מוסורגסקי קטעים מתוך הטירה המכושפת. 20.05 מחוורי יצירות. 20.57 פינת השיר. 21.00 ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1987 שידור חי מבית העם, כפר בלום מ־26 ביולי עד 8 באוגוסט. מוצארט רביעיה לחליל ולכלי קשת ברה מג'ור ק. 285. נד רורם: נאהבים סיפור בעשר תמונות. שוסטקוביץ': 3 רואטים לשני כינורות ופסנתר. בטהובן: שלישייה לפסנתר, לכינור, ולצ'לו מס' 6 אופ. 97 ארכידוכס. 23.30 אינטרלוד * רצף מוסיקלי.

רשת א'

07.30 דרידקל. 08.05 חוגה – עם בני הגדל. 08.27 משפט דמיאניוק – שידור חי מבנייני האומה בירושלים. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות ויומן בצרפתית. 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 בראש צעיר – מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 צבעי הקשת – שיר וברכה לפזמונים מוזהים. 15.27 האוניברסיטה הפתוחה. 15.57 משפט דמיאניוק – שידור חי מבנייני האומה בירושלים. 18.10 דף גמרא יומי. 19.20 פרקי היום בתנ"ך. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 לכל אדם כוכב – עם האסטרולוג אילן פקר מגישה נאוה סכיזי.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 בראש צעיר – תכנית לילדים בחופשת. 09.05 טכבת הבוקר – מטיולה קלארק. 10.05 כל צבעי הקשת – מגזין יומי. 12.10 אלף אלפי בבית – עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום – חדשות ופזמונים. 14.05 לראות או לא לראות – יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צוחק – הוי ההומור. 15.05 רגעי־קסם. 16.05 תוצרת הארץ. 16.55 קראתי ספר – קוראים ממליצים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על ספרים ואנשים – מגזין המשק והחברה עורך: יצחק טישלר. 18.05 מסיק ורי – עם רלית אורמיאן וש"ח. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 דין ודברים – מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 סולם המזרחית – מצעד הפזמונים המסורתיים. 22.05 קסר ראשו – חיזונים עם שמוליק רוזן. 00.15 בואו ועור * עם לאה ליאור.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת – מדרש ואגדה – הפיסקנאות ומדרשי תנחומה. מרצה: ד"ר חננאל מאק. 06.30 פוקחים עין. 07.07 שבע אפס שבע – עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל. 09.05 סתו – אורלי יניב ודובי לנץ. מארחים. 11.05 נכון לעכשיו – עם רפי רשף. 13.05 אחד אחר – להיטים עבריים. 14.05 יום יום דג – עם אלי ישראלי וארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים – שעה של שירים עבריים. 16.51 באומן מילולי – פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 הרצועה שבשיגרה – עם חיילים ומפקדים ברצועת עזה. 18.57 הודעות לחיילים. 19.00 מבזק ידיעות. 19.05 שירים עבריים. 20.05 לקראת גיוס – שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל. תכנית שבוררה בשידור חי על חיל הנשים וש"ח. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת – מדרש ואגדה וש"ח. 22.00 על הדבש ועל העוקץ. 23.05 עשרים וארבע – היום שהיה – עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות – עם הכוסות סכיון ליכרבע. 00.05 ציפורי לילה עם יוחס ראוכני תוכנית מוסיקלית בנגיעה אישית. 02.05 לא רוצים לישון. 03.05 צלילי בוקר. 05 19.2 שידורי צה"ל

רדיו רדיו – עם יואב קוטנר. 20.05 כבכבסים – מידע, די־ג'יים מחקי רדיו ומשחקים. 22.05 מסע הקסם המסתורי – עורך ומגיש: יואב קוטנר. 23.05 קול הבאו הזה – עורך ומגיש: דני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחורה לאושר – להיטים ותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר – שירים עבריים. 09.05 בא לי – עם מנחם פרי. 10.05 שיחה – שעה של ביטלס. 11.05 .30 בצל' – עם יקיר אביב. 13.05 כל טוב – פזמונים ומערכונים. 14.05 כטזינג – עם ישעי עטרי. 16.05 מוסיקה לעניין. 17.05 מיקסים – עם מיכל שראל. 18.05 היה הי... – מצעד פזמוני העבר – עם קובי בריאי. 20.05 לי ולך – שיר וברכה. 21.05 קצת אחרת – פופ מתקדם – עם אורלי מורג. 23.05 מסביב לחצות – עם יוסי מיאס.

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30
אבתרו: נשק קטלני 5, 7.15, 9.30
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים
בן־יהודה: אהבה בחלון ראווה 1, 7.15, 9.30
גת: בלוז לחופש הגדול 5, 7.15, 9.30
גורדון: עיר הנשים 3.15, 6.15, 9.15
דקל: קרוקודיל דנדי 7.00, 9.30
דרייב אין: 5, 7.15, 9.10
היפהפיה והיחפן 8.00
אהבה צעירה 10.00
דוד: המוטל בטיטו 5, 7.15, 9.30
לימור חדשומלון לצעירים 4.30, 7.15, 9.30
ובית האמיצים 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: מותו של סוכן 7.30, 9.30
סינמה 1: אסקימו לימון — אהבה צעירה 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: מקס הזועם וכיפת הרעם 5, 7.15, 9.10
פאר: לא עם זין 5, 7.30, 9.10
פארים: בני כלו 12, 2, 7.15, 9.10
הטנגו האחרון בפאריס 23.30
רב־חן:
חן 1: ב"ס למיטב אזרחי 5, 7.30, 9.30
חן 2: חנות קטנה ומטריפה 5, 7.25, 9.45
חן 3: אני והחברה 5, 7.40, 9.45
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 11, 5, 7.30, 9.45
חן 5: אל תקרא לי לבן 11, 2, 5, 7.40, 9.45
עשת: ימי הרדיו 4.30, 7.00, 9.10
תל־אביב: 007 באזור הסכנה 5, 7.15, 9.10
תכלת: ההנות כעבר לפינה 4.10, 7.00, 9.15

רמת־גן

ארמון: נשק קטלני 4, 6.40, 9.10
לילי: לא עם זין 7.15, 9.10
אירמון: הנוכל האוהבת והמאהבת 5, 7.10, 9.45
רב־גן:
גן 1: קרוקודיל דנדי 5, 7.20, 9.40
גן 2: בלוז לחופש הגדול 5, 7.20, 9.40
גן 3: אני והחברה 5, 7.30, 9.40
גן 4: ימי הרדיו 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: 007 באזור הסכנה 4.10, 7.15, 9.30
אורנע: נשק קטלני 4.30, 9.15
בית אגרון:
כחוון בניו־יורק 16.00
הקוסם מארץ עוץ 17.10
החפוז המכני 19.10
מועדון ארוחת בוקר 22.00
זכרונות אהבה כפירנצה 24.00
בסיר: ימי הרדיו 4.00, 7.00, 9.10
אורגיל: הנוכל האוהבת והמאהבת 4.10, 7, 9.15
מיטשל: לא עם זין 7.00, 9.00
כמוזה: ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.10
הבירה: סנור לדגל שיפוצים אהרון
אור 1: בקצב השעון 4, 6.10, 9
אור 2: נרדפי הזוהר 4.10, 7.00, 9.00
אור 4: בני כלו 6.30, 9.00
אור 5: כלון לצעירים 4.10, 7.00, 9.00
עדן: המוטל בטיטו 4.10, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות 18.55, 21.45

חיפה

אורה: מישהו פראי 4.10, 7.00, 9.15
חן: נשק קטלני 4.10, 6.45, 9.00
עצמון 1: ימי הרדיו 4.10, 7.00, 9.15
עצמון 2: המוטל בטיטו 4.45, 7.15, 9.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 4.10, 7.00, 9.15
רון: 007 באזור הסכנה 4, 6.30, 9.00
אמפי: אהבה צעירה 4.30, 7.00, 9.15
צוריל: שיחות מלוכלכות 6.45, 9.15
קיין אנד המודרשו: לא עם זין 7.00, 9.15

נתניה

שרון: לא עם זין 5, 7, 9.15
כטוריה: בלוז לחופש הגדול 5, 7, 9.15

חולון

מבורו: 007 באזור הסכנה 5, 7.15, 9.30
מגדל: הנוכל האוהבת והמאהבת 6.00, 9.00
ארמון: לא עם זין 5, 7.10, 9.30

בת־ים

עצמאות: קוטנרן 5, 7.15, 9.10

הרצליה

היכל: ילדים חורגים לאלוהים 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – האמפיתיאטרון: דרך להצות
א' ב' ג' ה' 19.00, 21.30

באר־שבע

חן: ילדים חורגים לאלוהים 4.10, 7.30, 9.10

פתח־תקוה

היכל 1: 007 באזור הסכנה 5, 7.15, 9.10
היכל 2: אסקימו לימון — אהבה צעירה 5, 7.15, 9.10
היכל 3: המוטל בטיטו 5, 7.15, 9.10

עפולה

מיטת־יון: המוטל בטיטו 8.10

רעננה

אורות: אסקימו לימון — אהבה צעירה 4.10, 7, 9.00

גבעתיים

הדר: 007 באזור הסכנה 4.10, 7.15, 9.10

ראשון־לציון

רון 1: אסקימו לימון — אהבה צעירה 4.10, 7.15, 9.10
רון 2: המוטל בטיטו 4.10, 7.15, 9.30

כפר־סבא

בית בילו: משהו פראי 8.00, 10.00

תיאטרון

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 27.7 בשעה 20.30 „מולה".
בשעה 21.45 „שטח סגור".

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 27.7
תשקיעה: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב. חולון.

חולון
אהרון — הפיין 52.

ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה — רח' המ"ג 28.

נתניה
נתניה — הרצל 11.

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן
המגן — ביאליק 30.

תל־אביב
חבימה — דיזנגוף 17. קופ"ח מאוחדת — שפרינצק 15.

חיפה
יכנה — אבן סינא 7.

רחובות
כללית — בני משה.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ה': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.10, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.10, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים – ילדים, א.א.ג. הדסה ע"כ – פנימית, כירורגית, אורטופדית, עיניים. משגב לדך – נשים.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' כ־08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03-431500.

יד ביד – ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ירושלים – 02-243358. ת"א – 226027 (24 שעות) חיפה – 04-229488 (11.00–20.00) גליל מערבי – 04-922222

קו פתוח לנוער במצוקה בימי ב' ו־ה' – טל. 252752.

„קו פתוח" – ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03-221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קריה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 1 (ליד המשביר) קומה א', טל': 03-285823, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261111.
ער"ן חיפה — טל' 04-672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111.
ער"ן נתניה — טל' 053-35316.

סילוק מטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5781111, לוד, רמלה — 101, טל' 08-221022, אשקלון — טלפון 051-23334, טבריה — 101, טלפון 04-951401, נהריה — טל' 04-825333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767.

טלקס

● קדחת מלטה בישובים בגליל

בכמה ישובים בגליל התגלתה לאחרונה מחלת "קדחת מלטה" המוכרת יותר בשם ברוצילוזיס.

זוהי מחלה נדירה, שהלוקים בה סובלים משך שבועיים עד חודש מחום גבוה עם אפשרות לסיבוכים נוספים, ובכללם עקרות, פגיעה בעיניים ועוד.

המחלה מועברת על-ידי שתיית חלב בלתי מפוסטר או אכילת גבינה שנעשתה מחלב שלא פוסטר.

לאחר שהתגלו המקרים החל משרד-הבריאות במבצע חיסון בכל עדרי הפרות והעזים באותם מקומות בהם נתגלתה המחלה וכן הורה לציבור שלא לרכוש חלב ממקומות לא מאושרים כחוק.

(עתי"ם)

● ראש מועצת מגדל העמק – לטיפול רפואי בארה"ב

ראש מועצת מגדל-העמק, שאול עמור, המכהן גם כיו"ר ועד ערי הפיתוח, יצא בסוף השבוע לטיפול רפואי בארה"ב.

את הרעיון העלה שגריר ישראל באו"ם, בני נתניהו, שביקר את עמור בבית-החולים "רמבם" שם אושפז. עמור סובל מזה זמן ממחלה קשה ברגליו וכל הטיפולים שעבר בארץ לא שיפרו את מצבו.

בארה"ב לשם יצא בלווית רעייתו, הוא יאושפז לסידרת בדיקות מקיפות בסיומן יוחלט על המשך הטיפול.

שלמה גלזר

● יין הגולן – הטוב ביותר

היין מסוג קברנה סוביניון המיוצר ביקבי הגולן זכה במדליית זהב וב-90 נקודות מתוך 92 בתחרות יינות שנערכה בלונדון.

היין נבחר כטוב ביותר לשנת 1987 ועלה לתחרות הגמר ביינות שתיערך במועד מאוחר יותר.

הבשורה על כך הגיעה אתמול למנהל היקב, שמשון ולנר. הוא סיפר, כי הדבר הושג כתוצאה מענבי הגולן הידועים בתכונותיהם המיוחדות. מאחר שהם גדלים באקלים מיוחד במינו וטעמם נחשב לטוב ביותר. (עתי"ם)

● אגודת "פאן" תתכנס לבחירת מוסדותיה

הוועד הישראלי של "פאן", ארגון סופרים בינלאומי, העוסק בפיתוח סולידריות בין סופרי העולם והגנה על סופרים נרדפים וכן טיפוח הבנה הדדית והרחבת אופקים, יבחור בקרוב מוסדות חדשים – על כך סוכם אמש.

פעילי "פאן" קיימו ישיבה בעקבות המשבר שנוצר בוועד הישראלי עם התפטרות נשיא הוועד, הסופר אהרון מגד. לאחר דיון החליט הוועד, כי לאחר החגים תתכנס אסיפה כללית של כל חברי "פאן" בישראל, לאישור התקנון החדש של האגודה ובחירת מוסדותיה. הוועד החדש יבחר מתוכו, בהתאם לתקנון החדש, נשיא ומזכיר כבוד ויקבע את דפוסי שיתוף הפעולה של "פאן" עם איגוד הסופרים העבריים. (עתי"ם)

3 חודשי מאסר לסוחר הקרקעות שמואל עינב

הורשע בתיווך למתן שוחד לאבי צור כ"תרומה" לליכוד

בית-המשפט המחוזי בתל-אביב גזר אתמול על סוחר הקרקעות שמואל עינב (65) 6 חודשי מאסר, מחציתם בפועל, עם אפשרות לרצותם על-ידי עבודות שירותים. כמו כן גזר עליו תשלום קנס בסך 3000 ש"ח.

השופט אליהו מצא גזר על עינב עונש זה לאחר שהורשע בתיווך למתן שוחד לאבי צור, עוזרו לשעבר של סגן השר מיכאל דקל, באמצעות סיוע לסוחר הקרקעות יצחק ינאי. הוא זוכה משני סעיפי אישום אחרים — של מתן שוחד באופן אישי לאבי צור ונסיון לארגן את כל סוחרי הקרקעות ביהודה ושומרון שיתנו שוחד בצורה של תרומה לליכוד.

שוחד או "תרומה"

הסניגור, עו"ד דן שיינמן, טען, שהסכום שהעביר הנאשם לאבי צור היה תרומה למפלגת הליכוד. לעומת זאת טענה התובעת, עו"ד רחל שיכר, שזה היה שוחד. השופט מצא קיבל את גירסת התביעה וכינה את השוחד "תרומה". עוד קבע, שהיו כאן נסיבות מובהקות של עיסקת שוחד, וכהעברת כספי השוחד למטרה מפלגתית או פוליטית אין כדי "לטהר את השרץ או להפיג את החומרה של המעשה".

לא זו בלבד, אלא שהנאשם כיוון את כל מאמציו לכך, שעיסקת השוחד אכן תוכל להתבצע להנחת דעתו של צור, קבע השופט. הוא הוסיף, כי לכאורה היה בידי הנאשם לסייע לסוחר הקרקעות יצחק ינאי גם על ידי הבעת התנגדותו לדרישתו הגלויה והמפורשת של צור למתן שוחד, אך עינב עצמו הורה שראה את דרישתו של צור כחיוב: משנעשה ערב לפרעונם של הצ'קים שערך ינאי לסילוק השלמונים, הפך הנאשם לשותפו של ינאי לעבירה של מתן שוחד. התפקיד שמילא בפרשה זו היה בהחלט דו-צדדי, ואלמלא התערבותו, ספק אם היה עולה בידי צור להשיג מינאי את מבוקשו — קבע השופט מצא בגזר-הדין.

השופט התחשב בעברו המפואר של עינב במאבק להקמת המדינה ובפעילותו למען המדינה לאחר הקמתה. לפיכך גזר עליו את תקופת המאסר לקולא.

שמואל עינב עצמו נראה עצבני ומתוח בעת הקראת גזר-הדין, הוא טען שהעונש שנגזר עליו אינו צודק ושבדעתו לערער על כך. עינב עמד בתוקף על כך שזו היתה תרומה לכל דבר, והדגיש, שגם להבא הוא יתרום למפלגה. (עתים)

498 פסקי-דין נגד חיילים שהשתמשו או סחרו בסמים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

498 פסקי-דין ניתנו בשנה האחרונה בבתי-הדין הצבאיים נגד חיילים שהשתמשו או שסחרו בסמים מסוגים שונים, לעומת 344 פסקי-דין בנושאי סמים בשנה הקודמת. כך עולה מנתונים של הפרקליטות הצבאית הראשית.

בשנה הנסקרת ניתנו 3,632 פסקי-דין ונרשמה ירידה של כ-7 אחוזים משנה הקודמת. למעלה ממחצית התיקים הינם בגין נפקדות או עריקות של חיילים.

55 פסקי-דין ניתנו על אובדני נשק, 63 על גניבת נשק ותחמושת ו-20 פסקי-דין בנושא התעללות ושררה כלפי פיקודים (פי שניים יותר מאשר בשנה הקודמת).

בשנת העבודה החולפת הועמדו לדין בבתי-הדין 99 קצינים. כעשרה מהם השתחררו מהשירות במסגרת הסכם פשרה בינם לבין הפרקליט הצבאי הראשי.

המשטרה הצבאית הגישה בשנה האחרונה כ-85,000 דו"חות תנועה, שליש מהם בגין מהירות מופרזת.

בשנה החולפת הוגשו 90,760 דו"חות בגין הפרת המשמעת (עליה של 19 אחוז לעומת השנה הקודמת).

הוצת בית החשודים ברצח בשכונה הבדואית בעוספיה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

ביתם של החשודים ברצח עומר סויטאט הוצת שלשום בלילה בשכונה הבדואית בעוספיה. בשכונה שורר מתח רב והמשטרה תיגברה את כוחותיה במקום, מחשש לנקמת דם.

כתוצאה מן ההצתה עלה חדר השינה שבדירה באש ואילו התפשטות האש לשאר חדרי הבית נמנעה תודות להיחלצותם של שכנים שסייעו בכיבויה, טרם נעצרו חשודים בהצתה.

החשודים ברצח, חאלד מוחמד עווד בן 22 ואביו מוחמד עלי עווד בן 46, הובאו אתמול לבית-משפט השלום בחיפה. בא-כח המשטרה טען, כי האב שידל את בנו לרצוח את המנוח בעקבות סכסוך כספי שנתגלע ביניהם. לטענת המשטרה דקר הבן חאלד את יריבו וגרם למותו.

נציג המשטרה טען, כי הבן הודה בביצוע הרצח בחקירתו במשטרה.

הבן טען להגנתו, כי הוא הותקף על ידי המנוח במהלך קטטה. ואילו האב הכחיש את הטענה כי שידל את בנו למעשה הרצח.

השופט כמאל חיר ציווה לעצור את הבן ל-15 יום ואת האב ל-10 ימים.

בית ברל תיהפך למיכללה הגדולה ביותר בארץ

מאת יהושע מרקס, כתב "על המשמר"

עם פתיחת שנת הלימודים הקרובה תיהפך מיכללת בית ברל למיכללה הגדולה ביותר בארץ. לעומת 800 תלמידים שלמדו בה לפני 4 שנים ילמדו בה השנה 6,000 תלמידים, במיגוון לימודים ובמקצועות נוספים, שהלימודים בהם ייפתחו השנה.

דברים אלה מסר מנכ"ל בית ברל, ח"כ אהרן הראל, בסיור עתונאים שנערך אתמול במוסדות החינוך הרבים בבית ברל.

לאחר שהמיכללה קיבלה הכרה אקדמית היא מוסמכת עתה להעניק תואר "בוגר הוראה" או תואר "מורה מוסמך בכיר" במסלול תלת-שנתי. יוכשרו גם מורים בכל מסלולי ההוראה (הגיל הרך, ביה"ס היסודי, החטיבת ביניים, תיכון וחינוך מיוחד).

מנכ"ל בית ברל וראש המיכללה, ד"ר אהרן זיידנברג, עמדו על השינויים בשיטות ההוראה הפרונטאלית והשימוש במעבדות ומרכזי למידה, והדגישו שלימודי החברה, הסוציולוגיה והכלכלה מתקיימים בשיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב. ולאחר שנתיים בבית ברל יוכלו התלמידים להמשיך באוניברסיטת תל-אביב.

המנכ"ל הדגיש, כי בבית ברל מיישמים הלכה למעשה את האינטגרציה החברתית, וניתנת הזדמנות שנייה לתלמידים, בעיקר מאיזורי פיתוח ושכונות מצוקה. לא מוותרים על השגיאות אולם מקילים על התלמידים בזמן הכניסה למיכללה. 50 אחוז מהתלמידים הם מבני עדות המזרח ומעיירות פיתוח.

בהמשך דבריו מסר ח"כ הראל, שבקרוב יוקם בבית ברל מרכז גדול לאמנות שיכלול את המדרשה לאמנות ברמת השרון, במדרשה זו לומדים 350 תלמידים ו-300 משתלמים והיא כבר התאחדה עם מכללת בית ברל. על פי התכנית יוקמו גם גלריה ומוזיאון קטן. כן הוקמה עמותה בחו"ל כדי לגייס כספים להקמת מרכז אמנות. בין הפעילים גם שר החוץ שמעון פרס. כן מסר על מגמה ללימודי בא"י בתולדות תנועת העבודה.

בשעות לפנות ערב מתקיים במיכללה בית-ספר-ערב לפעילי הסתדרות, ובכלל זה חברי קיבוצים ומושבים, פעילים עירוניים ופעילים ערביים. נוסף לכך פועל בבית ברל מכון להכשרת מורים וגננות ערבים לעבודה בבתי-ספר במיגזר הערבי.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

מרחב תכנון מקומי אשדוד

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובניה אשדוד, הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 6 לתכנית מפורטת 3/113/03/3 "סיטי", ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: לקבוע בחלקה 41 בגוש 2072 את אופת הבינוי וגובה הבניינים בהתאם למסומן בתשריט ולשנות בהתאם לכך את התכנית המפורטת 3/113/03/3.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 32.000 דונם. גוש 2072, חלקות 39–47 וחלק מ-57, 58. גוש 2079 חלק מחלקה.

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין, בקרקע, בבניין או בכל עניין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום רניט — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום

בפלילים

שרה אנג'ל ("שמוליק") שוחררה מהכלא

מאת כתבת "על המשמר"

שרה אנג'ל, המכונה "שמוליק", השתחררה אתמול מכלא הנשים נווה תרצה לאחר שריצתה שתי שנות מאסר בפועל מתוך 36 חדשי מאסר שהוטלו עליה.

אנג'ל התיצבה ביום ששי האחרון לפני ועדת שיחרורים וזו ניכתה שליש מתקופת מאסרה בשל התנהגות טובה.

שרה אנג'ל, גרושתו של אסיר עולם שמעיה אנג'ל, נדונה למאסר בשל יבוא ויצוא סמים, שימוש בהם והפצתם וקשירת קשר לביצוע פשע. היא זוכתה מהאשמה של רצח שלי שולמית ומישל נחמיאס גם בבית-המשפט המחוזי וגם בעליון.

עובדים בעיריית טבריה נחקרים בחשד שחיתות

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

מנחם שבתאי, האחראי על עובדי הנקיון בעיריית טבריה, עובדי נקיון נוספים ומספר עובדים בהיפרשוק בעיר זומנו אתמול לחקירה במשטרת מרחב העמקים בשל הפירסומים על שחיתות.

במשטרת המרחב החליטו להכנס לעובי הקורה ולברר את ההאשמות החמורות שפורסמו במקומון "כל העמק והגליל". בעיתון זה נכתב בסוף השבוע, כי מנחם שבתאי ושניים מעובדיו במחלקת התברואה בטבריה נהגו לקבל ארגזי ירקות בהיפרשוק המקומי בתמורה לעבודות נקיון במקום.

בסדרת צילומים המתפרסמים בעמודו הראשון של העיתון נראה מנחם שבתאי מקבל ומכניס ארגז ירקות למכוניתו. מנחם שבתאי הכחיש בכל תוקף את העובדה כי קיבל ארגזי ירקות ללא תשלום בהיפרשוק.

מנהל "תנובה" ו"היפרשוק" בטבריה, סעדיה קטאי, אישר כי נהג לתת ארגזי ירקות סוג ב' לעובדי עיריה שהיו עימו בקשר. כמו גם בקבוקי יין בחגים.

הוא הכחיש כי נתן הוראה לעובדים - העובדים שהתרשלו בתפקידם.

חוזר בתשובה ואשתו חשודים בהחזקת סמים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שי שקד, חוזר בתשובה בן 34, ואשתו אלונה, תלמידת סמינר אורנים, נעצרו על-ידי המשטרה לאחר שבביתם נתפסו 16 גרם חשיש. השניים שוחררו בערבות בבית-המשפט בחיפה.

אלונה שקד נעצרה בשבוע שעבר לאחר שהמשטרה, שערכה חיפוש אחר רכוש גנוב בביתם, גילתה את הסמים. בסוף השבוע נעצר גם בעלה שי שקד. הוא הובא אתמול לבית-המשפט, שם שוחרר בערבות על סך 15 אלף ש"ח.

בבית-המשפט הציג עצמו שי שקד כחוזר בתשובה ומנהל רשת חב"ד בקריית-טבעון, מרשת חב"ד נמסר בתגובה לכך, כי זהו שקר וכזב וכי שקד היה אמנם תלמיד בישיבה במסגרת חזרתו בתשובה ובנסיון לשקמו לאחר שהדרדר לעולם הפשע.

נוכלת אנינת טעם

מאת כתבת "על המשמר"

מפלג ההונאה של משטרת מחוז תל-אביב עצר נוכלת בעלת טעם מעודן, החשודה בהונאות סוחרים ובנקים בשלושת השבועות האחרונים.

החשודה, סימה פרץ בליטי בת 35, ללא כתובת קבועה, פתחה חשבונות בשלושה סניפי בנק ברחבי הארץ ובעזרת פנקסי שקים קנתה סחורה בסכום העולה על 100 אלף ש"ח. החשודה נהגה לרכוש ריהוט עתיק ויקר ערך, תכשיטים, פריטי לבוש מהודרים וכלי נוי. חלק מהרכוש נהגה למכור לבעלי חנויות ולקבל כסף מזומן.

חוקרי מפלג ההונאה שהגיעו לדירתה בפתח-תקווה נדהמו לגלות ריהוט יקר עדיין ומהודר שנרכש בחנויות ברחוב דיזינגוף וברחוב בן-יהודה. התברר, כי את הריהוט קנתה בהמחאות ללא כיסוי.

עוד עולה מן החקירה, כי החשודה נהגה להחליף כתובות בתדירות גבוהה והיתה מלווה כספים מהשכנים. נותנת להם בתמורה שקים בלא כיסוי ומשאירה מספרי טלפון של אורחים ומפעלים ישנים.

היא פתחה חשבונות בסניף בנק לאומי בדרך שלמה ביפו. בבנק דיסקונט ברחוב שלומציון המלכה בירושלים ובבנק לאומי ברחוב רמב"ם בירושלים.

עם חברינו רותה ואורי סער והמשפחה

אבלים על מות האם

הלנה ברסקי

קיבוץ בית-אלפא

לשרה בן חורין וכל בני המשפחה

משתתפים בצערכם

במות האב

טובה אדיב

בית ברעם

הממשלה אישרה הוצאת הייעוץ להשקעות בני"ע מהבנקים

הבנקים: אם יתקבל החוק בכנסת ניאלץ להשקיע סכומים גדולים בהיערכות מחודשת

מאת אודי נחשון, וכתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה החליטה אתמול לאשר את המלצת ועדת השרים לענייני כלכלה להוציא מהבנקים את הייעוץ להשקעות בניירות ערך.

עם קבלת החוק בכנסת, לאחר שסגן שר-האוצר עדי אמוראי יגישו כבר בימים הקרובים, לא ניתן יהיה עוד לקבל ייעוץ בבנקים לרכישת מניות, אגרות חוב לא ממשלתיות וקרנות נאמנות. עובד בנק שייעץ ללקוח יהיה צפוי להעמדה לדין.

החלטת הממשלה משמעה שיוקמו חברות ומשרדים מיוחדים, שלא יהיו שייכים לבנקים, שבהם ניתן יהיה לקבל את הייעוץ היכן וכמה להשקיע. התאגידים הבנקאיים יוכלו להקים חברות-בת או חברות-אחיות שיעסקו בייעוץ.

חלק מהשרים הביעו אתמול חשש, שהנפגעים מהחלטה זו, המאמצת את אחת ההמלצות העיקריות בדו"ח ועדת בייסקי, תפגע במשקיעים בערים הקטנות, שכן שם לא יוקמו משרדי ייעוץ רבים וע"י כך יאלצו משקיעים לרכוש מניות, אגרות חוב או קרנות נאמנות מבלי שיוכלו לקבל יעוץ מתאים.

ביקורת על ההחלטה

במערכת הבנקאית נמתחה אתמול ביקורת על החלטת הממשלה לאשר את ההצעה להוציא את הייעוץ להשקעות מהבנקים. גורמים בנקאיים בכירים אמרו אתמול, כי אם תאשר הכנסת את הצעת החוק שגובשה בוועדת השרים, ייאלצו הבנקים להשקיע סכומי כסף גדולים. לאחר שבשנה האחרונה כבר הושקעו סכומים גדולים בהקמת מערך ייעוץ חדש.

הבנק היחיד שלא יושפע מהצעת החוק הוא הבנק הבינלאומי, שהחליט בעבר בעקבות המלצות דו"ח בייסקי, להפסיק את הייעוץ להשקעה במניות בסניפיו, ללא הקמת מערכת יעוץ מחוץ לבנק. הבנקים האחרים השקיעו כספים רבים בהערכות מחודשת לייעוץ, לקראת הפעלת הכללים החדשים בנושא הגילוי הנאות, בנובמבר 86. בנק הפועלים ובנק לאומי ריכזו את הייעוץ ב-80 סניפים (בכל אחד מהם) ובנק דיסקונט ריכז את הייעוץ ב-30 סניפיו. לצורך זאת הכשירו הבנקים מאות יועצי השקעות בקורסים ממושכים והפעילו מערכת מידע לשירות הלקוחות.

יצויין, כי מצבו של בנק לאומי טוב יותר מהאחרים, כיוון שקיימת בידיו חברה לייעוץ ולניהול תיקי השקעות, "אופק", עם פוטנציאל לפריסה של 22 סניפים, ואם תתקבל הצעת החוק, יוכל בנקל לרכז בידה את כל הייעוץ, תוך ויתור על הפעלות עליה.

מצבם של הבנקים האחרים יהיה קשה יותר. החברות לניהול תיקים בבנק הפועלים ("פעילים") ובבנק דיסקונט ("יעד") אינן ערוכות לשינוי מסוג זה. ושני הבנקים האלה גם יצטרכו להפוך אותן לחברות-אחיות, כדי לעמוד בדרישות ההפרדה בין הבנק והייעוץ להשקעות.

ביקורת חצות

פתיחה מבטיחה

בקונצרט חגיגי בקיבוץ כפר בלום נפתחו אמש "ימי המוזיקה הקאמרית בגליל העליון 1987". הקהל הנאמן, המלווה את הפסטיבל זו השנה השלישית, מילא את האולם מפה לפה. למבקר בקיבוץ כפר בלום נדמה כאילו הוקם קיבוץ חדש, המורכב ממאזינים, נגנים, מארגנים, הפוקד את המקום הזה מידי קיץ.

בחירת היצירות לקונצרט הפתיחה נעשתה בטעם רב והציגה בפני הקהל מיגוון נאה של מוזיקה קאמרית להרכבים שונים. הקונצ'רטו הברנדנבורגי מס' 6 לבאך, שפתח את הערב, היה אנרגטי ונמרץ ומיד לאחר האזנה אינטנסיבית לכלי הקשת התחלף המיצלול לחמישיית כלי נשיפה ופסנתר לבטהובן. הביצוע היה נפלא. פנינה זלצמן בפסנתר וארבעת הנשפנים, עודד פינטוס, אלי חפץ, מאיר רימון, ודיו בן, משכו משפטים ארוכים ונפלאים ובפרק השני היתה הרגשה של צמיחה משותפת נהדרת. יצירתו של נעם ליף "פרחים, חרקים וקו דק מאוד", שהיתה בנויה היטב, הכניסה טעם מיסתורי ואינטימי לערב.

הגדילה מכולם לעשות הרביעייה עם הכנר ראשון אילן גרוניך, בנגינה כה מגובשת ושקולה, כאילו היתה צוות קבוע. שוברט, תחת אצבעותיהם היה פיוטי רגיש ויפיפה מעין כמותו.

פתיחה מבטיחה לשבוע של קונצרטים בגליל.

אורה בן-דרור

ועד החדשות בטלוויזיה תובע החזרת מנשה רז

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

ועד החדשות של הטלוויזיה נפגש אתמול עם מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, והזהיר כי אם לא יוחזר עורכת ומגישה של מהדורת "כמעט חצות" מנשה רז להגשת המהדורה, לא יסכים שום כתב אחר להגישה במקומו.

רז הושעה מהגשת "כמעט חצות" בעקבות דרישתו של מנכ"ל רשות-השידור, אורי פורת. שטען, כי בלשכתו הצטברו כמה וכמה תלונות כנגד רז, שעבר לאחרונה בראיונותיו על כמה מכללי האתיקה של רשות-השידור. בין השאר, ראיין רז את מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, על הסימון המיוחד של ילדי ברזולי והקצה לו 15 דקות, בעוד שלח"כ ר"צ דדי צוקר הוקצו רק 4 דקות באותו עניין. בתוכנית אחרת של "כמעט חצות" ראויינו שני אנשי מערך על חסרונו של שגריר ישראלי בארה"ב. ואילו עמדת הליכוד לא הוצגה כלל. ואולם, ועד החדשות טען אתמול, כי לא מדובר בעבירה משמעתית, מה גם שרז היה בשירות במילואים ולא יתכן להדיחו מהגשת המהדורה בלא לברר את העניין איתו.

כמו-כן דרשו אנשי הוועד, כי רז ישובץ בינתיים בהגשת "מבט לחדשות". ואכן, אתמול ויתר מגיש "מבט" יעקב אחימאיר על מקומו ורז הגיש את החדשות במקומו.

מנהל הטלוויזיה חיים יבין אמר אתמול בתגובה, כי הבהיר לוועד שהנושא איננו מעניינו והעניין מצוי בטיפול בינו ובין מנכ"ל רשה"ש. ואולם, חבר ועד החדשות, כני ליס אמר אתמול, כי יבין ביקש שהועד ישמור על "שקט תעשייתי" על מנת לאפשר לו לפעול להחזרת רז למהדורת חצות. היקרה גם לו, והועד הסכים לחכות שבועיים להחזרתו של רז.

חשש שחברת "שוופס" תיכנע לחרם הערבי

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

החרם הערבי עלול לגרום הפסקת הזכיון של חברת המשקאות "פאורה" לייצר את משקאות "שוופס", אולם מהנהלת החברה הישראלית נמסר אתמול, כי עד כה לא נמסרה כל הודעה כזו מהחברה הבריטית "שוופס", ו"פאורה" נהלת מו"מ לחידוש הזיכיון שלה ל-10 השנים הבאות.

הנספח המסחרי של ישראל בלונדון, אברהם נתן, אמר אתמול בראיון ל"קול ישראל", כי הגיעו לידיו מסמכים שמתייחסים למדיניות העיסקית של חברת "שוופס", ומהם עולה כי יש סכנה שהחרם הערבי יגרום לניתוק הקשרים בין החברה הבריטית לחברת "פאורה". כאמור, בהנהלת "פאורה" אומרים, כי לא ידוע להם דבר על כוונה זו.

"הורים מודאגים": לעצור ההתיישבות "האובדת"

מאת קובי מנדל, כתב "על המשמר"

ארגון "יד לאחים" ו"ארגון הורים מודאגים נגד כתות" מתריעים מפני המשך הקמת ישובים בגוש שגב ע"י חברי כתות מיסטיות, חרף המלצות הוועדה שבראשה עמדה חברת הכנסת מרים תסה-גלזר. במסיבת עתונאים שערכה אתמול בחיפה, ציין נציג ארגון "יד לאחים" אהרן קורנפלד, כי בתחום המועצה האיזורית משגב קיימים ארבעה ישובים של חברי כתות שונות.

בין הישובים "מעלה צביה" ובו שמונה משפחות של אנשי כת אימן, אשר קיבלו אישור לקלוט עוד כ-400 משפחות, "מצפה הדרי" המונה כ-40 משפחות משתייך למדיטציה הטרנסצנדנטלית, קיבוץ יחד שב-50 משפחותיו משתייכות גם כן למדיטציה הטרנסצנדנטלית, ומצפה הרדוף אשר 20 המשפחות שלכו עוסקות באנתרופוסופיה. "לצערנו, בתקופה הקרובה עומד היישוב "מעלה צביה" לקבל הכרה ומתיישביו יהפכו ממועמדים לחברים. יש לעצור את "ההתיישבות האובדת" ציין אהרן קורנפלד. לדבריו, חברי היישוב "מעלה צביה" טרחו היטב להסתיר את זהותם האמיתית מפני המוסדות המיישבים.

היום – נסיון נוסף לחסל סיכסוך מחלקי הגז

מאת קובי מנדל, כתב "על המשמר"

שר האנרגיה משה שחל זימן להיום את נציגי ארגון סוכני הגז ונציגי מינהל הדלק לפגישה משותפת בלשכתו בירושלים בנסיון נוסף לסיים את סכסוך העבודה. שביתת סוכני הגז נמשכת זה שמונה ימים ברציפות.

בסוף השבוע שעבר נועדו נציגי סוכני הגז עם ראש מינהל הדלק שמעון גלבוע וצוותו בחיפה ובפגישה זו סוכם, כי יימשך הסדר קבלת האשראי מהבנקים שבאמצעותו מממנים סוכני הגז את רכישות המלאי שברשותם.

עדיין נותרה פתוחה שאלת עדכון התקבולים של הסוכנים.

הסוכנים טוענים כי תקבוליהם נשחקו בלמעלה ממאה אחוזים. שביתת סוכני הגז גורמת שיבושים ולחוסר בגז בעיקר בבתי מלון, במסעדות ובמקומות הצורכים גז בתדירות גבוהה.

ישיבת "אור שמח" תחזיר בתשובה את מלון הנשיא

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

מוסד החזרה בתשובה "אור שמח" עומד לרכוש את מלון הנשיא בירושלים כדי להפעילו לקבוצות דתיות של צעירים ונוער מחו"ל.

ישיבת "אור שמח" בבירה פועלת שנים רבות להחזרה בתשובה ומקיימת מערכת מיוחדת לקליטת בני נוער יהודים מהתפוצות.

בשיחה עימי אמר לי הרב אברהם רביץ, מראשי הישיבה, כי אין המדובר בישיבה רגילה. שכן זו חייבת להיות בתוך סביבה דתית. המטרה, לדבריו, לשכן קבוצות בני נוער מרחבי תבל שבאות לירושלים לפרקי זמן קצרים ולהקנות להם את ערכי היהדות. "זוהי אכסניה לנוער שתשמש בסיס לטיולים והסברת מורשת ישראל ואין מקום לחשוש כי המדובר בישיבה נוספת של הרשת".

באחרונה נענתה פניית חוגים חרדים לרכוש את בניין "בנק לאומי" בשכונת רמות ולהפכו לישיבה. בית-המשפט פסק, כי ייעוד הבניין שונה ואין לנקוט בצעד זה.

ישיבת "אור חיים" בראשות הרב ראובן אל בז, שהיא ישיבת חוזרים בתשובה שלה סניפים ברחבי הארץ, החלה בשכירת מבנים בירושלים בשכונות חילוניות מובהקות, כרחביה, תלפיות ורמת אשכול. הרב אלבז רוצה להקים רשת של תלמודי תורה ארצית של ישיבתו בשכונות רבות ככל האפשר בירושלים והוא נעזר לשם הגשמת מטרתו בתרומה ממשפחות אילי הון החרדים מקנדה רייכמן.

השר נבון יבקר בקיסריה ויחליט בעניין המשך החפירות באתר

לאחר ששמע הסברי הארכיאולוגים כי לא יכול היה להיות בית-קברות יהודי במקום

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

שר החינוך-והתרבות, יצחק נבון, עומד לבקר מחרתיים ב"איזור המריבה" בקיסריה, כדי להיווכח במו עיניו שאין המדובר בבית עלמין יהודי.

השר החליט על כך בתום פגישה שזימן בירושלים עם בכירי הארכיאולוגים בארץ: פרופ' בנימין מזר, פרופ' רות עמירן ופרופ' בירן. בפגישה השתתף גם מנהל אגף העתיקות במשרד-החינוך-והתרבות, מר אבי איתן.

שר-החינוך אמר, כי מדובר כאן בסוגיה הנוגעת לחפירות ארכאולוגיות, שהיא בעלת ערך מדעי, לאומי, חינוכי ובינלאומי ממדרגה ראשונה. "יש ערך גדול לעובדה שנחשוף את עברנו ותולדות עמנו בארצנו" — אמר השר.

עוד הטעים השר, כי ישנם אתרים רבים ומעניינים לחפירה במזרח התיכון וקיים חשש שאם לא נאפשר למשלחות מחו"ל לחפור כאן, דבר המפרה ומקדם את הארכיאולוגיה כארץ מבחינה מדעית, ילכו הארכיאולוגים למקומות אחרים באיזור.

חרפה כלפי העולם

הארכיאולוגים טענו באוזני השר, כי האתר בקיסריה נמצא על דרך רומאית ראשית ויש בו סימנים רומיים מובהקים כגון מוזיאיקה: מקדש של האל הורמי מיטראס, מנגנון שלם הקשור לפולחן הרומאי וכו'. הם הרגישו כי ליהודים אסור היה להיקבר בקיסריה מאחר ומיקומה היה מחוץ לארץ ישראל. לפיכך אין שחר, לדבריהם, לשמועות כאילו מדובר בבית קברות יהודי. "זוהי חרפה כלפי העולם להפסיק חפירה המתקיימת שנים כה רבות ולהבריח אנשי מדע מהארץ. אנו חייבים להמשיך ולחפור על מנת להציל את כבודה של מדינת ישראל" — אמרו.

הארכיאולוגים שיבחו את שר החינוך והתרבות על יוזמתו לזמן אותם ולתת להם הזדמנות להשמיע עמדתם בנושא חשוב זה.

ח"כ וירשובסקי מאשים את להט באחריות עקיפה לטביעות בחופים

מאת ירון זליג, כתב "על המשמר"

חילופי דברים קשים התנהלו אתמול בין ראש עיריית ת"א שלמה להט לבין חבר מועצת העיר, חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי. בעת הצעה לסדר היום שהעלה בנושא הסכסוך המתמשך עם המצילים, פנה וירשובסקי ללהט וציין כי בעקיפין הוא אחראי למותם של אנשים בטביעה.

הוא הוסיף, כי אי-פיתרון הסכסוך עם המצילים הינו כישלון של ראש העיר, וזו להערכתו הסיבה שלהט מרבה לתקוף את המצילים. "אתה שונא אותם משום שהם לא נכנעים לך. אתה יושב שם ויורה בהם חיצים". הוא הוסיף כי להערכתו הסיכסוך נמשך משום שראש העיר סבור כי ניתן לוותר בנקל על הצבתם של מצילים בחופי העיר. בהגיבו על האשמותיו של וירשובסקי קרא להט לעברו "אתה זקוק לרחמים, רחמנות עליך". לגופו של עניין תקף להט בחריפות את מצילי ת"א בכנותו אותם סחטנים. הוא הוסיף כי המצילים אינם טיפוסים חיוביים בחברה הישראלית. "אם יש אלמנט שלילי בחברה הישראלית אלה המצילים. הם אנשים אלימים שלא מגיע להם" אמר להט.

בנושא אחר אמר להט כי הוא מצדד בהשתתפות נשים בגוף הבוחר רב ראשי אשכנזי לעיר ואולם אם הרבנים הראשיים יתמידו בסירובם לצעד זה הרי שמבחינתו יהיה די גם רב אחד בלבד, הרב הספרדי.

במהלך הישיבה העלה עוד חבר המועצה אריה צוקר הצעה לסדר יום לפיה תדון המועצה בתופעת "החינוך האפור" בתל אביב. הוא התריע מפני ההתפתחות שתי רמות חינוך בעיר לעשירים ולעניים. לדבריו יש לדאוג לכל הילדים הלומדים בעיר וביחוד לילדי שכונות המצוקה. הוא תקף את ראש העיר על שלדעתו הוא מטפח את בתי ספר היוקרתיים שבהם משקיעים, לדבריו, מליוני דולרים בכל שנה. "בבתי ספר אלה אין קיצוצים ואין מחסור בכסף" אמר צוקר.

מת העתונאי אהרון בכר

העתונאי אהרון בכר מ"ידיעות אחרונות" מת אתמול לפנות בוקר מדום לב בעת שישן בבית אמו שבנחלת יצחק. בן 46 היה במותו.

לאחר ששב לא מזמן משליחות בת 3 שנים מטעם עתונו בניו-יורק, התגורר אהרון בכר בבית אמו. אתמול בשעה 5.30 לפנות בוקר הוא נפל מהמיטה בשנתו והחל לנחור. האם התעוררה, ומשראתה את מצבו הזעיקה את אחיו, המתגורר במרחק 5 דקות מביתה.

אהרון בכר נחשב לעתונאי מבריק ופורה מאוד. עוד בהיותו סטודנט החל לכתוב בעתונים שונים. לפני 20 שנה עבר ל"ידיעות אחרונות", שם החל לכתוב טור קבוע, "מאוני צדק", שהפך במהרה ל"להיט". לאחר מכן עבר לכתיבת מאמרים, במקביל לכתיבת פרופילים וסדרות, בין היתר על ביקוריו בבולגריה, בקמבודיה ובגרמניה.

לפני שלוש שנים נשלח מטעם עתונו לניו-יורק, משם העביר דיווחים בסגנונו המיוחד ובלשונו הציורית.

בכר חזר ארצה לפני כחודש. ועמד לשוב לעבודתו ולכתיבה בעתונו.

(עתים)